

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยมีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีได้เจริญไปอย่างรวดเร็ว จากที่ได้มีการเร่งพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยระบบสารสนเทศ การค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งระบบการศึกษาของไทย ทำให้สถานะสังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเพื่อให้สอดคล้องกับความรุดหน้าจากต่างประเทศ ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาองค์กรการศึกษาให้มีบุคคลที่เต็มไปด้วยความสามารถเพื่อที่จะนำไปพัฒนาประเทศ ในระบบองค์กรความเป็นสากลของโลกยุคปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ จะเน้นให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษ สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารกับต่างชาติได้ ประเทศไทยจึงเล็งเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษในการที่จะยกระดับประเทศให้เกิดความทัดเทียมกับต่างชาติ อาจกล่าวได้ว่าแทบทุกประเทศในโลกเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ เพราะตำราทางวิชาการชั้นสูงได้จัดพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ ผู้ที่รู้ภาษาอังกฤษจึงสามารถเข้าใจความคิด ทักษะคิด วิถีวัฒนธรรมของชนชาติอื่น ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ ๆ และความเคลื่อนไหวของโลกทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2539 : 1 - 2) ระบบการศึกษาในยุคปัจจุบันจึงเป็นหนทางที่จะแก้ไขชาติบ้านเมือง ประเทศจะไม่สามารถเกิดการพัฒนาได้หากขาดประชากรที่มีความสามารถ ขาดทักษะในการแก้ไขปัญหา ดังนั้นปัจจัยสำคัญที่นำมาสู่ความรุ่งเรืองของประเทศก็คือ การศึกษา

(สุธิดา เศรษฐการ, 2549 : 1)

ด้วยเหตุนี้นโยบายการพัฒนาการศึกษาของไทยจึงต้องนำมาสู่การปฏิวัติการศึกษา ที่จะต้องเป็นการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ให้ได้เรียนตามความต้องการของผู้เรียนไม่ใช่เรียนตามความต้องการของครู ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการหรือของทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อให้ผู้เรียนมีบทบาทร่วมในการพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพ ให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานแทนการจัดตามศักยภาพของผู้จัดหรือหน่วยงานที่จัดและตระหนักถึงสิทธิที่ประชาชนพึงได้รับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างน้อย (รุ่ง แก้วแดง, 2541 : 50) การจัดการเรียนการสอนไทยในสมัยก่อนจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนของไทยมีรูปแบบการศึกษายังไม่เป็นระบบ ประเวศ วะสี (2537 : 23 - 24) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนของไทยในสถาบันการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่อนุบาลจนถึงมหาวิทยาลัยว่าเป็นการศึกษาที่สร้างความอ่อนแอทางสติปัญญาและทำลายศักยภาพ

ในการเรียนรู้ เนื่องจากเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาในห้องเรียนและท่องจำจากตำราเป็นใหญ่ ผู้เรียนขาดประสบการณ์และการศึกษาจากความเป็นจริงรอบตัว ขาดการคิดวิจารณ์ญาณ ขาดการนำประสบการณ์หรือข้อมูลมาสังเคราะห์

การจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาจึงควรมุ่งให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ มีรากฐานการเรียนรู้ที่มั่นคง ให้นักเรียนได้รู้จริง ปฏิบัติจริง และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ การเรียนการสอนจึงหลากหลายไปด้วยศาสตร์วิชาการต่าง ๆ โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นรากฐานในการศึกษาขั้นสูง นับตั้งแต่ที่ประเทศไทยได้เข้าสู่ความเป็นสากล ภาษาอังกฤษจึงเข้ามามีบทบาทต่อสังคมไทยเป็นอย่างมากสถาบันการศึกษาจึงต้องมีนวัตกรรมต่าง ๆ ที่นำมาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในการเรียนภาษาอังกฤษ จากข้อมูลที่ได้สะท้อนถึงสาเหตุให้ต้องมีการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษครั้งใหญ่เมื่อปี พ.ศ.2548 รายงานผลสอบ TOEFL และ TOEIC และคะแนนเข้าสอบมหาวิทยาลัยพบว่า คะแนน TOEIC ของนักเรียนไทยอยู่ในลำดับที่ 8 จาก 9 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัยในวิชาภาษาอังกฤษในปี 2002 - 2005 พบว่าระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 30 - 40 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้หาแนวทางแก้ไขโดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “แผนยุทธศาสตร์ปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ” โดยสรุปผลให้ปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศครั้งยิ่งใหญ่ ตั้งแต่หลักสูตร วิธีสอน สื่อการสอน และการวัดผลที่ไม่เน้นไวยากรณ์แต่เน้นเรื่องการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Bunnag, 2005 : 5) ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันยังไม่เอื้ออำนวยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่เนื่องจากครูยังใช้วิธีสอนแบบเดิม ๆ ที่ตนเองได้รับในสมัยเป็นนักเรียน และครูยังสอนตามความต้องการของตนเองโดยไม่สนใจว่านักเรียนจะสามารถเรียนรู้สิ่งที่ครูสอนและไม่สนใจว่าวิธีสอนของตนเองเหมาะสมกับนักเรียนหรือไม่ จึงทำให้การสอนของครูในปัจจุบันยังค่อนข้างที่จะขาดประสิทธิภาพ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2545 : 17) จะเห็นได้ว่าระบบการศึกษาในยุคปัจจุบันขาดความเข้าใจผู้เรียนอย่างแท้จริง เด็กไทยเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่อนุบาลถึงระดับมหาวิทยาลัยก็ยังไม่พูดภาษาอังกฤษไม่ได้เข้าใจแต่หลักไวยากรณ์แต่ไม่สามารถที่จะสื่อสารกับต่างชาติได้

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2536 : 17 - 18) กล่าวว่า วิธีสอนที่ได้รับการยอมรับในปัจจุบันเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรคือวิธีสอนตามการสอนเพื่อการสื่อสาร (The Communication Approach) ซึ่ง (Canale and Swin, 1980 : 2) ได้ให้คำจำกัดความว่าการสอนเพื่อการสื่อสารว่าเป็นการสอนที่จัดตามหน้าที่ของภาษา ซึ่งเน้นการสนทนา (Conversation) ตามสถานการณ์หลัก ทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารได้จริง (Actual Communication) เพราะจุดมุ่งหมายหลักของวิธีสอนนี้คือความสามารถในการสื่อสาร (Communication Competence) กระบวนการเรียนรู้หรือการถ่ายทอดเป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้ที่ดี หรือกระบวนการที่ดีของการถ่ายทอดมิใช่เป็นการบังคับแต่จะเป็นการ

ให้อิสระภาพในการเรียนรู้ตามที่เด็กหรือผู้เรียนต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาหรือหลักสูตรการสอนนั้น ที่สำคัญจะต้องเป็นหลักสูตรหรือเนื้อหาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตอย่างแท้จริง สอดคล้องตามวัยและเนื้อหาของหลักสูตรก่อให้เกิดความสนุกสนานในการเรียนไม่ว่าจะเป็นการเรียนระดับใดก็ตาม (จรี ชัยน, 2552 : 8)

สื่อการเรียนการสอนถือเป็นตัวกลางที่มีความสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนการสอน เพราะสื่อการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือสำหรับผู้สอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสื่อการเรียนการสอนยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ง่ายในระยะเวลาอันสั้น สามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว (กิดานันท์ มลิทอง, 2543 : 98) เช่นเดียวกับนวัตกรรมเพื่อนช่วยสอน ก็เป็นอีกนวัตกรรมหนึ่งที่ได้ถูกนำมาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากมีรูปแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้เรียนและผู้สอนได้รับประโยชน์ทั้งสองฝ่ายเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันทั้งในด้านวิชาการและสังคม ธิดา โมสิกรัตน์และคณะ. (2550 : 1 - 2) กล่าวว่า แนวทางหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนสัมฤทธิ์ผลได้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ คือ การเสริมสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเรียน อาทิ การสร้างบรรยากาศในการเรียน การกระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียน ใ้ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีวิธีการเรียนที่ประสบความสำเร็จ เป็นวิธีการเรียนที่เรียกว่า การเรียนรู้ร่วมกันแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Tutoring Method หรือ Peer Education in Cooperative Learning Workgroups) เป็นวิธีการเรียนแบบช่วยเหลือกัน โดยใช้หลักกระบวนการกลุ่มและการทำงานร่วมกัน ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และทำกิจกรรมการเรียนในลักษณะพึ่งพาซึ่งกันและกัน เสริมสร้างคุณลักษณะของความรับผิดชอบและฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะทางสังคมที่มีคุณค่าต่อการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นทักษะสังคมที่ผู้เรียนได้รับการเรียนที่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น ภาวะผู้นำ การตัดสินใจ การสร้างความไว้วางใจ การสื่อสาร รวมทั้งทักษะการจัดการความขัดแย้ง ซึ่งวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนในการที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีงานวิจัยที่ได้ประมวลไว้พอสังเขป อาทิเช่น

วริยา สุริยันยงค์ (2544 : บทคัดย่อ) พัฒนาชุดการสอนสำหรับเพื่อนช่วยสอนในการสอนเสริมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า

- (1) ชุดการสอนสำหรับเพื่อนช่วยสอนมีประสิทธิภาพที่ระดับ 08.94/81.00 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
- (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการเรียนโดยใช้ชุดการสอนสำหรับเพื่อนช่วยสอน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- (3) ผลจากแบบประเมินสถานภาพการเรียนการสอนด้วยชุดการสอนสำหรับเพื่อนช่วยสอน ความพึงพอใจของผู้เรียนและเพื่อนช่วยสอนต่อชุดการสอนอยู่ในระดับดี และความพึงพอใจของผู้เรียนและเพื่อนช่วยสอนที่มีต่อบรรยากาศการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีมาก

รัตนันต์ สุวรรณละออง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลของกิจกรรมประกอบการสอน โดยเพื่อนช่วยสอนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับกิจกรรมประกอบการสอน โดย เพื่อนช่วยสอนร่วมกับการกำกับตนเอง และนักเรียนที่ได้รับกิจกรรมประกอบการสอน โดยเพื่อนช่วยสอนร่วมกับแบบฝึกหัดจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกันเมื่อใช้กับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน นักเรียนที่ได้รับกิจกรรมประกอบการสอน โดยเพื่อนช่วยสอนร่วมกับการกำกับตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับกิจกรรมประกอบการสอน โดยเพื่อนช่วยสอนร่วมกับแบบฝึกหัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สุธิดา เศรษฐการ (2549 : 81 - 82) ได้ศึกษาเรื่องผลของการสอนโดยเพื่อนช่วยสอนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีรูปแบบการคิดต่างกัน พบว่า ไม่มีปฏิกริยาร่วมระหว่างวิธีการสอนกับรูปแบบการคิด การสอนโดยเพื่อนช่วยสอนและการสอนแบบปกติส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ต่างกัน โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยเพื่อนช่วยสอนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลดีของการใช้วิธีเพื่อนช่วยสอนซึ่งสามารถแก้ปัญหาของนักเรียนได้ และยังเป็น การส่งเสริมการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งนักเรียนทั้งคู่ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอนและผู้เรียนก็จะได้รับประโยชน์ทั้งสองฝ่ายนั่นคือ นักเรียนผู้ช่วยสอนนั้นได้รับประโยชน์ทั้งทางด้านวิชาการและสังคมเนื่องจากจะต้องเตรียมตัวพร้อมที่จะต้องเป็นผู้สอนเนื้อหา และต้องเป็นผู้มีความรับผิดชอบในการช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ในขณะที่นักเรียนที่ได้รับการเสริมจะได้รับประโยชน์ในการเรียน และได้รับความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นเนื่องจากกล้าซักถามปัญหาที่สงสัยจากเพื่อนได้ จะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น (Young, 1972 : 630) ผลจากการศึกษาจะเห็นได้ว่าผลดีของการใช้วิธีสอนแบบเพื่อนช่วยสอนสามารถที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ และแก้ปัญหาของนักเรียนได้โดยได้รับประโยชน์ทั้งคู่ที่ทำการสอนและผู้เรียน

อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนสิ่งที่เป็นองค์ประกอบสำคัญก็คือผู้เรียน ซึ่งแต่ละคนย่อมมีรูปแบบวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่แต่ละสังคมที่ได้ยึดวัฒนธรรมใดเป็นค่านิยมของตน ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีลักษณะเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ค่านิยมบุคลิกภาพแต่ละสังคมย่อมมีความหลากหลาย เช่นเดียวกับวัฒนธรรมที่อยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ที่เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมแห่งความหลากหลาย เป็นดินแดนสังคมพหุภาษาที่ใช้ภาษามลายูถิ่นในการสื่อสาร จึงมีการออกเสียงพหุภาษาไทยไม่ค่อยชัดเจน แม้กระทั่งการเขียนหนังสือภาษาไทยก็ประสบปัญหาในการเขียน กรมวิชาการ (2542 : 39) เน้นว่า การที่เด็กไทยเรียนรู้และใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเริ่มจากครอบครัวและครูอาจารย์ทุกคนต้องเป็น

แบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน และเพื่อพัฒนาการใช้ภาษาไทยให้ดียิ่งขึ้น ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลายอยู่เสมอ เพื่อนักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับ กาสมะห้ เปาะจิ และอริยาคุหา (2550 : 123) กล่าวว่า ผลการเรียนของนักเรียนพูดสองภาษาที่ใช้ภาษามาลายูท้องถิ่นในการสื่อสารกับครอบครัวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้ไม่เร็วนักเพราะการรบกวนของภาษาแรก ฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคม สอดคล้อง กับข้อมูลคะแนน O-net ของจังหวัดปัตตานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างปีการศึกษา 2549 - 2552 ยกตัวอย่าง เพียง 10 โรงเรียนจากจำนวนทั้งหมด 23 โรงเรียนซึ่งปรากฏผลดังตาราง 1 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1, 2553)

ตาราง 1 แสดงผลข้อมูลคะแนน O-net วิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างปีการศึกษา 2549 - 2552 ของเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปัตตานี เขต 1

ที่	โรงเรียน	วิชาภาษาอังกฤษ			
		2549	2550	2551	2552
1	เดชะปัตตนิยานุกูล	37.03	28.28	35.67	24.16
2	เบญจมาราฐทิสจังหวัดปัตตานี	30.00	24.85	29.78	19.49
3	วุฒิชัยวิทยา	27.83	25.69	26.75	15.79
4	ท่าข้ามวิทยาคาร	27.00	24.55	29.25	15.97
5	สุวรรณไพบูลย์	33.67	24.66	27.50	16.61
6	ปทุมคงคาอนุสรณ์	25.19	23.57	26.11	15.19
7	ยาบีบรรณวิทย์	27.67	28.94	26.63	34.64
8	ชุมชนบ้านกะมียอ	44.06	45.15	24.75	17.34
9	เมืองปัตตานี	24.33	26.72	28.07	24.00
10	บ้านคาโต	46.88	37.31	25.67	17.29

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1, 2552

จากข้อมูลเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 1 ระหว่างปีการศึกษา 2549 - 2552 ยกตัวอย่างเพียง 10 โรงเรียนจากจำนวนทั้งหมด 23 โรงเรียน สะท้อนให้เห็นว่าเกือบทุกโรงเรียนคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัดเจน ข้อมูลนี้เป็นสิ่งสำคัญที่การจัดการศึกษาของไทยจะต้องนำมาไตร่ตรองว่าได้เกิดอะไรขึ้น เพราะเหตุใดคะแนนเฉลี่ยภาษาอังกฤษถึงได้ลดลงอย่างน่าแปลกใจ เป็นเพราะการจัดการเรียนการสอน วัฒนธรรมของผู้เรียนผู้สอน หรือขึ้นอยู่กับสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนที่สอนโดยบริบทวัฒนธรรมทางด้านภาษาเดียวกันกับผู้เรียน และการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนที่สอนโดยบริบทวัฒนธรรมทางด้านภาษาต่างกันกับผู้เรียน เมื่อได้เรียนด้วยสองรูปแบบแล้วทดสอบว่าวิธีการใดสามารถใช้ในการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมทางด้านภาษาแก่นักเรียนที่พูดทั้งภาษาไทยและภาษามลายูถิ่นเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ตลอดจนศึกษาปฏิกิริยาร่วมระหว่างตัวแปรทั้งสอง คือ การสอนแบบเพื่อนช่วยสอนและบริบทวัฒนธรรมทางด้านภาษา ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

Prince of Songkla University
Pattani Campus

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

- 1.1 พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
- 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาที่สอง
- 1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษา
- 1.4 แนวคิดพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
- 1.5 แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
- 1.6 วิธีสอนภาษาอังกฤษ
- 1.7 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษา
- 1.8 การส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ทางภาษา
- 1.9 จิตวิทยาการสอนภาษา (อังกฤษ)
- 1.10 ปัจจัยที่เป็นปัญหาการสอนภาษาอังกฤษด้านต่าง ๆ
- 1.11 การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย
- 1.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนภาษาอังกฤษ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเพื่อนช่วยสอน

- 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบเพื่อนช่วยสอน
  - 2.1.1 ความหมายการสอนแบบเพื่อนช่วยสอน
  - 2.1.2 แนวคิดของการสอนแบบเพื่อนช่วยสอน
  - 2.1.3 วัตถุประสงค์ของการสอนแบบเพื่อนช่วยสอน
  - 2.1.4 วิธีสอนแบบเพื่อนช่วยสอน
  - 2.1.5 วิธีคัดเลือกนักเรียนผู้สอนและนักเรียนผู้เรียน
  - 2.1.6 ข้อเสนอแนะในการนำวิธีสอนแบบเพื่อนช่วยสอนมาสอนภาษาอังกฤษ
  - 2.1.7 ประโยชน์ของการสอนแบบเพื่อนช่วยสอน
- 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบเพื่อนช่วยสอน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมพหุภาษา

- 3.1 วัฒนธรรมภาษา
- 3.2 ความสำคัญของภาษา
- 3.3 ภาษาศาสตร์สังคมกับภาษาศาสตร์จิตวิทยา

3.3.1 แนวทางในการศึกษาภาษาศาสตร์สังคม

3.4 นักเรียนสองภาษา

3.4.1 ความหมายของนักเรียนสองภาษา

3.4.2 การสอนนักเรียนสองภาษา

3.4.3 หลักการสอนนักเรียนสองภาษา

3.4.4 การจัดกิจกรรมทางภาษาสำหรับนักเรียนสองภาษา

3.5 อิทธิพลของวัฒนธรรมภาษาที่มีต่อการเรียนการสอนภาษา

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

1.1 พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ได้มีการพัฒนาขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นภาษาสากลที่ทั่วโลกจะต้องใช้ร่วมกัน ดังที่กุสุมา ล่ามูย์ (2538 : 3) ได้กล่าวว่า สำหรับพัฒนาการของการสอนภาษาอังกฤษนั้นก็คงเช่นเดียวกับพัฒนาการของการสอนภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา การสอนภาษาในยุคแรก ๆ ก็จะเป็นการสอนภาษาที่เลียนแบบการสอนภาษาเก่าคือภาษาละติน ที่เน้นในเรื่องของกฎเกณฑ์และรูปแบบของภาษา แต่เมื่อเศรษฐกิจและสังคมของโลกเปลี่ยนแปลง ความจำเป็นในการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับการติดต่อสื่อสาร เพื่อเป้าหมายทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ดังนั้นนักภาษาศาสตร์รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนกับการสอนภาษาอังกฤษจึงมีความจำเป็นที่จะต้องคิดค้นวิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้การเรียนภาษาอังกฤษสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้ทั้งนี้โดยมีพื้นฐานหรือยึดหลักทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา และจิตวิทยาการเรียนการสอน สำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษในฐานะที่เป็นภาษาที่สอง หรือสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศก็มีความตื่นตัวยิ่งขึ้น เพราะจะต้องพยายามคิดค้นวิธีการสอนหรือยุทธวิธีที่สามารถกระตุ้นให้นักเรียนของตนมีความต้องการหรือสนุกกับการเรียนภาษาอังกฤษ รวมทั้งพัฒนาการสอนของตนเพื่อแก้ปัญหาที่นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษเป็นหลายปี แต่ไม่สามารถพูดหรือใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์ที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษจริง ๆ ได้

จะเห็นได้ว่า พัฒนาการเรียนการสอนภาษา มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้มีความสอดคล้องกับวิวัฒนาการของมนุษย์ โดยใช้การปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน โดยสิ่งสำคัญก็คือต้องยึดที่ตัวผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะรับรู้การเรียนการสอนที่ไม่เหมือนกัน ฉะนั้นสิ่งสำคัญในการเรียนการสอนจะต้องใช้เทคนิควิธีการตามสภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาที่สอง

จากแนวคิดที่ว่า การเรียนรู้ภาษาที่สองมี 2 ลักษณะคือการเรียนแบบการรู้ภาษา (Acquisition) และแบบการเรียนภาษา (Learning) ทำให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับเกี่ยวกับการสอนภาษาที่ต่างกันออกไป ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสอนภาษาตามแบบการรู้ภาษา

Tracy Terrel (1985 อ้างถึงใน Patricia A. Richard - Amato, 1986 : 83) ได้เสนอแนวคิดทางการสอนภาษาแบบธรรมชาติดังนี้ Natural Approach ขึ้น ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1.1 แนวการสอนแบบธรรมชาติ เป็นวิธีการสอนที่เลียนแบบการเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็ก กล่าวคือ ต้องจัดประสบการณ์ที่จะสอนให้เด็กได้พบและคุ้นเคยกับภาษาที่ตนเรียนมากที่สุด โดยให้ผู้เรียนได้พบปะคลุกคลีกับเจ้าของภาษาโดยตรง ผู้สอนจะเน้นเรื่องคำศัพท์มากโดยถือว่าการเรียนภาษานั้นคือการเรียนคำศัพท์ ส่วนไวยากรณ์ที่เรียนนั้นก็เป็นแบบคำจำกัดความและกฎเกณฑ์ และเนื้อเรื่องที่เรียนมักจะยึดเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเกณฑ์

1.2 แนวการสอนแบบธรรมชาตินี้ถือหลักไม่พูดภาษาของผู้เรียนในห้องเรียน แต่จะใช้วิธีการออกท่าทาง กิริยา และวิธีพูดซ้ำ ๆ และวิธีแลกเปลี่ยนคำถามคำตอบเพื่อให้ถ้อยคำของครูเป็นที่เข้าใจ และใช้เลียนแบบได้ ครูจึงเป็นฝ่ายทำการพูดเสียเป็นส่วนใหญ่ วิธีการดังกล่าวอาจจะใช้ได้ผลดีกับเด็กเล็ก ๆ แต่อาจไม่เหมาะสมกับผู้ใหญ่ซึ่งชอบเรียนภาษาด้วยการอ่านหรือศึกษากฎเกณฑ์ แทนที่จะเรียนการพูดอย่างเดียว

1.3 แนวการสอนแบบธรรมชาติ เน้นภาษาพูดเป็นหลักสำคัญโดยเน้นให้ผู้เรียนเคยชินกับแบบของภาษาพูดมากกว่าทักษะอื่น ๆ แนวการสอนภาษาดังกล่าวไม่ได้ยึดความคิดที่ว่าทุกภาษามีแบบโครงสร้างของตนเอง และในขณะเดียวกันไม่ใส่ใจในการเปรียบเทียบภาษาที่สอนกับภาษาของผู้เรียน

โดยสรุป สุมิตรา อังวัฒนกุล (2539 : 27) กล่าวว่า จะเห็นแนวการสอนแบบธรรมชาติเน้นอยู่ที่ตรงที่การสื่อสารในสถานที่จริง (Real Communication) ดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องให้ข้อมูลทางภาษาที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจและอยู่ในความสนใจของพวกเขาด้วย นอกจากนี้ครูผู้สอนจะต้องจัดหากิจกรรมต่าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาและสามารถใช้ภาษาได้อย่างอัตโนมัติ สำหรับการแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนนั้น จะไม่กระทำอย่างทันทีทันใดถ้าข้อผิดพลาดไม่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสาร

2. แนวคิดทางการสอนตามแบบการเรียนรู้ภาษา

เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ภาษาตามแบบการเรียนรู้ภาษาเป็นแบบทางการ โดยผ่านการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งยังมีแนวคิดของศาสตร์ต่าง ๆ เป็นแนวคิดพื้นฐานของแนวคิดทางการสอนตามแบบการเรียนรู้ภาษาลีก่อน อันได้แก่ แนวคิดทางด้านจิตวิทยา แนวคิดทางด้านภาษาศาสตร์ และแนวคิดทางด้านมานุษยวิทยา ดังนี้ (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2539 : 27 - 29)

2.1 แนวคิดทางด้านจิตวิทยา

นักวิชาการได้ผู้แบ่งทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยา ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

(1) ทฤษฎีสิ่งเร้าและการตอบสนอง ทฤษฎีเน้นว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นเนื่องจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนอง และเมื่อได้รับการเสริมแรง จากการตอบสนองที่ถูกต้อง ก็จะเพิ่มการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น นักจิตวิทยาที่สำคัญ ได้แก่ Thorndike, Pavlov and Skinner บางครั้งก็เรียกทฤษฎีการเรียนรู้แบบนี้ว่าทฤษฎีการเรียนรู้แบบพฤติกรรม

(2) ทฤษฎีความคิดความเข้าใจ มีทัศนะที่ตรงกันข้ามกับทฤษฎีสิ่งเร้าและการตอบสนอง ทฤษฎีนี้เน้นความคิดที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการของการค้นพบและเข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ การเรียนรู้เกิดจากการมองเห็นความสัมพันธ์ของปัญหา จนเกิดความเข้าใจ ซึ่งเรียกว่าการหยั่งเห็น การเรียนรู้นี้ต้องอาศัยกระบวนการทางสติปัญญาของผู้เรียนแต่ละคน บางคนเรียกทฤษฎีนี้ว่า Gestalt Theory หรือ Field Theory นักจิตวิทยาเป็นที่รู้จักกันดีได้แก่ Tolman Kohler เป็นต้น

2.2 แนวคิดทางด้านภาษาศาสตร์

อิทธิพลของนักภาษาศาสตร์ที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาที่สำคัญ ๆ ได้แก่

นักภาษาศาสตร์ กลุ่มโครงสร้าง (Structuralists) กลุ่มไวยากรณ์ปริวรรต (Transformationalists) และกลุ่มภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguists) ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดดังต่อไปนี้

(1) กลุ่มที่เน้นโครงสร้าง กลุ่มนี้เน้นว่า ภาษาเป็นสิ่งที่วิเคราะห์ได้ เป็นระบบซึ่งเราอาจพิจารณาเป็นส่วน ๆ ได้ และแต่ละหน่วยของภาษาเกี่ยวพันกัน ภาษาคือภาษาพูด ไม่ใช่ภาษาเขียน การวิเคราะห์ภาษาจึงควรดูจากสิ่งที่เจ้าของภาษาพูด ไม่ใช่สิ่งที่ควรจะพูด นอกจากนี้ภาษาแต่ละภาษามีความแตกต่างกัน

(2) กลุ่มไวยากรณ์ปริวรรต นำโดย Chomsky ให้ความคิดที่ต่างไปว่า ภาษาเป็นเรื่องของกฎเกณฑ์ และในการวิเคราะห์ไวยากรณ์ของประโยคทำให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างลึก และโครงสร้างผิว โครงสร้างผิว คือ ประโยคหรือคำที่เราได้ยินหรืออ่าน โครงสร้างลึก คือ ความหมายของประโยคที่เราได้ยินหรืออ่านนั่นเอง นอกจากนี้ยังมีแนวคิดที่ว่า คนเราทุกคนมีความสามารถที่จะเข้าใจภาษาและสามารถจะแสดงออกมาได้ตามความสามารถที่จะเข้าใจภาษานั้นจะต้องมีก่อนถึงจะแสดงออกได้

(3) กลุ่มภาษาศาสตร์สังคม กลุ่มนี้นำโดย Hymes ซึ่งได้โต้แย้งเกี่ยวกับทฤษฎีความสามารถทางภาษาของ Chomsky เขากล่าวว่า การแสดงออกทางภาษาของ Chomsky นั้นมิใช่เป็นความสามารถในการนำภาษาไปใช้ แม้ว่าจะได้กล่าวถึงการนำภาษาไปใช้ในคำว่าแสดงออกทางภาษาก็ตาม ทั้งนี้เพราะ Chomsky ไม่ได้กล่าวถึงความสำคัญทางด้านวัฒนธรรมสังคม (Socioculture) เลยกล่าวถึงเฉพาะบทบาททางจิตวิทยา เช่น ความจำ (Memory) การรับรู้ (Perception) เป็นต้น ไม่ได้กล่าวถึงการปะทะสังสรรค์ทางด้านสังคม (Social Interaction) นอกจากนี้ Hymes ยังกล่าวว่า

การแสดงออกทางภาษาของ Chomsky นั้นยังมีความสับสนระหว่างการแสดงออกจริง (Actual Performance) และกฎเกณฑ์ที่แอบแฝงอยู่ในการแสดงออกนั้น ๆ (Underlying Rules of Performance) เช่น Stylistic Rule ซึ่ง Hymes ถือว่าเป็นสิ่งที่แอบแฝงอยู่ในความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) ด้วย ดังนั้นความสามารถทางภาษาที่สำคัญที่สุด ก็คือความสามารถที่จะพูด หรือเข้าใจคำพูดที่ไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์แต่มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่คำพูดเหล่านั้นถูกนำมาใช้

2.3 แนวคิดทางด้านมานุษยวิทยา

ผู้มีความเชื่อทางด้านมานุษยวิทยา เช่น Carl Rogers มีความเห็นว่า ผู้ที่จะเรียนรู้ภาษาได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่คิดแสดงความรู้สึก หรือแสดงพฤติกรรม โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานไม่เพียงแต่ความสามารถทางด้านสติปัญญาเท่านั้น แต่จะต้องขึ้นอยู่กับความรู้สึกของตนเองด้วย ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงเนื้อหาที่สัมพันธ์กับความรู้สึก ประสบการณ์ ความจำ ความหวัง ความปรารถนา ความเชื่อ ค่านิยม และความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากแนวคิดการสอนภาษาที่สองมี 2 ลักษณะ คือแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาตามแบบการรู้ภาษา และแบบการเรียนภาษา จะเห็นได้ว่าการสอนภาษาตามแบบการรู้ภาษาจะใช้วิธีสอนแบบธรรมชาติ ซึ่งเป็นการสอนตามธรรมชาติของผู้เรียน ส่วนการสอนตามแบบการเรียนภาษามีลักษณะการเรียนรู้ที่เป็นทางการมีการอ้างอิงทฤษฎี ซึ่งสามารถสรุปทั้ง 2 ลักษณะ ได้ดังตาราง 2 ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 เปรียบเทียบการสอนภาษาที่สองตามแบบการรู้ภาษาและการสอนตามแบบการเรียนภาษา

การสอนตามแบบการรู้ภาษา	การสอนตามแบบการเรียนภาษา
1. สอนตามกระบวนการทางธรรมชาติ ไม่มี ความเป็นทางการ	1. สอนตามกระบวนการของหลักการ (แนวคิด) มีความเป็นทางการ
2. สอนตามความสนใจของผู้เรียน โดยเริ่มจาก สิ่งที่ผู้เรียนมีความเข้าใจเดิมอยู่แล้ว	2. ใช้สิ่งเร้าภายนอกในการสอนภาษาเพื่อให้ ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ
3. เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาพูดให้ได้มากที่สุด โดยไม่ใส่ใจถึงความถูกต้องของหลักเกณฑ์	3. การสอนภาษาจะคำนึงถึงหลักเกณฑ์เป็นสำคัญ ยึดรูปแบบเจ้าของภาษา

จากสิ่งที่ผู้วิจัยได้สรุปในตารางจะเห็นได้ว่าทั้ง 2 แนวคิดมีรูปแบบวิธีสอนภาษาที่สองแตกต่างกัน แต่สำหรับผู้วิจัยแล้วมีความคิดเห็นว่าทั้ง 2 วิธีจะต้องนำมาใช้ควบคู่กันเพื่อที่จะให้เกิดผลดีกับผู้เรียน จะเห็นได้ว่าการสอนแบบการรู้ภาษาเป็นสิ่งจำเป็นที่จะละเลยไม่ได้ เพราะการนำมาสู่การเรียนรู้จะต้องให้ผู้เรียนเริ่มจากสิ่งที่ผู้เรียนมีความรู้เดิมอยู่แล้ว มีความสนใจในสิ่งนั้น ส่วนการเรียนตามแบบการเรียน

ภาษาจะต้องนำมาใช้เช่นกัน เพราะจะต้องให้ผู้เรียนรู้ถึงหลักเกณฑ์และกฎเกณฑ์ของภาษานั้น ๆ ผู้เรียนจะได้ใช้ภาษาได้ถูกต้องและสมบูรณ์

ฉะนั้นการเรียนรู้ทั้ง 2 วิธีจะต้องนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน จะใช้วิธีใดวิธีหนึ่งไม่ได้เพื่อที่จะให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการเรียนรู้ภาษาที่สองอย่างถูกต้อง และไม่เกิดความกดดันในการเรียนรู้ ซึ่งได้มีผู้เสนอแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สองนี้ ตามที่พรชูลี อาชาวอรุณ (2541 : 64 - 66) ได้รวบรวมไว้ดังนี้

Piaget (1960) กล่าวว่า เด็กยังมีอายุน้อยเท่าใด ยังเป็นผู้เรียนที่มองทุกอย่างในภาพรวมมาก ยิ่งขึ้นเท่านั้น เด็กจะตอบสนองต่อการเรียนรู้ภาษาที่เด็กนำไปใช้ได้ ดังนั้นจึงควรให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีความรู้สึกว่าได้ และได้รับคำชมเชย การเรียนรู้ที่ดีที่สุดสำหรับเด็กปฐมวัยคือการที่เด็กได้สนุกกับการเรียนนั้น ๆ แต่อย่างไรก็ตาม เด็กในวัยนี้ยังไม่พร้อมที่จะรับรู้ทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การพูด การเขียน การอ่าน และไวยากรณ์ของภาษาที่สอง Stienner (อ้างถึงใน Childs, 1991) มีแนวคิดว่าการสอนภาษาที่สอง ควรให้เด็กเกิดความเข้าใจจากการฟังมากกว่าการเข้าใจจากการมองเห็นจากตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์ หากเป็นไปได้ควรมีการแปลตรง ๆ จากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง เพราะการเรียนการสอนภาษาที่สองจำเป็นต้องให้เด็กเข้าใจ โน้ตสน์ ดังนั้นครูจะต้องเน้นการฟังและพูดเป็นกิจกรรมหลักในการสอนภาษาที่สอง ส่วนการอ่านและการเขียนควรจะทำเมื่อเด็กมีความสามารถในการใช้ภาษาพูดและฟังได้แล้ว และควรจะเป็นเด็กที่มีอายุ 8 ปีขึ้นไป

Phillips (1994) กล่าวว่า กิจกรรมที่จัดในชั้นเรียนที่มีการสอนภาษาที่สอง ควรง่ายพอที่จะทำให้เด็กเข้าใจ สามารถปฏิบัติได้ และรู้ว่าควรจะทำอย่างไร เนื่องจากเด็กปฐมวัยยังไม่มีสมรรถนะในการใช้มือในการเขียน ดังนั้นกิจกรรมที่เหมาะสมและดีที่สุด คือ เกมและเพลงซึ่งมีการแสดงท่าทางด้วยการให้เด็กสามารถฟังและพูดภาษาที่สองในเรื่องที่คุ้นเคย สามารถจดจำได้โดยไม่ต้องท่องจำ ทำให้ชั้นเรียนสนุกสนาน เป็นประสบการณ์ที่ดีต่อเด็กและทำให้เด็กมีแรงจูงใจในระดับที่สูงขึ้น

นอกจากนี้ ทรธา นิลวิเชียร (2534 : 289) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สองว่า ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้หนึ่งภาษา และเมื่อใดที่เรียนภาษาที่สองจะถูกรบกวนโดยภาษาที่หนึ่งแต่เป็นผลดีต่อผู้เรียนเพราะผู้เรียนไม่ต้องพัฒนามโนทัศน์พื้นฐานในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อีกเนื่องจากมีประสบการณ์พื้นฐานที่มั่นคงในการใช้กระบวนการเรียนรู้ภาษามาแล้ว โดยผู้เรียนจะเรียนภาษาที่สองเช่นเดียวกับการเรียนภาษาที่หนึ่ง

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า เด็กสามารถเลียนแบบได้ดีเมื่อมีการเสริมแรงหรือการให้รางวัล ดังนั้นตัวแบบที่ดีนั้นจะต้องมีความคุ้นเคยและรู้จักธรรมชาติของเด็กได้เป็นอย่างดีเด็กจะได้เกิดการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษา

ในการเรียนรู้ทางภาษามีทฤษฎีพื้นฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง ศรียา นิยมธรรมและประภัสสร นิยมธรรม (2519 : 31 - 35 อ้างถึงใน ฟารีดา สุบินวิญ, 2547 : 31 - 32) ได้สรุปไว้ดังนี้

1) ทฤษฎีการเลียนแบบ (The Imitation Theory) ซึ่ง Lewis ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเลียนแบบในการเรียนรู้ภาษาอย่างละเอียด ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการเรียนรู้ทางด้านการพูดนั้นเกิดขึ้นได้หลายทาง โดยอาศัยการเลียนแบบซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้จากการมองเห็น หรือการได้ยินเสียง

2) ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลักของทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าพฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยเงื่อนไข Rheingold และคณะ พบว่า เด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อได้รางวัลหรือแรงเสริม

3) ทฤษฎีการเรียนรู้ (Motor Theory of Perception) Liberman ตั้งสมมติฐานไว้ว่า การรับรู้ทางการฟังขึ้นอยู่กับการเล่นเสียง จึงเห็นได้ว่าเด็กมักจ้องหน้าเวลาเราพูดด้วย การทำเช่นนี้อาจเป็นเพราะเด็กฟังแล้วพูดซ้ำด้วยตนเองหรือหัดเปล่งเสียงโดยอาศัยการอ่านริมฝีปากแล้วจึงเรียนรู้คำ

4) ทฤษฎีความพึงพอใจแห่งตน (The Autism Theory หรือ Autistic Theory) ทฤษฎีนี้ถือว่า การเรียนรู้การพูดของเด็กเกิดจากการเลียนแบบอันเนื่องมาจากความพึงพอใจที่จะทำได้เช่นนั้น Mowrer เชื่อว่าความสามารถในการฟัง และความเพลิดเพลิดจากการได้ยินเสียงผู้อื่นและเสียงตนเอง เป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษา

5) ทฤษฎีความบังเอิญจากการเล่นเสียง (Babble Luck) Thorndike ได้อธิบายว่าเมื่อเด็กกำลังเล่นเสียงอยู่นั้น เผอิญมีบางเสียงไปคล้ายกับเสียงที่มีความหมายในการพูดของพ่อแม่ พ่อแม่จึงให้การเสริมแรงทันที ด้วยวิธีนี้ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ภาษา

6) ทฤษฎีชีววิทยา (Biological Theory) ของ Lenneberg เชื่อว่าการเรียนรู้ทางภาษานั้นมีพื้นฐานทางชีววิทยาเป็นสำคัญ กระบวนการที่คนพูดได้ขึ้นอยู่กับอวัยวะในการเปล่งเสียงที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เมื่อถึงเวลาอันสมควรเด็กก็จะเริ่มต้นส่งเสียงอ้อแอ้ และพูดได้ตามลำดับถ้าได้ติดต่อกับผู้อื่น

7) ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics) ของ Fishman ได้อธิบายไว้ว่า สังคมวิทยาภาษานั้นหัวข้อทั้งหมดที่เกี่ยวกับองค์กรทางสังคมของพฤติกรรมภาษา (Social Organization of Language Behavior) ซึ่งไม่เพียงจะรวมการใช้ภาษาเท่านั้นยังรวมถึงทัศนคติทางภาษาและพฤติกรรมที่เห็นได้ชัดเกี่ยวกับภาษาและผู้ใช้ภาษาด้วย

จากที่ได้มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับสอนภาษาที่สอง จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถนำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสอนภาษามายึดใช้ปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรมได้ แต่ต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็ก การรับรู้ของเด็ก เพื่อที่จะให้เด็กสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาที่สองได้อย่างแท้จริง

1.4 แนวคิดพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

การเรียนการสอนภาษา เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนซึ่งมีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎีและวิธีการต่าง ๆ มากมาย ทฤษฎีและวิธีการเหล่านี้ได้แก่ การศึกษาถึงความต่อเนื่องตามลำดับของเนื้อหาหน้าที่ของภาษา ความหลากหลายของภาษา วัฒนธรรม และการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อกัน จึงทำให้เกิดความหลากหลายของแนวคิดขึ้นและก่อให้เกิดวิธีสอนที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นในการกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษา ครูผู้สอนจึงควรจัดระเบียบความคิดเกี่ยวกับแนวคิดและวิธีสอนของตนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้เสียก่อน ในระบบการสอนจะต้องประกอบไปด้วยแนวคิด (Approach) รูปแบบการสอน (Design) และกระบวนการสอน (Procedure)

แนวคิด (Approach) หมายถึง ทฤษฎี หลักการ หรือความเชื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับธรรมชาติของภาษานั้นคือ ลักษณะพื้นฐานของระบบภาษา และความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษา ซึ่งก็คือกระบวนการในการเรียนรู้ภาษาและปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษา แนวคิดจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ช่วยให้ผู้สอนปฏิบัติต่อผู้เรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และชี้ให้เห็นถึงสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนที่คาดหวังไว้ได้ นอกจากนี้แนวคิดยังเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนในการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายและเนื้อหาของการเรียนการสอน ตลอดจนเลือกรูปแบบและกิจกรรมในการสอนด้วย (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2539 : 19 - 20)

วิธีสอน (Method) หมายถึง แผนรวมของกระบวนการในการนำเสนอเนื้อหาของการเรียนการสอน แผนรวมนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดที่ได้เลือกไว้แล้ว แผนรวมนี้ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะของการเรียนการสอน เกณฑ์การคัดเลือกและจัดลำดับเนื้อหา รูปแบบของการนำเสนอเนื้อหา บทบาทของผู้สอน บทบาทของผู้เรียน และวัสดุเอกสารประกอบการเรียนการสอน องค์ประกอบของแผนรวมเหล่านี้จะต้องสอดคล้องกันและสอดคล้องกับแนวคิดที่เลือกไว้

กลวิธีสอน (Technique) หมายถึง กลวิธี และกิจกรรมต่าง ๆ ใช้ควบคู่ไปกับวิธีสอนแต่ละวิธีหรือควบคู่ไปกับกระบวนการหรือขั้นตอนต่าง ๆ ของการเรียนการสอน กลวิธีที่ใช้จะต้องสอดคล้องกลมกลืนกับวิธีสอน และแนวคิดที่เลือกไว้

ในปัจจุบันมีแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาหลายแนวคิดด้วยกัน แต่ละแนวคิดช่วยสร้างความคิดที่เป็นระบบให้แก่ครูผู้สอนช่วยให้ทราบถึงการวิเคราะห์ สังเคราะห์หรือกรอบในการพัฒนามโนมติเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษา อาจจะแบ่งแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาออกได้เป็น 3 ลักษณะ อันได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับสอน และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร แนวคิดทั้ง 3 แนวคิด ย่อมจะปรากฏในภาคปฏิบัติของครูผู้สอน ในการตัดสินใจในการวางแผนการเรียนการสอน การคัดเลือกกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน ตลอดจนการเลือกสื่อการสอน

ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอน ควรจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดดังกล่าวเป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลให้การสอนของตนเองมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ยังไม่สามารถสรุปได้ว่า วิธีสอนใดเป็นวิธีที่ดีที่สุดและสมบูรณ์แบบที่สุด เพราะแต่ละวิธีต่างก็มีจุดดีและจุดด้อย ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาวิวัฒนาการของทฤษฎีการเรียนรู้และวิธีสอน เพื่อเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ เข้าใจเหตุผลและมองเห็นความจำเป็นในการที่จะต้องปรับเปลี่ยน และประยุกต์วิธีสอนของตน เพื่อสามารถเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้นทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลและเกิดศักยภาพสูงสุดตามความสามารถของแต่ละคน (กรมวิชาการ, 2545 : 20) แนวคิดและวิธีสอนต่าง ๆ ดังกล่าว วรรณเพ็ญ คิอินทิ (2548 : 17 - 19) ได้นำมาสรุปเป็นตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 สรุปสาระสำคัญของแนวคิดต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

แนวคิดการจัดการเรียนรู้	เป้าหมาย	เนื้อหา	วิธีสอน	การวัดและประเมินผล
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learning Centred Language Curriculum)	ความรู้ ความสามารถใน การใช้ภาษาและ กระบวนการ เรียนรู้	ทักษะทางภาษา และทักษะการ เรียนรู้	การเรียนรู้ด้วย ตนเอง ผู้เรียนมี ส่วนร่วม และ ได้รับการฝึกฝน	ประเมินผลตาม สภาพจริงและใช้ วิธีที่หลากหลาย
เพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching)	ทักษะการสื่อสาร ทั้ง 4 ด้าน	ภาษาใน ชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ที่มี ความหมายทักษะ สัมพันธ์	ภาษาเพื่อการ สื่อสาร	ทักษะสื่อสารที่ เน้นทั้งความ คล่องแคล่วและ ความถูกต้อง
เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน (Language for Specific Purposes)	ทักษะและเนื้อหา วิชาชีพเฉพาะ ด้าน	วิชาการ วิชาชีพ เฉพาะด้าน	ภาษาเพื่อการ สื่อสารการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นภาระ งานเป็นหลัก	เนื้อหาและทักษะ เฉพาะด้าน

ตาราง 3 (ต่อ)

แนวคิดการ จัดการเรียนรู้	เป้าหมาย	เนื้อหา	วิธีสอน	การวัดและ ประเมินผล
แบบบูรณาการ (Integrated Learning)	การเชื่อมโยงสิ่งที่ เรียนเข้ากับชีวิต จริงและการสร้าง องค์ความรู้ด้วย ตนเอง	ความรู้และทักษะ วิชาการต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้อง	ความสัมพันธ์ เชื่อมโยงความรู้ และทักษะจาก วิชาต่าง ๆ มาใช้ ในการแก้ปัญหา	การมีส่วนร่วม ของผู้เรียน การ ปฏิบัติงานกลุ่มผล การเรียนรู้
แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)	ส่งเสริมทักษะ การสื่อสารและ ทักษะสังคม	สามารถเลือกใช้ เนื้อหาใด ๆ ก็ได้	เน้นกระบวนการ กลุ่มและ โครงสร้างสำคัญ วิธีการในรูปแบบ ต่าง ๆ	ประเมินตนเอง ประเมินเพื่อน ร่วมงาน
ที่เน้นเนื้อหาวิชา ความรู้ต่างๆ (CBI : Content - Base Instruction Curriculum)	ภาษาเพื่อการ สื่อสารและเป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้	การเชื่อมโยงกับ สาระการเรียนรู้ อื่น ๆ ในหลักสูตร	บูรณาการทักษะ ทางภาษาทั้ง 4 ด้าน	ทักษะทางภาษา และเนื้อหาวิชา
แบบองค์รวม (Whole Language Approach)	การบูรณาการ ทักษะทางภาษา กับบริบทสาระ การเรียนรู้อื่น	เนื้อหาสาระที่มี ความหมายกับ ผู้เรียน	ผู้เรียนมีส่วนร่วม วางแผนการและ การมีปฏิสัมพันธ์	การมีส่วนร่วม ของผู้เรียน และ ผลการเรียนรู้
จากการทำ โครงการ (Project - Based Learning)	การเกิดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง การ เชื่อมโยงองค์ ความรู้กับชีวิต จริง	กิจกรรมต่าง ๆ ใน สถานการณ์จริง วิธีแสวงหาความรู้ และการรวบรวม อย่างมีระบบ	การลงมือปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ และงานศึกษา ค้นคว้าที่ทำงาน ร่วมกัน	การวางแผนการ ทำงาน ความ รับผิดชอบ ผลสำเร็จของงาน

ตาราง 3 (ต่อ)

แนวคิดการจัดการเรียนรู้	เป้าหมาย	เนื้อหา	วิธีสอน	การวัดและประเมินผล
ที่เน้นภาระงาน (Task - Based Learning)	การลงมือปฏิบัติภาระงานที่ได้รับมอบหมายให้สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์	ใช้ภาระงานเป็นหลักโดยมุ่งฝึกเนื้อหาหรือทักษะทางภาษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ภาษาเพื่อการสื่อสาร	ความสามารถทางภาษาความสำเร็จของภาระงานที่ปฏิบัติ และการบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
การสร้างองค์ความรู้ (Constructivism)	การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	เนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายรอบตัว	ใช้กลยุทธ์และกลวิธีหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น	งานที่มอบหมายให้ทำตามความแตกต่างของผู้เรียน
แบบ 4 MAT (4Mat's Learning System)	พัฒนาการใช้สมองทั้งซีกซ้ายซีกขวาและการบูรณาการประสบการณ์	เนื้อหาความรู้จากวิชาต่าง ๆ	เน้นการบูรณาการความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมโดยเน้นประสบการณ์ตรง	ประเมินตนเอง ประเมินเพื่อน
การตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR : Total Physical Response)	การฝึกการจำและปฏิบัติ	ประโยคคำสั่ง คำศัพท์และไวยากรณ์	ครูเป็นต้นแบบในการออกคำสั่งให้ปฏิบัติตาม	การสังเกตการปฏิบัติตามคำสั่ง

1.5 แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

แนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีการพัฒนาตลอดเวลา โดยมีเป้าหมายที่จะให้การศึกษาระดับไทยเทียบเคียงกับระดับสากล ดังนั้นเพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ จึงควรจัดการเรียนการสอนดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 12 - 15)

1. เน้นการสื่อสารด้านการฟัง พูด ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทแสดงออก ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก แนะนำให้เป็นไปตามแผนที่จัดเตรียมไว้ เน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสุข สนุกสนาน เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ

2. ใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการเรียนการสอน เช่น เพลง เกม บทบาทสมมุติ สถานการณ์จริง การเล่านิทาน ภาษาท่าทาง ปริศนาคำทาย

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกโดยการกระตุ้นและเสริมแรงให้กำลังใจ และไม่ตำหนิผู้เรียน

สุภัทธา อักษรานุเคราะห์ (2539 : 41 - 43) ได้กล่าวถึงการจัดชั้นเรียนที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ (Interactive Classroom) จะทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษบรรลุเป้าหมาย เพราะผู้เรียนจะต้องสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจตรงกัน (Negotiation of Meaning) ผู้สอนที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ในการสอน (Interactive Teacher) จะต้องมีความไวต่อการพัฒนาความเป็นธรรมชาติให้เกิดแก่ผู้เรียน โดยใช้กลวิธีการสื่อสารทั้งที่ใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูดควบคู่กันไป โดยใช้กริยาท่าทาง น้ำเสียงและสีหน้าประกอบเหมือนการพูดคุยทั่วไปในภาษาไทย ซึ่งถือได้ว่าผู้เรียนมีความสามารถทางการสื่อสารอย่างแท้จริง ผู้สอนควรคำนึงถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Information Exchange) ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับตัวภาษาโดยเน้นที่ไวยากรณ์ การมีปฏิริยาต่อกัน (Transaction) ซึ่งเน้นการสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกันตามจุดประสงค์ของผู้พูดและการปฏิสัมพันธ์จริง ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนนั้น ผู้สอนสามารถทำได้หลายวิธี และควรตระหนักในเรื่องความเป็นธรรมชาติในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายของผู้เรียนให้ครบถ้วนโดยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญ และจำเป็นที่จะใช้ความสามารถทางกลวิธีการสื่อสารควบคู่กับความสามารถด้านอื่น ๆ ซึ่งผู้สอนอาจจัดกิจกรรมเพิ่มเติมได้ดังนี้ คือ

1. เนื้อหาที่จะนำมาใช้ควรเอื้อต่อการนำมาแสดงบทบาทสมมุติ ละครสั้นตลอดจนนำมาแก้ปัญหาหรืออภิปรายทั้งกลุ่มเล็กกลุ่มใหญ่ หรือได้วาที ฯลฯ

2. ผู้เรียนควรมีโอกาสฟังและพูด หรือสนทนา อภิปรายในสถานการณ์ที่ใช้ในชีวิตจริงได้ เช่น การจัดซื้อของ การต่อรองราคา การเชิญชวน การอธิบาย การร่วมงานเลี้ยง การสัมภาษณ์เข้าทำงาน การรายงานข่าวโทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ

3. ผู้สอนควรจัดให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ จัดลำดับเรื่องราวหรืองานที่จะต้องทำก่อนหลัง ช่วยเหลือเพื่อน ๆ เกิดความสนุกสนานในกิจกรรมหรือร่วมงานที่แสดงวัฒนธรรมนานาชาติ

4. ผู้สอนควรนำรายการโทรทัศน์หรือวีดิทัศน์มาเป็นแบบของการสื่อสาร โดยใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูด เพื่อให้ผู้เรียนสังเกตลอกเลียนแบบกลวิธีการสื่อสาร เช่น การใช้เสียงสูงต่ำ การอุทาน ตลอดจนการใช้สีหน้าท่าทาง เป็นต้น

5. ในขณะที่เตรียมบทสนทนา ไม่ว่าจะพูดหรือเขียน ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกออกเสียงกับเพื่อนๆ กำหนดบทบาทเพื่อน ๆ หรือได้ปรึกษาหารือเป็นภาษาอังกฤษกับเพื่อน ๆ

6. ผู้สอนควรเน้นความรู้ทางวัฒนธรรมในการสื่อสารและนำมาเป็นข้อมูลให้ผู้เรียนได้แสดงออก อภิปรายเกี่ยวกับคำนิยาม และการเลือกใช้ภาษาเฉพาะกลุ่มในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย

7. ผู้เรียนควรมีโอกาสใช้ภาษาที่ถูกต้องเท่าที่จะทำได้ เพราะภาษาที่ถูกต้องจะช่วยสื่อความหมายได้ตรงกับที่ผู้พูดตั้งใจมากที่สุด การจัดกิจกรรมฝึกการใช้ภาษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

8. ผู้สอนควรจัดโอกาสให้ได้สนทนา หรือได้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ในลักษณะการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study)

9. ผู้เรียนควรมีโอกาสเข้าร่วมชมรมเกี่ยวกับภาษาและมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของภาษาด้วย โดยสรุปแล้วแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่สามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนได้ จะต้องให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน มีการใช้กิจกรรมในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้พูดและปฏิบัติในสถานการณ์จริง ผู้เรียนจะได้ทำงานร่วมกัน มีการใช้ท่าทางประกอบ เช่นการแสดงบทบาทสมมุติ การฝึกพูดสนทนา และมีการนำสถานการณ์จริง สื่อหรือเอกสารจริงมาใช้ในการสอน

1.6 วิธีสอนภาษาอังกฤษ

วิธีสอนภาษาอังกฤษก็เหมือนรูปแบบวิธีการหรือเทคนิคในการถ่ายทอดการสอนวิชาอื่นโดยทิสนา แจมมณี (2552 : 3) กล่าวว่า การสอนเป็นการบอกกล่าว สั่ง อธิบาย ชี้แจง หรือแสดงให้ดู การสอนเป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติต่าง ๆ โดยที่ผู้สอนและผู้รับ หรือครูและศิษย์มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันในกระบวนการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ เป็นผู้จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตามความคิดเห็นและความสามารถของตน ผู้เรียนหรือศิษย์เป็นผู้รับการถ่ายทอดตามแต่ครูจะให้การสอน โดยครูนี้เกิดขึ้นได้ทุกแห่ง ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ แล้วแต่สถานการณ์และความพอใจของครู

กุสุมา ล่ามู๋ และคณะ (2540 : 5) กล่าวว่า วิธีสอนภาษาอังกฤษมีพัฒนาการมาเป็นลำดับ มีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา การสอนภาษาในยุคแรกก็จะเน้นในเรื่องของกฎเกณฑ์ ไวยากรณ์ การสอนจะเป็นแบบไวยากรณ์แปล (Grammar Translation) แต่เมื่อเศรษฐกิจและสังคมของโลกเปลี่ยนแปลง ความจำเป็นในการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับการติดต่อสื่อสารเพื่อเป้าหมายทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ได้มีการคิดค้นวิธีการสอนใหม่ เพื่อให้การเรียนภาษาอังกฤษสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้ จึงเกิดการสอนภาษาอังกฤษแบบตรง

(Direct Method) ซึ่งสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษโดยตรง การสอนแบบเน้น ฟัง - พูด (Audio Lingual Method) ตลอดจนแนวการสอนที่ยึดหลักความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนเป็นหลัก อันได้แก่ การสอนแบบเงียบ (Silent Way) การสอนแบบชักชวน (Suggestopedia) การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response) และในที่สุดก็ถึงยุคของการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งจัดว่าเป็นวิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้

กรมวิชาการ (2544 : 128 - 170) เสนอแนะวิธีสอนภาษาทำให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1) การจัดการเรียนการสอนภาษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-Centered Language Learning) การเรียนการสอนภาษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ในการใช้ภาษา และรู้จักกระบวนการเรียนรู้ ตามความต้องการและความสนใจของนักเรียนในรูปแบบการเรียนรู้ในห้องเรียน และการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2) การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching) การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งมุ่งเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน จัดลำดับการเรียนรู้เป็นขั้นตอนตามกระบวนการใช้ความคิดของนักเรียน โดยเริ่มจากการฟัง ไปสู่การพูด การอ่าน การจับใจความสำคัญทำความเข้าใจ จดจำแล้วนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้

3) การสอนภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (Language for Specific Purposes) การสอนภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ มีการพัฒนาเป็นลำดับนับตั้งแต่ปี 1967 เป็นต้นมา ในด้านภาษาอังกฤษเรียนการสอนชนิดนี้เป็นภาษาอังกฤษว่า English for Specific Purposes เป็นการสอนโดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือเพื่อรับความรู้ศาสตร์อื่น ๆ ทั้งด้านวิชาการและด้านอาชีพ อาทิ เช่น ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ภาษาอังกฤษเพื่องานเลขานุการ ภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจภาษาอังกฤษการโรงแรม ในการเรียนภาษามีใช้ เป็นเพียงการเรียนเฉพาะตัวเนื้อหาภาษาแต่ใช้ภาษาเพื่อเป็นเครื่องมือเชื่อมโยง และบูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ นักเรียนมีแรงจูงใจ มีปัจจัยภายนอกที่บังคับให้เรียน เช่น เรียนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ หรือเรียนเพื่อประกอบอาชีพ ผู้กำหนดโปรแกรมการเรียนการสอนจำเป็นต้องศึกษาความต้องการซึ่งมีอยู่หลายระดับ หลายขั้นตอนปัจจุบันการสอนภาษาเฉพาะด้านในประเทศไทยกำลังพัฒนา และมีความต้องการเพิ่มขึ้นตามลำดับ ในด้านการท่องเที่ยว งานเลขานุการ ธุรกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เกษตรศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์

4) การจัดการเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา (Content-Based Instruction Approach) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหา หมายถึง การสอนภาษาที่นำเนื้อหาวิชาต่าง ๆ มาบูรณาการกับจุดหมายของการสอนภาษา กล่าวคือ นักเรียนใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และในขณะเดียวกันก็พัฒนาการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไปด้วย ดังนั้น การคัดเลือกเนื้อหาที่นำมาให้นักเรียนได้เรียน จึงเป็น

สิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเนื้อหาที่คัดเลือกมาจะต้องเอื้อต่อการบูรณาการการสอนภาษาทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่านและเขียน นอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาการกระบวนการคิดวิเคราะห์ สามารถ ตีความ ประเมินข้อมูลของเรื่องและพัฒนาการเขียนเชิงวิชาการที่เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ได้ ทำให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้ภาษาในลักษณะองค์รวม (Whole Language Learning)

5) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ส่งเสริมให้นักเรียนให้ทำงานร่วมกัน เพื่อให้ตนเอง และสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดหรืออาจจะกล่าวได้ ว่าเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามสภาพวัฒนธรรม นั่นคือ ให้นักเรียนมีการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ในลักษณะประชาธิปไตยและมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

6) การสอนภาษาแบบองค์รวม (Whole Language Approach) แนวการเรียนรู้ภาษาแบบ องค์รวม เป็นการพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม โดยไม่แยกภาษาเป็นส่วน ๆ และ ไม่เน้น เฉพาะทักษะใดทักษะหนึ่ง นักเรียนจะเรียนรู้เกี่ยวกับหน้าที่และรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ โดยผ่านทาง การใช้ภาษาจริงที่มีจุดมุ่งหมายจริง และผ่านการแสวงหาความหมายของสิ่งพิมพ์อย่างกระตือรือร้น ความสำเร็จของผู้เรียน ในฐานะผู้ใช้ภาษาพูดได้พัฒนามาจากผลของการที่เขาเฝ้าจับตามดู และคอยฟังคน อื่น ๆ ใช้ภาษาพูดเพื่อให้เกิดการกระทำสิ่งต่าง ๆ

7) การเรียนรู้ที่เน้นภาระงาน (Task - Based Learning) การเรียนรู้ที่เน้นภาระงานหมายถึง การ จัดการเรียนการสอนที่ใช้ภาระงาน (Tasks) เป็นหลัก มีลักษณะเป็นหลักสูตรแบบวิเคราะห์ (Analytic Syllabus) โดยยึดเอาระบบภาษาทั้งหมดมาวิเคราะห์ แล้วจัดเป็นหน่วยใหญ่ ๆ ไว้ตามความสามารถของ นักเรียน และเน้นว่าจะเรียนภาษาอย่างไร โดยยึดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดองค์ประกอบ ต่าง ๆ ของหลักสูตรด้วย

8) การเรียนรู้จากการทำโครงการ (Project - Based Learning) โครงการคือ งานศึกษาค้นคว้า ที่นักเรียนทำงานร่วมกัน เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่ผู้เรียนต้องการศึกษา แล้วดำเนินการศึกษาค้นคว้าภายในเวลาที่ตกลงกันไว้ จนได้ผลออกมาตามที่ตั้งจุดประสงค์ไว้ โครงการเป็นวิธีการสอนให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจัดอยู่ในแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ การทำโครงการต้องเริ่มจากนักเรียนเป็นผู้คิด ลงมือปฏิบัติหาทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีครูผู้ สอน คอยช่วยเหลือ กระตุ้น แนะนำ ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดจนได้ผลงานออกมา แล้วจัดทำรายงาน วิธีการ ดำเนินงานและเสนอผลงาน

9) การสร้างองค์ความรู้ (Constructivism) การสร้างองค์ความรู้ (Constructivism) เป็นทฤษฎี เกี่ยวกับความรู้และการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานมาจากจิตวิทยา ปรัชญา และมานุษยวิทยา โดยมีความเชื่อว่า นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อาศัยประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ โยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน ซึ่งผู้สอนต้องเป็นผู้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

10) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ คือ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ซึ่งเปิดโอกาสให้ใช้วิธีการตั้งคำถาม (Questioning) และกระบวนการแก้ปัญหา (Problem Solving) มาเป็นตัวนำกระบวนการแสวงหาความรู้และทักษะโดยไม่ยึดติดในโครงการสร้างของสาขาวิชาต่าง ๆ ทางด้านวิชาการ เพื่อประโยชน์ในการจัดหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน

11) วิธีสอนด้วยการตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า TPR เป็นการสอนที่พัฒนาโดยนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ชื่อ James Ash Cherry ซึ่งได้แนวจากงานวิจัยด้านจิตวิทยาพัฒนาการและทฤษฎีการเรียนรู้ โดยโยงโยทฤษฎีการจำในเชิงจิตวิทยาที่เชื่อว่าถ้าบุคคลใดได้รับ การฝึกฝนบ่อย ๆ หรือเข้มข้นอย่างต่อเนื่อง จะเกิดการเก็บสะสมประสบการณ์ต่าง ๆ และสามารถระลึกและถ่ายทอดออกมาได้ TPR เป็นวิธีสอนที่เหมาะสมกับผู้เริ่มเรียนภาษาและควรใช้ร่วมกับวิธีสอนแบบอื่น ๆ จะมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมเจตคติในการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มพูนแรงใจ ช่วยให้ความจำคงทน

12) การเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบโฟร์แมทซิสเต็ม (4 MAT'S Learning System) เป็นการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถในการคิดวิเคราะห์จากการรับรู้ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม มีการจัดข้อมูลด้วยการสังเกตอย่างไตร่ตรอง เชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมของตนเอง ผู้เรียนจะบูรณาการสิ่งที่ได้จากการสังเกตมาเป็นความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรม แล้วนำมาปฏิบัติ ให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้ความรู้ การค้นคว้า และการทดลองปฏิบัติ กิจกรรมเน้นการเรียนแบบร่วมมือ การอภิปราย การทำงานกลุ่ม และกิจกรรมแก้ปัญหา

จึงสรุปได้ว่าแนวทางและวิธีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้นได้พัฒนากันมาอย่างต่อเนื่อง แต่ละแนวทางและวิธีการมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด สำหรับหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นั้น ผู้วิจัยได้ยึดวิธีเพื่อนช่วยสอนเป็นหลักเพื่อทำให้ผู้เรียนเรียนภาษาได้เร็วขึ้น สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้ดียิ่งขึ้นตลอดจนการพัฒนาตนเอง รู้จักกระบวนการเรียนรู้ และมีทักษะในการเรียน

1.7 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษา

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษา ผู้ใหญ่ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ภาษาให้มากที่สุดจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้คำศัพท์มากยิ่งขึ้น องค์ประกอบที่มีความจำเป็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษา คือ (พารีดา สุบินวิภู, 2547 : 38 - 39)

1) ตัวแบบ ครูผู้สอน และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูคนอื่น ๆ นักการภารโรงแม่ครัว ฯลฯ จะต้องพูดภาษาไทยเพียงภาษาเดียวเท่านั้น เพื่อเป็นตัวแบบให้เด็กเกิดการเลียนแบบนอกจากนี้นักเรียน

รุ่นที่จำเป็นต้องเป็นตัวแบบในการพูดภาษาไทยเช่นเดียวกับครูด้วย เพราะนอกจากเด็กจะเลือกเลียนแบบครูแล้ว ยังเลียนแบบบุคคลที่ใกล้ชิดอีกด้วย

2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจะต้องจัดให้เด็กได้เลียนแบบการร้องเพลง การแสดง ท่าทางประกอบเพลง การแสดงบทบาทสมมติ รวมทั้งการเลียนแบบการพูดคำคล้องจอง การเล่านิทาน ประกอบหุ่นจะทำให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินและเกิดการเลียนแบบการเรียนรู้ภาษาโดยไม่รู้ตัว

3) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูจัดให้เด็กมีกิจกรรมการเลียนแบบการพูดจากนักเรียนรุ่นพี่ เช่น การพูดหน้าเสาธง การพูดหน้าชั้นเรียน เลียนแบบเสียงร้องของสัตว์จากการสังเกตรูปภาพ

4) เลียนแบบการบอกชื่ออุปกรณ์ สิ่งของ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน

5) เลียนแบบจากปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก เช่น ขณะรับประทานอาหารเช้า ให้เด็กได้หยิบจับสิ่งของที่นำมาประกอบอาหาร และบอกชื่อให้ถูกต้อง

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า เด็กสามารถเลียนแบบได้ดีจากการได้รับประสบการณ์ตรงและสถานการณ์ที่เด็กมีความคุ้นเคยในชีวิตประจำวันหรือในสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็ก ดังนั้นตัวแบบจะต้องเป็นตัวอย่างที่เด็กเชื่อถือได้และพูดภาษาเช่นเดียวกันกับผู้เรียน ซึ่งสิ่งนี้ผู้วิจัยจึงนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อเปรียบเทียบการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยใช้นวัตกรรมเพื่อนช่วยสอนระหว่างตัวแบบเพื่อนที่เหมือนกับตนคือใช้ภาษาเหมือนกัน กับตัวแบบเพื่อนที่ไม่เหมือนกับตนคือใช้ภาษาต่างกันว่าวิธีการใดที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาที่สอง

1.8 การส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ทางภาษา

การพัฒนาการเรียนรู้ทางด้านภาษาของนักเรียน จะพัฒนาได้รวดเร็วหรือไม่ประการใดขึ้นอยู่กับวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถจัดกิจกรรม ได้ดังนี้

(ปรีชา เกตทัต, 2531 : 285)

1) การพูดกับเด็ก พ่อ แม่ หรือครู และผู้ใกล้ชิด ควรชวนเด็กพูดคุยในเรื่องต่าง ๆ เช่น เรื่องที่โรงเรียน เรื่องที่บ้าน การไปเที่ยว การพบเพื่อนที่สนามเด็กเล่น

2) พูดคุยและอธิบายให้เด็กฟังทุกครั้งที่มีผู้ใหญ่ช่วยเด็ก และทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับเด็ก บอกรายละเอียดเมื่อทำกิจกรรมนั้น ๆ เช่นขณะแต่งตัวให้เด็ก เมื่อผู้ใหญ่ต้องการให้เด็กกระทำในสิ่งที่เด็กไม่ต้องการกระทำ จงอธิบายให้เหตุผลแก่เด็ก นี่เป็นวิธีหนึ่งที่สอนให้เด็กรู้จักใช้วาจาหรือภาษาที่มีเหตุและผลมากยิ่งขึ้น

3) ช่วยเด็กให้เตรียมพร้อมเพื่อการอ่าน เมื่อผู้ใหญ่อ่านนิทานให้เด็กฟัง ให้ใช้นิ้วชี้คำต่างๆ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ว่ามีตัวหนังสือเป็นตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของคำพูดที่เด็กได้ยิน ให้เด็กเข้าใจว่ามีสัญลักษณ์บางอย่างบนกระดาษแทนสิ่งของบางอย่าง และสัญลักษณ์นั้น ๆ มีลักษณะอย่างไร เขียนอย่างไร

4) การเล่นเกมกับภาพและคำต่าง ๆ เด็กรู้จักคำศัพท์และสามารถใช้คำพูดได้มากพอเด็กต้องการฝึกหัด ผู้ใหญ่จะช่วยให้เด็กเข้าใจภาษาเพิ่มขึ้นด้วยการพูดกับเด็ก ฟังเด็กพูด เล่นเกมกับเด็ก โดยใช้ภาพประกอบคำเด็กจะรู้สึกสนุกสนานและเข้าใจภาษาเพิ่มขึ้นเมื่อเด็กมีความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ผู้ใหญ่ควรชักจูงให้เด็กรู้จักดูหนังสือ แต่ไม่ต้องสอนให้เด็กอ่าน

5) นำภาพต่าง ๆ มาติดไว้ในสมุดภาพ และเขียนชื่อกำกับภาพนั้น เพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับคำต่าง ๆ และลักษณะของคำนั้น ๆ เป็นอย่างดี

6) ให้เด็กฝึกหัดการใช้ภาษาเมื่อเล่นกับหุ่นมือ เด็กจะโต้ตอบและใช้คำพูดที่ได้ฟังจากหนังสือ นิทานและจากโทรทัศน์

ในการฝึกหัดให้เด็กมีทักษะในการพูด มีผู้สรุปกลวิธีที่ช่วยให้เด็กมีทักษะในการพูดเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทางภาษา เช่น Liyamina (1960 อ้างถึงใน ฟารีดา สุบินวิญ, 2547 : 40) ให้คำแนะนำไว้ 6 ประการ คือ

- 1) ให้เริ่มหัดพูดหัดฟังโดยเร็ว
- 2) บอกชื่อต่างๆ แก่เด็กและกระตุ้นให้เด็กกล่าวซ้ำและกล่าวตาม
- 3) กระตุ้นให้เด็กหัดใช้คำที่รู้จักแล้วบ่อย ๆ
- 4) อย่างเร่งเด็กจนเกินไป ควรให้โอกาสและเวลาแก่เด็กได้หัดพูดในสิ่งที่ต้องการ
- 5) กระตุ้นให้ออกเสียงให้ชัดเจน
- 6) กระตุ้นให้ใช้คำศัพท์ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

Landreth (1961 อ้างถึงใน ฟารีดา สุบินวิญ, 2547 : 40) ได้แนะนำวิธีที่ช่วยในการพัฒนาภาษาของเด็กไว้ 6 วิธี เด็กได้ยึดเป็นต้นแบบในการพูดของเด็ก

- 1) กระตุ้นให้พ่อแม่ มีการติดต่อกับลูก โดยใช้วิธีการแสดงออกด้วยวิธีต่าง ๆ
- 2) จัดหาประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เด็ก เพื่อเด็กได้เก็บมาพูดมาแล้ว
- 3) กระตุ้นให้เด็กรู้จักหัดฟัง
- 4) กระตุ้นให้เด็กใช้ภาษาพูดแทนการใช้ท่าทาง
- 5) ควรใช้คำที่มีความหมายถูกต้องแน่นอน

ในการเรียนรู้ภาษานั้นควรจัดให้เด็กได้มีส่วนร่วมในหลาย ๆ กิจกรรมโดยการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้เด็กได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ครูควรมีเทคนิควิธีที่จะทำให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข เข้าใจพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย ให้เด็กได้แสดงออกตามพัฒนาการของตน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จะช่วยให้การเรียนรู้ภาษาของเด็กได้ดีขึ้น

1.9 จิตวิทยาการสอนภาษา (อังกฤษ)

จิตวิทยาได้ถูกนำมาแทรกซึม ทุกกระบวนการของมนุษย์ เช่นเดียวกันการสอนภาษา ที่จะต้องนำจิตวิทยาเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

จากหลักการสอนภาษาซึ่งเน้นการฟัง-พูด (Audio - Lingual Method) Meyer, (1993 : 25 - 26) ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาเกิดขึ้นได้จากการที่นักเรียนได้ฝึกใช้กระสวนประโยค ในลักษณะที่พูดเลียนแบบและฝึกพูดซ้ำ ๆ จนนักเรียนสามารถผลิตได้อย่างอัตโนมัตินั้น ได้รับการต่อต้านในเวลาต่อมาเพราะไม่เห็นด้วยกับความคิดของ Skinner ในเรื่องของทฤษฎีการเรียนรู้และตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950 เป็นต้นไป ได้มีการค้นคว้าวิจัยมากมายเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาและได้เกิดทฤษฎีต่าง ๆ อันเนื่องมาจากงานวิจัยและมีผลต่อรูปแบบการสอนภาษา ในปี ค.ศ. 1959 มีนักภาษาศาสตร์คนหนึ่งคือ Nome Chomsky ซึ่งได้คิดค้นทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ขึ้นเป็นทฤษฎีใหม่มาแทนภาษาศาสตร์แบบโครงสร้างของกลุ่ม Bloomfield และคณะ ทำให้เกิดวิธีการสอนไวยากรณ์แบบปริวรรต (Transfo - Ational - Generative Grammar)

แต่การสอนไวยากรณ์ ในลักษณะนี้ไม่ได้มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนภาษามากนักและในช่วงหลังของศตวรรษที่ 20 นี้เองได้มีทฤษฎีการเรียนรู้อีกมากมาย หนึ่งในบรรดานั้นคือ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เรียกว่า Ausubel's Cognitive Learning Theory ทฤษฎีเชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกฎเกณฑ์ทางภาษาก่อนจึงสามารถผลิตภาษาได้ ไม่ใช่เป็นสิ่งที่เกิดอย่างอัตโนมัติหรือไม่รู้ตัวและนักเรียนจะต้องใช้สติปัญญาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้รวมทั้งต้องเป็นผู้ลงมือปฏิบัติค้นหาคำตอบและแก้ปัญหาด้วยตนเอง (Meyer, 1993 : 25 - 26)

นักจิตวิทยาสำคัญคือ Skinner ได้ค้นพบและอธิบายถึงการเรียนรู้ของมนุษย์ว่าเกิดจากการวางเงื่อนไขของสิ่งเร้าและการตอบสนอง ส่วนนักภาษาศาสตร์ได้แก่ Blomfield และ Fries ก็ได้เสนอแนวทางในการสอนภาษาแบบภาษาศาสตร์โครงสร้าง ในการสอนภาษาลักษณะนี้เรียกว่า Structural Approach หรือ Linguistic Approach ลักษณะของการค้นพบการเรียนรู้ภาษาของ Skinner นี้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับวิธีการสอนแบบภาษาศาสตร์โครงสร้าง (Structural Approach) เป็นอย่างมากและเกิดเป็นการเรียนรู้ภาษาเหมือนกับการสร้างนิสัย (Language Learning as Habit - formation) กล่าวคือในการสอนภาษานั้น จะมีการฝึกใช้รูปแบบของภาษาที่นัก ภาษาศาสตร์กลุ่มโครงสร้างได้กำหนดขึ้นมา ในลักษณะของการฝึกพูดกระสวน ประโยคซ้ำไปซ้ำมาจนสามารถผลิตภาษาได้อย่างอัตโนมัติ และเป็นเวลานานพอสมควรที่รูปแบบการสอนภาษาในลักษณะนี้ได้พัฒนามาเรื่อย ๆ จนมาสู่วิธีการสอนเต็มรูปแบบและเรียกวิธีการสอนแบบนี้ว่า Audio - Lingual Method ซึ่งนับว่าเป็นวิธีการสอนวิธีแรกที่มีพื้นฐานมาจากจิตวิทยาการเรียนรู้และภาษาโครงสร้าง (Finocchiaro and Brumfit, 1985 อ้างถึงใน กุสุมา ตำนัย, 2538 : 10 - 11)

แนวคิดทางด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับสอนภาษาตามทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งเน้นว่า ผู้เรียนจะตอบได้กับสิ่งเร้า ถ้ามีการเสริมแรงให้ทำต่อไปการเรียนรู้ภาษาจึงคล้ายกับพฤติกรรมอื่น ๆ เน้นการฝึกทำซ้ำ ๆ การสอนภาษาจึงเน้นการจำและการฝึกอย่างเต็มที่เพื่อสร้างทักษะใหม่ให้เป็นนิสัยซึ่งสามารถสรุปแนวคิดจิตวิทยาเกี่ยวกับการสอนภาษาได้ดังนี้ (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2539 : 30 - 31)

1. ภาษาคือภาษาพูดมิใช่ภาษาเขียน ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้ภาษาของตนเองก็เริ่มเรียนภาษาพูดก่อนที่จะเรียนเขียน ลำดับขั้นของการเรียนจึงเน้นความสำคัญของการออกเสียงให้ถูกต้อง ผู้เรียนจะต้องฝึกฟังภาษาพูดจนเข้าใจ แล้วพูดตามซ้ำ ๆ ในระดับความเร็วปกติให้ความสนใจในการฝึกตามลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียนตามลำดับ

2. ภาษาเป็นเรื่องของนิสัย เป็นแนวคิดที่อาศัยหลักการเรียนของ Skinner ที่ว่านิสัยเกิดขึ้นเมื่อทำอะไรแล้วได้รับรางวัล แนวคิดนี้เป็นรากฐานของวิธีเลียนแบบและจดจำ มุ่งให้ผู้เรียนเรียนโครงสร้างภาษาโดยฟังและว่าตามจนถึงขั้นที่จะโต้ตอบได้โดยอัตโนมัติเมื่อถูกกระตุ้น

3. การสอนภาษา มิใช่เน้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษา แต่เน้นการฝึกใช้ภาษา ไวยากรณ์เป็นสิ่งที่ช่วยนำไปสู่เป้าหมายในการเรียนภาษา

4. ควรสอนภาษาที่เจ้าของภาษาใช้พูด มิใช่สิ่งที่ควรพูด ส่วนวนที่ได้ยินกันในบทสนทนาของเจ้าของภาษา ถึงแม้ว่าจะไม่เหมือนไวยากรณ์แบบเก่า ก็ถือว่าใช้ได้ โดยที่ครูจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับระดับขั้นของผู้เรียน

5. ภาษาแต่ละภาษามีโครงสร้างที่แตกต่างกันไป ความแตกต่างระหว่างภาษาของตน และภาษาที่เรียนจะเป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนและควรฝึกเป็นพิเศษ

จากการคิดค้นของนักจิตวิทยาในการสอนภาษา จะเห็นได้ว่ามีหลักการคิดมาจากพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีเดิมของตนเอง โดยสามารถสรุปจิตวิทยาการสอนภาษาได้ดังนี้

- (1) ในการเรียนภาษาผู้เรียนจะต้องรู้หลักเกณฑ์ของภาษาก่อนจึงสามารถที่จะเรียนภาษาได้
- (2) การเรียนภาษาจะต้องอาศัยการฝึกฝน ทำซ้ำบ่อย ๆ จึงสามารถที่จะเข้าใจภาษาที่เรียนได้
- (3) รูปแบบโครงสร้างแต่ละภาษาไม่เหมือนกัน ผู้เรียนจะต้องฝึกหลักเกณฑ์แต่ละภาษาเพื่อที่จะไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการเรียนรู้ภาษานั้น ๆ

1.10 ปัจจัยที่เป็นปัญหาการสอนภาษาอังกฤษด้านต่าง ๆ

สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยทั่วไปในปัจจุบันนี้จะเห็นได้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (พวงหยก ส่องศรี, 2541 : 21) การเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีการเปลี่ยนแปลงตลอดมา ปัจจุบันนี้เป็นยุคโลกไร้พรมแดน ยุคข่าวสารข้อมูล การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีจุดมุ่งหมายที่จะจัดการเรียนให้เหมาะสมกับวัย และความต้องการของผู้เรียน การสอนภาษาอังกฤษในทุกระดับชั้นจึงเน้นการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ และการแสวงหาความรู้ของ

ผู้เรียนโดยให้มีความสามารถในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการอ่าน ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชาติที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ แล้วยังสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมของไทยได้ ตลอดจนการสร้างเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน

อาริน สะอีดี (2540) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาถึงปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียน ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้คือ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส โดยได้ถามความคิดเห็นของครูสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ยังขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากมีสาเหตุมาจาก ผู้สอน วิธีสอน ผู้เรียน แบบเรียน อุปกรณ์การสอนและการแนะนำไปประยุกต์ใช้นอกห้องเรียนแต่สาเหตุที่สำคัญคือความด้อยคุณภาพของครูผู้สอนและวิธีสอน ในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารพบว่า ครูประสบปัญหาในเรื่องของเวลาที่ต้องใช้ในการเตรียมการสอน ขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาและวิธีสอน ขาดความรู้และประสบการณ์ในการเลือกใช้กิจกรรมที่เหมาะสม ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้เทียบเท่าเจ้าของภาษา ไม่สามารถสอนได้ครอบคลุมเนื้อหา และทันตามกำหนดเวลาเป็นต้น นอกจากนี้สาเหตุอื่น ๆ ได้แก่ นักเรียนมีพื้นฐานไม่ดี ขาดเจตคติ ความเชื่อมั่น ความสนใจและทักษะในการเรียนภาษาอังกฤษ แบบเรียน เนื้อหาขาดความเหมาะสม สื่อการสอน อุปกรณ์ไม่เพียงพอ และขาดงบประมาณสนับสนุนนักเรียนในการนำภาษาอังกฤษไปใช้นอกห้องเรียนน้อยมาก

จากการศึกษาวิเคราะห์งานวิจัย 50 เรื่องของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงศ์ (2530 : 3 - 8) พบว่าในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เทคนิคการสอนเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากงานวิจัยต่าง ๆ พบว่าครูเป็นจำนวนมากที่ยังใช้วิธีสอนแบบเก่า คือมีการบรรยายเป็นหลัก ใช้กระดานดำประกอบ และครูศูนย์กลาง ซึ่งวิธีนี้ไม่ค่อยกระตุ้นให้นักเรียนตอบสนอง

1.11 การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย

การจัดการเรียนสอนวิชาต่าง ๆ มีที่มาที่ไปของวิธีการที่นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนอาจเป็นประสบการณ์ในอดีต หรือแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่นำมาประยุกต์ใช้

โดยสุมิตรา อังวัฒนกุล (2539 : 12 - 16) ได้วิเคราะห์การจัดการเรียนสอนสำหรับประเทศไทย ในวิชาภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศที่มีผู้นิยมเรียนมากที่สุด ภาษาอังกฤษเริ่มเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตของคนไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2391 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 โดยพวกมิชชันนารีชาวอเมริกา

ต่อมาในสมัยรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 พระองค์ทรงเล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของภาษาอังกฤษทรงพระราชดำริเห็นว่า การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็น

ทางนำไปสู่ความรู้วิชาการของประเทศตะวันตก ความเข้าใจในสภาพการเมืองในยุโรปและเพื่อให้ประเทศไทยสามารถรักษาเอกราชไว้ได้ นับแต่นั้นภาษาอังกฤษเริ่มมีบทบาทและให้ความสำคัญในวงการศึกษาของไทยยิ่งขึ้น ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ได้มีพระบรมราชโองการตั้งโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษขึ้นในพระราชวัง โดยจ้างชาวต่างประเทศมาทำการสอน จนกระทั่งปี พ.ศ. 2424 ได้โปรดเกล้าฯ ให้มีการสอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ จึงนับเป็นครั้งแรกที่มีการสอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นทางการในประวัติศาสตร์การศึกษาของไทย และนับตั้งแต่นั้นมาก็มีการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ไม่เพียงแต่ระบบการศึกษาของไทยเท่านั้นที่ให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ประชาชนทั่วไป นักการศึกษา ครูอาจารย์ และแม้แต่เด็กนักเรียนเองต่างก็ยอมรับความสำคัญเช่นกัน จึงมีการนำภาษาอังกฤษมาใช้ในชีวิตประจำวันทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียนด้วย

จากความมุ่งหมายและรายการสอนภาษาอังกฤษที่กำหนดไว้ในหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2503 ระดับต่างๆ ประเทศไทยได้จัดให้มีการเรียนการสอนก่อนไปเน้นการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ควบคู่ไปกับองค์ประกอบ 3 ประการของภาษา คือ ระบบเสียง คำศัพท์ และโครงสร้างไวยากรณ์ ซึ่งถ้าจะพิจารณาตามสภาพความเป็นจริงแล้วเด็กไทยอยู่ในสิ่งแวดล้อมแบบไทย ๆ แทบจะไม่มีโอกาสได้พูดภาษาอังกฤษเลยทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุหลายประการ

ประการแรก ผู้เรียนไม่เห็นความจำเป็นหรือประโยชน์ของภาษาอังกฤษโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในชนบท ซึ่งมีสิ่งแวดล้อมอย่างไทยมีชีวิตอยู่อย่างไทย ๆ มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาอังกฤษน้อย John B. Carroll (1970 อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล 2539 : 16) กล่าวไว้ในการศึกษาเกี่ยวกับการทดสอบภาษาอังกฤษที่กรุงเทพฯ เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2513 ว่าจากการศึกษาวิจัยพบว่า การที่มีสติปัญญาสูงกับความสัมฤทธิ์การเรียนภาษาอังกฤษไม่เกี่ยวข้องกัน เด็กที่มีสติปัญญาสูงไม่จำเป็นต้องมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสูงเสมอไป แต่เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาอังกฤษสูงจะเป็นเด็กที่มีความถนัดทางภาษาสูงเมื่อเรื่องของการเรียนภาษาเป็นเรื่องของความถนัด ไม่ใช่เรื่องของสติปัญญา การเรียนภาษาอังกฤษจึงควรเป็นไปตามความถนัด ความสนใจแรงจูงใจ และการเห็นประโยชน์ในการเรียนนั้นของแต่ละบุคคล การถูกบังคับให้เรียนจึงทำให้การเรียนไม่ได้ผลตามที่ควรจะเป็น

ประการที่สอง การที่จะสอนภาษาอังกฤษให้ได้ผลตามความมุ่งหมายนั้น ต้องอาศัยความพร้อม ทั้งทางด้านครู ตำราเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน และอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปริมาณและคุณภาพของครู การไม่มีครูผู้ทรงคุณวุฒิเพียงพอกับการที่จำเป็นต้องสอนภาษาอังกฤษให้เด็กทั่วประเทศ มีแต่ทำให้เกิดผลเสีย เพราะฉะนั้นจึงพบว่าผลการเรียนภาษาอังกฤษของเด็กจึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะแทนที่จะได้ใช้เวลาในการสอนและฝึกเพิ่มเติมต่อไปกลับจะต้องซ่อมเสริมอยู่ตลอดเวลา

จากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับการกำหนดวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับในระดับประถมศึกษาตอนปลาย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วนโยบายการเรียนภาษาอังกฤษในระดับต่าง ๆ ดังกล่าวจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับ พ.ศ. 2518 มิได้ระบุวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ แต่ให้เป็นวิชาเลือก ซึ่งประกอบด้วยวิชาพื้นฐานที่เป็นการฝึกทักษะทั้งสี่ และวิชาที่เน้นฝึกแต่ทักษะ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้เด็กที่เลือกเรียนภาษาอังกฤษเป็นเด็กที่มีความสามารถมีความสนใจ และเห็นคุณค่าของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะลดลง

จากความเป็นมาของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย จะเห็นได้ว่ายังมีจุดบกพร่องอยู่มาก หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนยังไม่มีผลเข้าถึงตัวผู้เรียนอย่างแท้จริง พร้อมทั้งยังไม่มียุทธศาสตร์การสอนภาษาที่สองที่เป็นภาษาต่างประเทศมาใช้อย่างชัดเจน เนื่องจากยังขาดบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการสอนภาษาที่สอง จึงทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษยังไม่มีคุณภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนค่อนข้างต่ำ สิ่งนี้จึงเป็นปัญหาของประเทศไทยที่จะต้องนำมาแก้ไขต่อไป

1.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนภาษาอังกฤษ

สมลักษณ์ ศรีรัชชัย (2537 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการสอน โดยใช้เทคนิคเพื่อนช่วยสอนกับการสอนตามปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้เทคนิคเพื่อนช่วยสอนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นุชจรี เสาวภาคย์ (2537 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลของวิธีสอนแบบศูนย์การเรียนและวิธีสอนตามคู่มือครูที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษต่างกัน ตลอดจนกิริยาร่วมระหว่างตัวแปรทั้งสอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 จาก 2 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง จำนวน 64 คน โดยสุ่มนักเรียนตัวอย่างตามระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษ แยกเป็นนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง 32 คน และนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่ำ 32 คน เข้ารับการทดลอง จำนวน 4 กลุ่ม โดยสุ่มนักเรียนทั้งที่มีความสามารถทางภาษาสูง และต่ำอย่างละเท่ากัน เข้าเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม กลุ่มละ 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน จำนวน 4 ชุด และแผนการสอนตามคู่มือครู บทที่ 4 จากหนังสือ English Is Fun III ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .90 ดำเนินการทดลองโดยให้นักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบศูนย์การเรียน และนักเรียนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยวิธีสอนตาม

คู่มือครู จำนวน 4 ครั้ง ใช้เวลา 4 วัน วันละ 60 นาที เป็นเวลาติดต่อกัน ในวันที่ห้า ให้นักเรียนทุกกลุ่มทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบแฟคทอเรียลสุ่มสมบูรณ์ โมเดลกำหนด 2×2 (วิธีสอน $\times$ ระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษ) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษโดยวิธีสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ และวิธีสอนตามคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน ไม่มีกิริยาร่วมระหว่างวิธีสอนกับระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษ

ฤทัยชนนี สิทธิชัย (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลของวิธีสอนแบบกิจกรรมภาระงานเป็นหลัก และวิธีการเสริมแรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตลอดจนศึกษากิริยาร่วมระหว่างตัวแปรทั้งสอง วิธีสอนแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ วิธีสอนแบบกิจกรรมภาระงานเป็นหลัก และวิธีสอนแบบปกติ วิธีการเสริมแรงแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือวิธีการเสริมแรงโดยครู และวิธีการเสริมแรงโดยนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนสาธิตมหาวิทาลัย สงขลานครินทร์โดยสุ่มห้องเรียน จำนวน 2 ห้องเรียน เข้าสู่กลุ่มการทดลอง จำนวนนักเรียนห้องละ 32 คน เป็นกลุ่มการทดลอง และโรงเรียนเดชะปัตตานานุกูล จำนวน 2 ห้องเรียน เป็นกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบกิจกรรมภาระงานเป็นหลักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับวิธีการเสริมแรงโดยครู และวิธีการเสริมแรงโดยนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน ไม่มีกิริยาร่วมระหว่างวิธีสอนและวิธีการเสริมแรง

วริยา สุริยชัย (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนสำหรับเพื่อนช่วยสอนในการสอนเสริมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า (1) ชุดการสอนสำหรับเพื่อนช่วยสอนมีประสิทธิภาพที่ระดับ 08.94 / 81.00 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากที่ใช้ชุดการสอนสำหรับเพื่อนช่วยสอน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ผลจากแบบประเมินสถานภาพการเรียนการสอนด้วยชุดการสอนสำหรับเพื่อนช่วยสอน ความพึงพอใจของผู้เรียนและเพื่อนช่วยสอนต่อชุดการสอนอยู่ในระดับดี และความพึงพอใจของผู้เรียนและเพื่อนช่วยสอนที่มีต่อบรรยากาศการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีมาก

รัชดา เบ็ญจะอาแว (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลของกิจกรรมประกอบการสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตลอดจนกิริยาร่วมระหว่างตัวแปรทั้งสอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จาก

โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ ในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดยะลา จำนวน 120 คน โดยสุ่มนักเรียนตัวอย่างตามระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แยกเป็นนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง 60 คน และนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ 60 คน เข้ารับการทดลอง จำนวน 4 กลุ่ม เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. มีกิจกรรมระหว่างกิจกรรมกิจกรรมประกอบการสอน กับระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงที่ได้รับกิจกรรมประกอบการสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้กับนักเรียนที่ได้รับกิจกรรมประกอบการสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำที่ได้รับกิจกรรมประกอบการสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้กับนักเรียนที่ได้รับกิจกรรมประกอบการสอนแบบปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่ได้รับกิจกรรมประกอบการสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ที่มีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนที่ได้รับกิจกรรมประกอบการสอนแบบปกติที่มีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธิดาพร รอดทุกข์ (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลของเทคนิคสถานการณ์จำลองที่มีต่อทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและเขาวนอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ของโรงเรียนเคหะปัตตานยานุกุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 1 จำนวน 120 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคสถานการณ์จำลองมีทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคสถานการณ์จำลองมีเขาวนอารมณ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอนภาษาอังกฤษที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่าเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษมีหลายวิธีด้วยกัน ในการช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษให้ดีขึ้น ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีสอนแบบเพื่อนช่วยสอนในการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนสองภาษา

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเพื่อนช่วยสอน

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเพื่อนช่วยสอน

2.1.1 ความหมายการสอนแบบเพื่อนช่วยสอน

การสอนแบบเพื่อนช่วยสอนเป็นลักษณะการเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Exchange the Experience) โดยให้ผู้เรียนสอนกันเอง มีการพูดคุยกันแบบไม่เป็นทางการ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิด มีการซักถามและกล้าแสดงออกอย่างเต็มที่ การสอนแบบเพื่อนช่วยสอนจะไม่ยึดชั้นเรียนเป็นสิ่งสำคัญ สถานที่เรียนรู้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของผู้เรียนที่จะยึดสถานที่ใดเป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งวิธีสอนแบบเพื่อนช่วยสอน ได้มีผู้ให้ความหมายดังต่อไปนี้

กรมวิชาการ (2543 : 235) กล่าวว่า การสอนโดยวิธีเพื่อนช่วยสอนหมายถึงบทบาทของนักเรียน ผู้หนึ่งซึ่งช่วยเหลือคนอื่น ๆ ในการเรียนเป็นการพัฒนาอย่างมีระบบโดยนักเรียนผู้ได้รับมอบหมายทำหน้าที่เป็นผู้สอนมักจะอายุมากกว่าหรือเท่ากับผู้เรียนหรือผู้รับการสอน

กรมวิชาการ (2546 : 198) กล่าวว่า การสอนโดยวิธีเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นวิธีการที่คาดว่านักเรียนจะได้รับความสบายใจและรู้สึกผ่อนคลาย เมื่อทำงานกับเพื่อนมากกว่าการทำงานกับผู้ใหญ่และยังช่วยให้ให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีกับเพื่อนอีกด้วย

โสพันธุ์ ชัดดิยะราช (2547 : 24) กล่าวว่าวิธีสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นวิธีการที่ครูผู้สอนพยายามเข้าถึงความต้องการของนักเรียนแต่ละคน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเป็นแนวความคิดที่ส่งเสริม โน้มน้าวให้เด็กนักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อสมาชิกภายในกลุ่ม วิธีสอนแบบดังกล่าวนี้ ครูผู้สอนจะต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นการเตรียมนักเรียนให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองได้อย่างถูกต้อง

จิรนนท์ ยอดมณี (2548 : 10) กล่าวว่าการสอนโดยใช้วิธีให้เพื่อนช่วยสอนหมายถึง วิธีสอนหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอนซึ่งมีแนวคิดในกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และเป็นการปรับเปลี่ยนบทบาทครูและนักเรียน โดยการที่ครูผู้สอนพยายามเข้าถึงความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยคำนึงถึงการเลือกนักเรียนผู้สอนและนักเรียนผู้เรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกัน

สุธิดา เศรษฐการ (2549 : 7) กล่าวว่าวิธีสอนโดยเพื่อนช่วยสอนเป็นการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญและเป็นแนวคิดที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการกระจายบทบาทการสอน (Decentralization of Teaching) จากครูเป็นผู้สอนแทนครู โดยที่ครูมีบทบาทเป็นผู้คอยชี้แนะ การสอนโดยเพื่อนช่วยสอน เป็นวิธีการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนสอนกันเอง โดยนักเรียนที่ทำหน้าที่เป็น

ผู้สอนนั้นจะต้องมีความเต็มใจที่จะสอนและได้รับการฝึกการสอนจากครู เพื่อให้นักเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองในการสอนให้กับเพื่อนในระดับเดียวกัน

รัตนันท์ สุวรรณละออง (2549 : 26) กล่าวว่า ยุทธวิธีในการสอนวิธีหนึ่งที่น่าสนใจถึงการเรียนรู้ อย่างอิสระของผู้เรียน เรียนรู้จากการปฏิบัติของตนเองในกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สับเปลี่ยนบทบาทระหว่างครูและนักเรียน โดยผ่านการฝึกเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้สอนหรือช่วยเหลือเพื่อนในด้านการเรียน

Candler et al. (1981 : 381) กล่าวถึงการสอนโดยเพื่อนช่วยสอนไว้ว่าเป็นยุทธวิธีที่ครูพยายาม เข้าถึงความต้องการของเด็กนักเรียนแต่ละคน เป็นวิธีที่ยืดหยุ่นและทำให้ครูไม่ต้องพะวงกับนักเรียนที่ เรียนช้ากว่าเพื่อน สิ่งที่ครูควรคำนึงถึงก็คือ การเลือกนักเรียนผู้สอนนักเรียนผู้เรียน และการฝึกให้ นักเรียนผู้สอนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน

Hurley (1983 : 694 - A) กล่าวว่า เป็นยุทธวิธีในการสอนซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องการสับเปลี่ยน บทบาทครู และนักเรียนประโยชน์ที่ได้รับคือ การเรียนรู้ซึ่งเกิดจากแรงกระตุ้นภายในนักเรียนผู้สอน ขณะทำการสอน และให้นักเรียนผู้เรียนเรียน โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การสอนแบบเพื่อนช่วยสอนเป็นรูปแบบการเรียนรู้ ของนักเรียน โดยนำเพื่อนนักเรียนทำหน้าที่เป็นเพื่อนช่วยสอน มีการเปลี่ยนหน้าที่หมุนเวียนตามหัวข้อ เนื้อหาที่ตนเองถนัด มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างไม่เป็นทางการ โดยนักเรียนผู้สอนผ่าน กระบวนการฝึก เป็นเพื่อนช่วยสอนและผ่านการพิจารณาเนื้อหาที่สอนตามความเหมาะสม

2.1.2 แนวคิดของการสอนแบบเพื่อนช่วยสอน

การจัดการเรียนการสอน ที่ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน โดยฝ่ายหนึ่งแสดง บทบาทเป็นผู้สอนที่ผ่านกระบวนการฝึกหัด และฝ่ายหนึ่งเป็นผู้เรียน ซึ่งเรียกวิธีการเรียนแบบนี้ว่า เพื่อนช่วยสอน โดยมีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนแบบนี้ไว้มากมายสรุปได้ดังนี้

รัตนันท์ สุวรรณละออง (2548 : 23) สรุปได้ว่าวิธีสอนโดยใช้เพื่อนช่วยสอนมีวิธีการง่าย ๆ ใน การจัดการเรียนการสอน ดังนี้ คือ แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีทั้งเด็กเก่งและอ่อน หลังจากนั้นมอบหมายงานให้นักเรียนรับผิดชอบศึกษาร่วมกันและจะต้องรายงานผลเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น ๆ ต่อ ชั้นเรียนอีกทีหนึ่ง กิจกรรมที่มอบหมายให้นักเรียนทำนั้น อาจเป็นเรื่องง่าย ๆ ใช้เวลาเพียง 5 นาที เช่น ช่วยกันคิดและเขียนว่าได้อะไรไปบ้างในชั่วโมงที่แล้ว ในบางครั้งครูอาจให้อ่านบทอ่านแล้วให้นักเรียน แต่ละกลุ่มสรุปใจความสำคัญหรือให้เตรียมคำถามเกี่ยวกับบทอ่านที่เพิ่งจะเรียนจบไป ให้แต่ละกลุ่ม แต่งประโยคใช้คำที่กำหนดให้ หรืออาจให้คิดกิจกรรมหรือเกมประกอบบทเรียนเป็นพิเศษ นอกจากนั้น ในบางชั้นเรียนครูอาจจัดให้นักเรียนเรียนและสอนกันเป็นคู่ ๆ ซึ่งแล้วแต่ความเหมาะสม

การสอน โดยเพื่อนช่วยสอน (Peer tutoring) เป็นการสอนที่มีพื้นฐานมาจากแนวคิดการกระจาย บทบาทในการสอนทั้งผู้สอนและผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ซึ่ง Rom (1982) ได้ให้แนวคิด

เกี่ยวกับวิธีให้เพื่อนช่วยสอนว่า เป็นการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนสอนกันเอง วิธีสอนดังกล่าวมีรากฐานมาจากแนวคิดและทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งการให้นักเรียนมาช่วยสอนนั้นสามารถทำได้ 2 แบบ คือ (Heron and Cooke, 1982 : 116)

1. ให้นักเรียนรุ่นเดียวกันหรือเพื่อนร่วมชั้นที่อยู่ในระดับเดียวกันเป็นนักเรียนผู้สอน (Same - Age Tutoring) วิธีนี้สามารถใช้กับนักเรียนที่มีระดับการเรียนรู้ที่แตกต่างและอยู่ต่างห้องเรียนกันได้
2. ให้นักเรียนรุ่นพี่หรืออยู่ในระดับชั้นที่สูงกว่าเป็นนักเรียนผู้สอน (Cross - Age Tutoring) ซึ่งเป็นวิธีการจัดนักเรียนที่มีอายุมากกว่าช่วยเหลือนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า ส่วนมากผู้สอนจะมีอายุมากกว่าประมาณ 2 ปีขึ้นไป ประโยชน์ที่ได้จากวิธีนี้มีมาก แต่ยากในการดำเนินการ กล่าวคือในการสอนยังยากที่จะดึงนักเรียนที่เรียนอยู่ในชั้นตามปกติออกมาเป็นผู้ทำการสอน หรืออาจมีเวลาว่างไม่ตรงกับนักเรียนผู้เรียน

Jenkins (1980 อ้างถึงใน วริยา สุริยันยงค์, 2544 : 46 - 47) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนโดยเพื่อนช่วยสอนนั้น นอกจากองค์ประกอบที่เป็นตัวบุคคล คือ ผู้สอน และผู้เรียนแล้ว ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีความสำคัญที่ควรคำนึงถึงอีกหลายประการ เช่น การจัดบทเรียนให้เหมาะสมกับเด็ก ความยากง่ายของบทเรียน ระยะเวลาของการเรียน การควบคุมของผู้ดำเนินโครงการ และได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างของการสอนโดยเพื่อนช่วยสอนที่ทำให้ประสบความสำเร็จได้ มีดังนี้ คือ

1. การเรียนการสอนจะดำเนินไปอย่างราบรื่น ถ้าหากบทเรียนที่ให้เพื่อนช่วยสอนนั้น ได้เตรียมไว้เป็นอย่างดี จะเตรียมโดยอาจารย์ประจำโครงการ หรือเตรียมโดยนักเรียนผู้สอนภายใต้การดูแลของอาจารย์ก็ได้
2. อาจารย์ประจำชั้นหรืออาจารย์ประจำวิชาเป็นผู้กำหนดเป้าหมายของบทเรียน ประเมินผลบทเรียน และติดตามความก้าวหน้าของการเรียนการสอน
3. อาจารย์ประจำชั้น หรืออาจารย์ประจำวิชาเป็นผู้เลือกเนื้อหาที่จะสอนแล้วเตรียมผู้สอนให้เข้าใจในเนื้อหานั้น ๆ อย่างแจ่มแจ้งก่อนทำการสอน
4. นักเรียนที่ทำหน้าที่เป็นผู้สอนต้องได้รับการอบรมเรื่องการใช้คำพูด การพูดให้กำลังใจเพื่อน การชมเชย การอธิบาย การใช้อุปกรณ์การสอน การวัดความก้าวหน้าของการเรียน การจัดทำรายงานส่งอาจารย์ผู้ดูแล
5. ก่อนการสอนแต่ละวันอาจารย์ผู้ควบคุมโครงการควรประชุมเพื่อชี้แจงคำถามและเสริมกำลังใจของผู้สอนวันละ 5 - 10 นาที และต้องติดตามดูแลการสอนอย่างใกล้ชิดในเวลา 2 - 3 สัปดาห์แรก
6. อาจารย์ผู้ควบคุมโครงการสาธิตวิธีการสอนให้ดูแล้วเด็กต้องทดลองเป็นผู้เรียน และผู้สอนจนเกิดความมั่นใจที่จะปฏิบัติงาน จึงเริ่มดำเนินการในระหว่างนั้นจะต้องมีการอบรมผู้สอนเพิ่มเติมเป็นระยะประมาณ 2 - 3 ครั้งในแต่ละโครงการ

7. บรรยากาศในการสอนควรเป็นลักษณะการช่วยเหลือ และการร่วมมือกันของเพื่อน ๆ ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดของอาจารย์ผู้ควบคุม โครงการ และควรเดินทางไปเยี่ยมการสอนแต่ละกลุ่มอย่างใกล้ชิด อย่างน้อย 1 ครั้ง ในชั่วโมงการสอนแต่ละชั่วโมง

8. ให้นักเรียนผู้สอนประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคนส่งอาจารย์ผู้ควบคุม โดยอาจารย์จะใช้รายงานฉบับนี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นต่อไปและนักเรียนผู้เรียนต้องบันทึกสิ่งที่ตนเรียนไว้เป็นรายชั่วโมง

9. นักเรียนผู้สอนต้องมีตารางสอนที่แน่นอน มีชั่วโมงสอน มีชั่วโมงทบทวนและชั่วโมงสอบเป็นรายเดือน เมื่อหมดชั่วโมงสอนต้องมีการทบทวนประจำชั่วโมง

จึงอาจสรุปได้ว่า แนวคิดการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนเป็นการดำเนินการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนดำเนินการสอนกันเอง มีการวางแผนมอบหมายหน้าที่ให้แต่ละคนว่าใครเหมาะสมจะเป็นผู้สอนและใครเหมาะสมจะเป็นผู้เรียน ลักษณะในการดำเนินการนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเองไม่จำเป็นต้องมีความเป็นทางการ แต่จะต้องมีครูเป็นผู้ควบคุมและคอยให้คำปรึกษาแนะนำพร้อมทั้งประเมินผลการเรียนการสอนของนักเรียนเช่นกัน การประเมินผลจะเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับพร้อมทั้งมีการเสริมแรง เพื่อที่จะให้นักเรียนมีพัฒนาการเรียนการสอนที่ดีขึ้น และมีกำลังใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยสอนต่อไป

2.1.3 วัตถุประสงค์ของการสอนแบบเพื่อนช่วยสอน

การสอนแบบเพื่อนช่วยสอนนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้มีการพัฒนาในการเรียนทั้งทางด้านความรู้และเจตคติ ทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจที่ดีในการเรียนมากขึ้นเพราะบรรยากาศการเรียนมีความเป็นกันเอง ผู้เรียนและผู้สอนสื่อสารกันด้วยภาษาในระดับเดียวกันจึงทำให้สามารถลดความตึงเครียดในขณะที่ทำการเรียนการสอน รวมไปถึงเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของครูในการเรียนการสอนซึ่งจะทำให้ครูสามารถดูแลเอาใจใส่นักเรียนได้มากยิ่งขึ้นเนื่องจากครูเป็นผู้คอยแนะนำและให้คำปรึกษาทำให้สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างใกล้ชิด (สุจิตา เศรษฐการ, 2549 : 10)

การสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นวิธีการที่มุ่งให้นักเรียน เกิดแรงจูงใจต่อการเรียนมากขึ้นเนื่องจากนักเรียนทุกคนเป็นผู้ที่มีบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการสอนดังกล่าวจึงมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ (พิทักษ์ ปินามะ, 2543 : 29)

1. เพื่อเป็นการส่งเสริมในเรื่องกระบวนการกลุ่มของนักเรียน โดยเน้น การให้นักเรียนช่วยเหลือกัน ตลอดจนการเห็นคุณค่าของการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง
2. เพื่อให้นักเรียนที่มีระดับความสามารถแตกต่างกัน สามารถเรียนรู้ประสบการณ์อย่างเดียวกันได้

3. เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ มากขึ้น เช่นจากเพื่อนนักเรียนด้วยกัน หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่นำมาประกอบการเรียน
4. เพื่อสร้างทัศนคติที่ดี รวมทั้งแรงจูงใจในการเรียน เนื่องจากนักเรียน ผู้สอนจะรู้สึกภาคภูมิใจ หรือรู้สึกว่าตนเอง ได้รับความสำเร็จในการเรียน เนื่องจากมีโอกาส ได้ทำประโยชน์ให้กับเพื่อนนักเรียน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนก็จะลดความกังวล ในเรื่องข้อบกพร่องของตนเอง
5. เพื่อให้การเรียนการสอนมีลักษณะการเป็นการสื่อสารมากขึ้น ลักษณะดังกล่าวจะทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนมีมากขึ้น เนื่องจากบรรยากาศในชั้นเรียนจะมีความเป็นกันเอง (Celani, 1979 : 198 - 299)

6. ครูจะเป็นแต่ผู้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และคอยสังเกตตลอดจนการทำการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนของนักเรียนแต่ละกลุ่ม (วิไล พิพัฒน์มงคลพร, 2535 : 26)

จะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ในการเรียนแบบเพื่อนช่วยสอนมีเป้าหมายหลักที่จะพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมและจิตใจ ในการที่นักเรียนต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น พร้อมทั้งความเข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อที่จะพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น

2.1.4 วิธีสอนแบบเพื่อนช่วยสอน

วิธีสอนโดยเพื่อนโดยทั่วไปเข้าใจว่า เป็นการจัดให้นักเรียนสอนนักเรียน ความคิดในการให้นักเรียนช่วยเหลือนักเรียนนี้ไม่ใช่ความคิดใหม่ แต่ได้มีมาตั้งแต่สมัยกรีกโบราณและโรมัน (Kauchak and Eggen, 1989) ทฤษฎีพื้นฐานของการสอนโดยเพื่อน ได้ถูกค้นพบในงานเขียนของ Vygotsky เรื่อง “Zone of Proximal Development” ซึ่งกล่าวว่า “การแก้ปัญหาโดยการร่วมมือกับกลุ่มเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่าจะทำให้ นักเรียนสามารถเข้าถึงศักยภาพใหม่” ซึ่งหมายถึง การเข้าไปสู่ความเจริญงอกงามทางสติปัญญา (Vygotsky, 1978 : 114 quoted in Damon and Phelps, 1989 : 138)

ในปี ค.ศ. 1970 มีนักศึกษาจำนวนหนึ่งทดลองใช้ วิธีการสอนโดยเพื่อน ในการสอนพบว่า การสอนโดยเพื่อน มีประสิทธิภาพในการกระตุ้นความเจริญงอกงามก้าวหน้าทางการเรียนทั้งผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้สอนและผู้เรียน (Allen, 1976 ; Bloom, 1976 ; Gartner, Kohler and Riessman, 1971 quoted in Damon and Phelps, 1989 : 139) ในประเทศสหรัฐอเมริกา Fowel (1820) ได้เริ่มสนใจในผลประโยชน์ของการสอนโดยเพื่อน โดยมุ่งศึกษาความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนอย่างมาก จึงได้มีการเสนอให้จัดการเรียนการสอนแบบให้นักเรียนสอนกันเองอย่างเป็นระบบขึ้น เนื่องจากเขารู้สึกว่าแม้แต่ครูที่มีเวลาเพียงพอในการสอนเด็กเป็นรายบุคคลอย่างทั่วถึงยังต้องใช้วิธีการนี้ ทั้งนี้เพราะเขาลังเห็นว่า การสอนโดยเพื่อนเป็นวิธีที่เป็นประโยชน์ทางด้านวิชาการต่อเด็กทั้งสองฝ่าย นอกจากนี้ยังเป็นลักษณะของการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง วิธีการสอนโดยเพื่อนมีผู้ให้ความสนใจ

มากมายโดยเฉพาะ Wright (quoted in Paolitto, 1976) เขาได้สนใจที่จะศึกษาการให้เด็กสอนกันเอง เนื่องจากเขามีความเชื่อว่าประสบการณ์ในการสอนในตอนเด็ก จะมีบทบาทที่สำคัญมากต่อการตัดสินใจที่เป็นครู ซึ่งนับว่าเป็นการแก้ปัญหาภาวะขาดแคลนครูได้เป็นอย่างดี จากวิธีการสอนโดยเพื่อน ได้มีผู้ให้ความหมายมากมาย ดังต่อไปนี้

Endsley (1980) กล่าวว่า “เป็นกระบวนการคัดเลือกนักเรียนและฝึกอบรมเพื่อที่จะทำหน้าที่เป็นผู้สอนเพื่อนในชั้นเดียวกัน หรือรุ่นน้องในการเรียนวิชาใด ๆ”

Briggs (1981) กล่าวว่า “เป็นการให้นักเรียนที่มีความชำนาญ (หรืออาสาสมัคร) สอนหรือช่วยเหลือด้านการเรียนแก่นักเรียนคนอื่น”

Damon and Phelps (1989) กล่าวไว้ว่า “เป็นวิธีสอน โดยให้เด็ก 1 คนสอนหรือช่วยเหลือเด็กอีกคน โดยเด็กคนแรกเป็นผู้ที่มีความชำนาญและเด็กคนที่ 2 เป็นผู้ที่ยังไม่รู้”

ยมลพร พันธนาม (2539 : 21) ให้ความหมาย วิธีสอน โดยเพื่อน เป็นวิธีการคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถหรือชำนาญและมีความสมัครใจเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้สอนหรือช่วยเหลือเพื่อนในระดับชั้นเดียวกันหรือรุ่นน้องทางการเรียนในวิชาหนึ่ง ๆ

ประเภทของวิธีสอน โดยเพื่อนมี 2 ลักษณะ (Kauchak and Eggen, 1989)

1. การสอน โดยนักเรียนที่มีระดับอายุมากกว่า หรือระดับชั้นเรียนที่สูงกว่า (Cross-age Tutoring) เป็นวิธีที่จัดนักเรียนที่มีอายุมากกว่าช่วยเหลือนักเรียนที่อายุน้อยกว่า ส่วนมากผู้สอนจะอายุมากกว่าประมาณ 2 ปีขึ้นไป (Damon and Phelps, 1989 : 137) ประโยชน์ที่ได้จากวิธีนี้มีมากแต่ยากแก่การดำเนินการ กล่าวคือ ยากที่จะดึงนักเรียนระดับเกรด 5 ออกจากชั้นเรียนเพื่อที่จะสอนนักเรียนระดับเกรด 2

2. การสอน โดยเพื่อนที่มีระดับอายุเดียวกัน หรือระดับชั้นเรียนเดียวกัน (Same - age Tutoring) วิธีนี้สามารถใช้กับนักเรียนที่มีระดับการเรียนรู้ที่แตกต่างกันและอยู่ต่างห้องเรียนกันได้ มีผู้ศึกษาว่าความเหมือนและความต่างระหว่างเพศมีผลต่อการจับคู่เรียนหรือไม่ ผลปรากฏว่า เพศไม่ทำให้ประสิทธิภาพของการสอนแบบนี้แตกต่างกันเลย (Devin - Sheehan et.al., 1976 quoted in Kauchak and Eggen, 1989) เมื่อเปรียบเทียบการสอนโดยเพื่อนระดับเดียวกัน และเพื่อนต่างระดับชั้นเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านวิชาภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยเพื่อนระดับชั้นเดียวกัน และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยเพื่อนต่างระดับชั้นเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน (ชูศรี อิศวราชันย์, 2533)

จะเห็นได้ว่าวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยสอน อาจจะเป็นการสอนนักเรียนที่เป็นเพื่อนกลุ่มเดียวกันหรือเป็นเพื่อนต่างกลุ่ม สิ่งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้เรียนและผู้สอนว่าเหมาะสมที่จะทำหน้าที่ใด ในบางครั้งทั้งผู้เรียนและผู้สอนอาจสลับหน้าที่กันได้ ขึ้นอยู่กับความถนัดและความสามารถ

เช่นนักเรียน ก เก่งวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียน ข เก่ง ภาษาอังกฤษ นักเรียนทั้งสองคนสามารถที่จะสลับหน้าที่เป็นทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้

2.1.5 วิธีคัดเลือกนักเรียนผู้สอนและนักเรียนผู้เรียน

การสอน โดยเพื่อน เป็นวิธีที่ครูพยายามเข้าถึงความต้องการของนักเรียนแต่ละคนวิธีนี้สามารถยืดหยุ่นได้ และทำให้ครูสามารถทำงานได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องพะวงกับนักเรียนที่ต้องได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษ อย่างไรก็ตามไม่ได้หมายความว่า จะนำวิธีนี้ไปใช้โดยไม่มีการวางแผนล่วงหน้า (Candler et.al., 1981) สิ่งที่ครูควรคำนึงในการนำไปใช้ก็คือ การเลือกนักเรียนผู้สอนและนักเรียนผู้เรียน และการจับคู่ของนักเรียนผู้สอนและผู้เรียน

หลักการเลือกนักเรียนผู้สอนและผู้เรียน

ในการเลือกนักเรียนผู้สอนและผู้เรียนนั้น ควรพิจารณาคุณลักษณะของนักเรียน (Ehly and Larsen, 1976 : Candler et .al., 1981) ดังตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 คุณลักษณะการเลือกนักเรียนผู้สอนและผู้เรียน

ลักษณะของผู้สอน	ลักษณะของผู้เรียน
1. เป็นนักเรียนที่มีความประพฤติกติและไม่มีปัญหาทางอารมณ์	1. เป็นนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือทางด้านการเรียน
2. สามารถปฏิบัติตามคำชี้แจง หรือคำสั่งได้โดยปราศจากการควบคุม หรือคำแนะนำอยู่ตลอดเวลา	2. มีความจำเป็นที่จะต้องทำกิจกรรมหรือแบบฝึกหัดเพิ่มเติม
3. ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	3. เป็นผู้ที่ขาดพฤติกรรมนำตนเอง (Self-Directing)
4. ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีระดับสติปัญญาสูงแต่ควรมีความรู้ในเนื้อหานั้น ๆ	4. ไม่มีสมาธิในการเรียน (Easily Distracted)
5. มีสัมพันธภาพอันดีกับเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ	5. มีความจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงการเรียนในเรื่องที่ยาก (Adaptations of the learning Task)
6. มีไหวพริบในการแก้ปัญหา	

อย่างไรก็ตาม การคัดเลือกนักเรียนผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีลักษณะข้างต้นทุกด้านบางกรณีนักเรียนผู้สอนอาจมีปัญหาต่าง ๆ เช่น เป็นเด็กที่มีอัตมโนทัศน์ ขี้อาย หรือเป็นเด็กด้อยสัมฤทธิ์ แต่ลักษณะดังกล่าวไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการทำหน้าที่เป็นผู้สอนเลย (Candler et.al., 1981)

หลักในการจับคู่ระหว่างนักเรียนผู้สอนและผู้เรียน

ในการจับคู่ระหว่างนักเรียนที่ทำหน้าที่เป็นผู้สอนและผู้เรียนนั้น (Candler et.al., 1981) สิ่งที่ควรคำนึงมีดังนี้

1. ครูควรจัดนักเรียนที่สามารถทำงานร่วมกันได้ ไม่ควรจับคู่เรียนที่ขอบแย้งกันให้มาทำงานร่วมกัน
2. ครูควรจับคู่ผู้สอนที่มีความรอบรู้ในสิ่งที่ผู้เรียนยังขาดอยู่
3. ครูควรจับคู่ผู้สอนที่เป็นเพศเดียวกันกับผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในระหว่างการสอน

2.1.6 ข้อเสนอแนะในการนำวิธีสอนแบบเพื่อนช่วยสอนมาสอนภาษาอังกฤษ

ฟ่องศรี เกียรติภักดิ์ (2537 : 192 - 193) ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับครูสอนภาษาอังกฤษดังต่อไปนี้

1. การเรียนเนื้อเรื่องภาษาอังกฤษ ควรใช้เพื่อนช่วยสอนเข้ามาช่วย แล้วมีการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยการตรวจงาน จะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษได้ดีกว่าไม่มีเพื่อนช่วยสอน และไม่มีมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ ดังนั้นครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำวิธีสอนโดยใช้เพื่อนและการให้ข้อมูลย้อนกลับมาใช้สอนในวิชาภาษาอังกฤษ
2. นักเรียนที่เรียนเนื้อเรื่องภาษาอังกฤษโดยเพื่อนช่วยสอนเป็นผู้สอนเนื้อเรื่อง และนักเรียนที่เรียนเนื้อเรื่องภาษาอังกฤษโดยเพื่อนช่วยสอนชายเป็นผู้สอนเนื้อเรื่อง มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน ดังนั้นในการเลือกเพื่อนช่วยสอน ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ต้องคำนึงถึงเพศของเพื่อนช่วยสอนว่าจะเป็นชายหรือหญิง และไม่ต้องคำนึงว่าเพื่อนช่วยสอนจะเป็นเพศเดียวกันหรือเพศตรงข้ามกับผู้เรียน เพราะสิ่งเหล่านี้ไม่ได้เป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ของนักเรียนผู้เรียน
3. นักเรียนที่ได้รับข้อมูลย้อนกลับโดยการตรวจงานด้วยวิธีเพื่อนช่วยสอนตรวจงานโดยแก้ไขข้อที่ผิด ทำเครื่องหมายถูกข้อที่ถูก และบันทึกความเห็น และนักเรียนที่ได้รับข้อมูลย้อนกลับโดยการตรวจงานด้วยวิธีนักเรียนตรวจงานเองโดยแก้ไขข้อที่ผิด ทำเครื่องหมายถูกข้อที่ถูก และบันทึกความเห็น มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน ดังนั้นในการสอนเนื้อเรื่องภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยการตรวจงานโดยแก้ไขข้อที่ผิดทำเครื่องหมายถูกข้อที่ถูก และบันทึกความเห็น มาประกอบในการสอนวิชาภาษาอังกฤษ

สุธิดา เศรษฐการ (2549 : 86) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนโดยเพื่อนช่วยสอนว่าควรส่งเสริมให้มีการจัดการสอนโดยเพื่อนช่วยสอน โดยการจัดการอบรม สัมมนา เชิญผู้เชี่ยวชาญมาสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ กระบวนการจัดการเรียนการสอน การเตรียมผู้สอน และองค์ประกอบอื่น ๆ อย่างดี เพื่อจะสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ควรเลือกเนื้อหาที่จะใช้ใน

การจัดการเรียนการสอน โดยเพื่อนช่วยสอนอย่างเหมาะสมไม่ยากเกินไป เพราะถ้าเนื้อหาที่ยากเกินไปจะเป็นอุปสรรคในการสอน กล่าวคือ นักเรียนผู้สอนอาจจะไม่มีความมั่นใจที่จะสอนเนื้อหาที่ยาก และ ไม่มีความเข้าใจอย่างดีพออาจจะทำให้การอธิบายให้กับผู้เรียนไม่กระจ่างเท่าที่ควรจะเป็น การจัดการสอนโดยใช้เพื่อนช่วยสอน ครูควรจะมีการประเมินผลการสอนของนักเรียนทุกครั้งหลังสอน เพื่อหาข้อบกพร่องและทำการแก้ไข ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการสอนในครั้งต่อไปของนักเรียนผู้สอน การประเมินผลการเรียนรู้ครูควรจะมีการประเมินอย่างหลากหลายตามสภาพจริง เช่น มีการสังเกตและบันทึกการสอน การสอบถาม เพิ่มสะสมผลงาน เพื่อให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

จากข้อเสนอแนะในการนำการสอนภาษาอังกฤษ โดยเพื่อนช่วยสอนและเหตุผลต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วแสดงให้เห็นว่าชุดการสอนที่ได้รับการออกแบบอย่างเป็นระบบโดยใช้ประกอบการกับการใช้เพื่อนช่วยสอนเพื่อใช้ในการสอนเสริมภาษาอังกฤษ เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยแก้ปัญหาและสามารถพัฒนาให้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษในระดับต่ำให้มีผลสัมฤทธิ์ในระดับที่ดีขึ้นมาได้ (วริยา สุริยขันธ์, 2544 : 94)

2.1.7 ประโยชน์ของการสอนแบบเพื่อนช่วยสอน

การสอนแบบเพื่อนช่วยสอนมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างมาก ซึ่งนอกจากจะใช้ในการเรียนการสอนตามปกติแล้วยังสามารถใช้ในการสอนซ่อมเสริมได้อีกด้วย ซึ่งพอจะสรุปได้ว่าวิธีการสอนโดยใช้เพื่อนช่วยสอนทำให้เกิดผลดีทั้ง ต่อนักเรียนผู้สอนและนักเรียนผู้เรียน และยังเป็นการแบ่งเบาภาระของครูได้อีกด้วย ดังนั้นสามารถสรุปผลดีของการสอน โดยเพื่อนช่วยสอนได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้ (สุธิดา เศรษฐการ, 2549 : 20)

1. ทำให้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้ทันเพื่อนร่วมชั้น
2. นักเรียนผู้สอนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้ดียิ่งขึ้น
3. เป็นการแบ่งเบาภาระของครู ครูจะได้มีเวลาในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ต้องการ

ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

4. ทำให้นักเรียนมีความรัก ความสามัคคีช่วยเหลือกันในการเรียนมากกว่าการแข่งขันกันเรียน

วิธีสอนโดยเพื่อนช่วยสอน มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างมาก ซึ่งนอกจากจะใช้ในการเรียนการสอนตามปกติแล้วยังใช้ในการสอนซ่อมเสริมอีกด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงมีผู้กล่าวถึงประโยชน์ของวิธีสอนโดยเพื่อนช่วยสอนไว้หลายทัศนะ ซึ่งประโยชน์ของการนำวิธีสอนโดยเพื่อนช่วยสอน มาใช้ในการเรียนการสอนมีดังนี้ (Young, 1972 ; Darmon and Phelps, 1989)

1. นักเรียนสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้จากกันและกัน
2. ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจได้ดีกว่าการเรียนรู้จากครู เพราะภาษาที่นักเรียนใช้ในการ

สื่อสารกันนั้นสื่อความเข้าใจได้ดีและเหมาะสมกว่าครู เนื่องจากเป็นวัยที่มีความใกล้เคียงกันมากกว่า

3. ทำให้นักเรียนที่เป็นผู้สอนและผู้เรียนมีความนับถือตนเอง (Self - Esteem) แรงจูงใจในการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแนวโน้มที่จะเห็นใจผู้อื่น (Altruistic Inclination) ของนักเรียนเพิ่มขึ้น

4. อัตมโนทัศน์ (Self - Concept) ของนักเรียนเปลี่ยนไปในทางบวก เจตคติและพฤติกรรมทางสังคมเพิ่มขึ้น

5. วิธีนี้สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่าน เรขาคณิต วิทยาศาสตร์ การเรียนด้านกายภาพหรือวิชาที่ต้องการให้สอนทบทวนได้

6. ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ทางด้านจิตวิทยามากขึ้น และเพิ่มความมั่นใจให้กับตัวเอง

7. นักเรียนที่เป็นผู้เรียนจะรู้สึกผ่อนคลาย เมื่อถูกสอน โดยนักเรียนที่เป็นผู้สอนมากกว่าครู

8. ครูมีเวลาว่าง และมีแรงจูงใจในการพัฒนาโปรแกรมที่จำเป็นก่อนนำไปใช้

Sivasailam (1973 : 10) ได้กล่าวสรุปถึงประโยชน์ของวิธีสอนนี้ไว้ดังนี้

1. วิธีการนี้สามารถสนองความต้องการของนักเรียนในการเรียนรู้เป็นรายบุคคลได้อย่างทั่วถึง

2. ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและเร็วขึ้นเพราะใช้ภาษาในการสื่อความหมายเป็นภาษาในการสื่อความหมายเป็นภาษาพูดในระดับเดียวกัน

3. ทำให้นักเรียนที่เป็นผู้เรียน กล้าซักถามปัญหาที่ตนมีอยู่ เพราะวัยของนักเรียนที่เป็นเพื่อนช่วยสอนและวัยของนักเรียนที่เป็นผู้เรียนใกล้เคียงกัน

4. นักเรียนที่เป็นผู้สอนสามารถทราบปัญหาของนักเรียนที่เป็นผู้เรียนได้ดีและสามารถช่วยแก้ปัญหาของนักเรียนได้ดีและสามารถช่วยแก้ปัญหาได้ตรงจุดเพราะนักเรียนทั้งสองฝ่ายอยู่ใกล้ชิดกันมากกว่าครู

5. นักเรียนที่เป็นผู้สอนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนได้ดียิ่งขึ้น

Lippit (1975 : 8 - 9) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของวิธีสอนโดยใช้เพื่อนช่วยสอนดังนี้

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของครู

2. ทำให้ครูมีเวลาที่จะเอาใจใส่นักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

3. เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนช่วยเหลือกันมากกว่าแข่งขันกัน

4. เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่เรียนเก่งได้แสดงออกในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

และสังคม

5. ทำให้นักเรียนที่เป็นผู้สอนมีความภาคภูมิใจที่ได้มีโอกาสช่วยเหลือเพื่อน

Davidson (1974 : 101) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสอนโดยเพื่อนช่วยสอน สรุปได้ว่า การที่ให้นักเรียนรวมกันเป็นกลุ่มหรือคณะ ถ้านักเรียนสามารถถ่ายทอดสิ่งที่ได้เรียนมาให้เพื่อน ๆ ของเขาฟัง

ได้ด้วยภาษาของตนเองและในแบบของตนเองแล้ว จะทำให้เข้าใจแจ่มแจ้งในความรู้ทั้งหมด ทั้งนี้ เพราะการพูดหรือการอธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยภาษาที่ฟังเข้าใจง่าย จะทำให้ผู้ฟังเข้าใจและมองเห็น อย่างทะลุปรุโปร่งว่ามโนคติของเรื่องนั้น คืออะไร

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่าวิธีสอน โดยเพื่อนช่วยสอนทำให้เกิดประโยชน์มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อนักเรียนผู้สอน นักเรียนผู้เรียน ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอีกทั้งยังเป็น การแบ่งเบาภาระของครูได้อีกด้วย

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบเพื่อนช่วยสอน

งานวิจัยในประเทศไทย

ชูศรี อิศวราพันธ์ (2533 : 32 - 48) ศึกษาผลการสอนเสริมโดยเพื่อนระดับชั้นเดียวกัน และเพื่อน ต่างระดับชั้นเรียน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้มีจำนวน 60 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการสอน เสริมโดยเพื่อนระดับชั้นเดียวกัน กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการสอนเสริมโดยเพื่อนต่างระดับชั้นเรียน อัตราส่วนระหว่างผู้สอนต่อผู้เรียนเท่ากับ 1 : 5 และกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุมให้อ่านเอง ในการสอนใช้ แผนการสอนที่วิจัยสร้างขึ้น พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนเสริมโดยเพื่อนระดับชั้นเดียวกันและ กลุ่มเพื่อนที่ได้รับการสอนเสริมโดยเพื่อนต่างระดับชั้นเรียน มีผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่า กลุ่มควบคุมอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนเสริมโดยเพื่อนระดับชั้น เดียวกันและกลุ่มเพื่อนที่ได้รับการสอนเสริมโดยเพื่อนต่างระดับชั้นเรียนมีผลสัมฤทธิ์การอ่าน ภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน

ศิริอร แสงประดับ (2536 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลของการสอนซ่อมเสริมโดยใช้เพื่อนที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมโดยใช้เพื่อนด้วย อัตราส่วนเพื่อนผู้สอนต่อผู้เรียนเป็น 1 ต่อ 1, 1 ต่อ 3, 1 ต่อ 6 และการสอนซ่อมเสริมโดยครูแตกต่างกัน โดยที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมโดยใช้เพื่อนด้วย อัตราส่วนเพื่อนผู้สอนต่อผู้เรียนเป็น 1 ต่อ 1 สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของ นักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมโดยใช้เพื่อนด้วยอัตราส่วนเพื่อนผู้สอนต่อผู้เรียนเป็น 1 ต่อ 6 อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอน ซ่อมเสริมโดยใช้เพื่อนด้วยอัตราส่วนเพื่อนผู้สอนต่อผู้เรียนเป็น 1 ต่อ 3 สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมโดยใช้เพื่อนด้วยอัตราส่วนเพื่อนผู้สอนต่อ ผู้เรียนเป็น 1 ต่อ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของ

นักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมโดยครูสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมโดยใช้เพื่อนด้วยอัตราส่วนเพื่อนผู้สอนต่อผู้เรียนเป็น 1 ต่อ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมโดยใช้เพื่อนด้วยอัตราส่วนเพื่อนผู้สอนต่อผู้เรียนเป็น 1 ต่อ 1, 1 ต่อ 3 และการสอนซ่อมเสริมโดยครูไม่แตกต่างกัน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังจากได้รับการสอนซ่อมเสริมโดยใช้เพื่อนด้วยอัตราส่วนเพื่อนผู้สอนต่อผู้เรียนเป็น 1 ต่อ 1, 1 ต่อ 3, 1 ต่อ 6 และการสอนซ่อมเสริมโดยครูสูงกว่าก่อนการสอนซ่อมเสริมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรัญญา บุญธรรม (2537) ศึกษาผลของการใช้เพื่อนช่วยสอนต่อปฏิบัติการพยาบาลในวิชาแนวคิดพื้นฐานและหลักการ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลปี 1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี จำนวน 72 คน ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองในปฏิบัติการพยาบาล 4 เรื่อง ได้แก่ การทำเตียงที่มีผู้ป่วยนอนอยู่บนเตียง การนวดหลัง การตรวจสอบอุณหภูมิ ชีพจร การหายใจ และการตรวจสอบความดันโลหิต

จิเรียง บุญสม (2543 : 75 - 83) ได้ศึกษาผลของเพื่อนช่วยสอนร่วมกับการเสริมแรงที่มีต่อเจตคติ ความสามารถในการอ่านออกเสียงและความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน โรงเรียนในกลุ่มพัฒนาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอด่านมาขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 45 คน สุ่มแยกกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน รวม 30 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน กลุ่มทดลองที่ 1 เป็นเงื่อนไขเพื่อนช่วยสอนร่วมกับการเสริมแรง กลุ่มทดลองที่ 2 เป็นเงื่อนไขเพื่อนช่วยสอน ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนอ่านจากครูตามปกติ ผู้วิจัยได้วัดเจตคติ ความสามารถในการอ่านออกเสียง และความสามารถในการอ่านจับใจความทั้งในระยะก่อนทดลองระยะหลังทดลองและระยะติดตามผล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียวและการทดสอบค่าที่ผลการวิจัยพบว่า

ในระยะหลังทดลอง นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ กลุ่มเพื่อนช่วยสอนร่วมกับการเสริมแรง มีค่าเฉลี่ยคะแนน เจตคติ และการอ่านออกเสียง สูงกว่าเพื่อนช่วยสอนและกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนการอ่านจับใจความไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในระยะหลังทดลอง นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ กลุ่มเพื่อนช่วยสอนมีค่าเฉลี่ยคะแนน เจตคติและการอ่านออกเสียง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนการอ่านจับใจความไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ กลุ่มเพื่อนช่วยสอนร่วมกับการเสริมแรง มีค่าเฉลี่ยคะแนน เจตคติการอ่านออกเสียง และการอ่านจับใจความ ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนการอ่านออกเสียง และการอ่านจับใจความ ในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ กลุ่มเพื่อนช่วยสอน มีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติ การอ่านออกเสียง และการอ่านจับใจความ ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รัตนันต์ สุวรรณละออง (2549 : 129 - 135) ศึกษาผลของกิจกรรมการสอน โดยเพื่อนช่วยสอนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง 120 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงออกเป็น 2 กลุ่ม และนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน รวม 4 กลุ่ม จากการใช้กิจกรรมการสอน โดยเพื่อนช่วยสอน 2 วิธี คือ กิจกรรมประกอบการสอน โดยเพื่อนช่วยสอนร่วมกับการกำกับตนเอง และกิจกรรมประกอบการสอน โดยเพื่อนช่วยสอนร่วมกับการแบบฝึกหัดกับระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2 ระดับ คือระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับกิจกรรมประกอบการสอน โดยเพื่อนช่วยสอนร่วมกับการกำกับตนเองและนักเรียนที่ได้รับกิจกรรมประกอบการสอน โดยเพื่อนช่วยสอนร่วมกับการแบบฝึกหัดจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกันเมื่อใช้กับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมประกอบการสอน โดยเพื่อนช่วยสอนร่วมกับการกำกับตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมประกอบการสอน โดยเพื่อนช่วยสอนร่วมกับการแบบฝึกหัด นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

สุธิดา เศรษฐการ (2549 : 73 - 84) ศึกษาผลของการสอน โดยเพื่อนช่วยสอน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีรูปแบบการคิดแตกต่างกัน โดยวิธีการสอนที่ใช้มี 2 วิธีคือ วิธีการสอนโดยเพื่อนช่วยสอน และวิธีการสอนแบบปกติ และรูปแบบการคิดมี 2 แบบ คือ รูปแบบการคิดเป็นอิสระจากสิ่งรอบข้าง (FI) และรูปแบบการคิดแบบพึ่งพาสีกรอบข้าง (FD) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยเพื่อนช่วยสอนและนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ ที่มีรูปแบบการคิดเป็นอิสระจากสิ่งรอบข้าง (FI) และมีรูปแบบการคิดแบบพึ่งพาสีกรอบข้าง (FD) มีค่ามัธยเทศของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยเพื่อนช่วยสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

และรูปแบบการคิดที่ต่างกันส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

ธิดา โมสิกรัตน์ และคณะ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาวิธีการเรียนรู้ร่วมกันโดยการเรียนแบบเพื่อนช่วยสอน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช กรณีศึกษาชุดวิชาไทยศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 39 คน โดยกลุ่มทดลองเป็นนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม โครงการเพื่อนช่วยเพื่อนของชมรมนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช จังหวัดสมุทรสาคร และกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ศึกษาด้วยตนเองโดยไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ผลการวิจัยพบว่า วิธีการเรียนรู้ร่วมกัน โดยการเรียนแบบเพื่อนช่วยสอน ใช้ได้ 3 แบบ แบบที่ 1 จิ๊กซอว์ เป็นวิธีเรียนแบบต่อบทเรียน โดยแบ่งเป็นกลุ่มบ้านและทำงานในกลุ่มเชี่ยวชาญ แบบที่ 2 ทริสตีบอินเทอร์วิว เป็นวิธีเรียน 3 ขั้นตอน โดยเรียนเป็นคู่ กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ แบบที่ 3 สแตด เป็นวิธีเรียนแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์ในลักษณะร่วมคิดร่วมทำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลอง มีคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และนักศึกษามีความเห็นว่าวิธีเรียนที่เหมาะสมกับนักศึกษาในระดับมาก คือ วิธีเรียนแบบสแตด และเหมาะสมกับนักศึกษาในระดับปานกลาง คือ ทริสตีบอินเทอร์วิว และแบบจิ๊กซอว์ 1

รัชณี งอกศิริ (2550 : 122 - 124) ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) และการเรียนรู้ตามคู่มือครู เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAT) และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครู จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

แผนการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครู มีประสิทธิภาพ 84.49 / 79.31 และ 83.02 / 78.25 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและมีค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนเท่ากับ .7055 และ .6898 ตามลำดับ แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน ร้อยละ 70.55 และ 68.98 ตามลำดับ นักเรียนที่เรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) มีความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ สูงกว่า นักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่เรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) และนักเรียนที่เรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ไม่แตกต่าง

โดยสรุป แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายบุคคล (TAI) ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ได้ดีกว่า ส่วนการเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ครูสามารถเลือกใช้วิธีการเรียนรู้ได้ทั้งสองรูปแบบ ดังนั้นครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์สามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการสอนในชั้นเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

Trovato and Bucher (1980) ศึกษาเรื่องผลของเพื่อนช่วยสอน และเพื่อนช่วยสอนร่วมกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 - 4 ผลการวิจัยพบว่า เพื่อนช่วยสอนทั้งแบบมีการเสริมแรง และไม่มีการเสริมแรง สามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนได้ และยังพบอีกว่า นักเรียนที่เพื่อนช่วยสอนร่วมกับการเสริมแรงมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่เพื่อนช่วยสอนเพียงอย่างเดียว

Brown (1981 : 1457 - A) ศึกษาผลของการสอนโดยใช้เพื่อนที่มีต่อความสามารถแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มนักเรียนผู้สอนเป็นนักเรียนเกรด 6 จำนวน 80 คน และกลุ่มที่ 2 กลุ่มนักเรียนผู้เรียนเป็นนักเรียนเกรด 4 จำนวน 160 คน แบ่งนักเรียนแต่ละชั้นเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน ในกลุ่มทดลองให้นักเรียนเกรด 6 ช่วยสอนการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ให้แก่ นักเรียนเกรด 4 โดยใช้อัตราส่วนผู้สอนต่อผู้เรียนเป็น 1 ต่อ 2 ส่วนกลุ่มควบคุมให้เรียนด้วยตนเอง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนเกรด 4 ที่ได้รับการสอนโดยนักเรียนเกรด 6 มีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนเกรด 4 ที่ไม่ได้รับการสอนโดยนักเรียนเกรด 6 และนักเรียนเกรด 6 ที่เป็นผู้สอนมีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนเกรด 6 ที่ไม่ได้เป็นผู้สอน นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนเกรด 4 ที่ได้รับการสอนโดยนักเรียน 6 มีเจตคติต่อการเรียนการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนเกรด 4 ที่ไม่ได้รับการสอนโดยนักเรียนเกรด 6

McKeton (1982 : 710 - A) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยเพื่อนช่วยสอน และการสอนโดยไม่มีเพื่อนช่วยสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยลินคอล์น ซึ่งเป็นอาสาสมัครใช้เวลาทดลอง 12 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยเพื่อนช่วยสอนและนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยไม่มีเพื่อนช่วยสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ การสอนโดยเพื่อนช่วยสอนส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาที่เรียนสูงกว่าการสอนโดยไม่มีเพื่อนช่วยสอน

Torre (1993 : 1 - 60) ศึกษาการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยให้เพื่อนช่วยสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 11 และ 12 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและมีข้อบกพร่องทางการพูดภาษาอังกฤษ อาสาสมัครผู้ช่วยสอนมี 18 คน ใช้เวลาสอน 12 สัปดาห์ ผลของการใช้เพื่อนช่วยสอนพบว่า

1. สามารถปรับปรุงอัตราการสอบผ่านแบบทดสอบความสามารถของนักเรียนระดับมัธยมได้มากขึ้น
2. การบ้านของนักเรียนมีความก้าวหน้าและถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. ปรับปรุงเกรดเฉลี่ยของนักเรียนได้ถึงครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม มีทัศนคติที่ดีถึง 85 % ในการเข้าร่วมโครงการ นอกจากนี้ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอนยังแสดงความรู้สึกรักยินดีและปรารถนาที่จะได้ให้โครงการนี้อีกต่อไป

Kamps, Barbeta, Leonard and Delquadri (1994) ศึกษาเรื่องเพื่อนช่วยสอนเพื่อช่วยเพิ่มทักษะการอ่านและส่งเสริมปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนของเด็กออทิสติก กับเด็กปกติทั่วไป กลุ่มตัวอย่าง是孩子ออทิสติก 3 คน มีการสอนครั้งละ 25 - 30 นาที สอนในเรื่องการอ่าน พบว่า นักเรียนออทิสติกสามารถเพิ่มทักษะการอ่าน การตอบคำถามถูก และเพิ่มปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กออทิสติกกับเพื่อนด้วย

Chum and Winter (1999) ศึกษาเรื่องเพื่อนช่วยสอนในเรื่องใจการเสริมแรงและไม่เสริมแรง ที่มีผลต่อความรับผิดชอบ ผลสัมฤทธิ์ แรงจูงใจภายใน ความรู้สึก การสะกดคำในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชนชาติจีน จำนวน 77 คน พบว่า วิธีเพื่อนช่วยสอนมีประโยชน์ในการเรียนการสอน นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงสามารถเรียนรู้ได้ดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเสริมแรง และนักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงจะมีแรงจูงใจภายในต่ำ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบเพื่อนช่วยสอนจะเห็นได้ว่าการที่ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเอง โดยนักเรียนกลุ่มหนึ่งเป็นผู้เรียน อีกกลุ่มหนึ่งเป็นผู้สอน สามารถที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ เนื่องจากนักเรียนที่อยู่ในวัยเรียนส่วนใหญ่จะไวใจเพื่อนมีเพื่อนเป็นที่ปรึกษา ผู้วิจัยจึงเชื่อว่าการเรียนการสอนนักเรียนในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมทางด้านภาษาต่างกัน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมพหุภาษา

3.1 วัฒนธรรมภาษา

Berko, et al. (1998 อ้างถึงใน Walee Khanthuan , 2007 : 239) กล่าวว่า ภาษาทุกภาษาล้วนมีลักษณะเฉพาะของตนเองและมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งต่อกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการรับรู้ของมนุษย์ในแต่ละวัฒนธรรมจะมีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารซึ่งรวบรวมสัญลักษณ์ที่กลุ่มคนใช้และเข้าใจรวมถึงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น การใช้เสียง ไวยากรณ์ การสร้างประโยค การเรียงคำรูปแบบการใช้ภาษาที่ดีและเหมาะสม ฯลฯ ดังนั้นเมื่อเราต้องการสื่อสารในอีกภาษาหนึ่ง สิ่งสำคัญที่เราต้องทราบจึงไม่ใช่แค่เพียงคำศัพท์ และสัญลักษณ์ของภาษานั้น ๆ เท่านั้น หากแต่ต้องเข้าใจถึง “กฎเกณฑ์ทางสังคมและสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคมด้วย” สรุปว่าเราสามารถเห็นความแตกต่างของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในแต่ละสังคมใน 5 ลักษณะ ดังนี้คือ

1. ภาษาที่ใช้แสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก (Emotive Language) ที่สนคดีของผู้พูด เช่น คำว่า ฝ่ายขวา ทุนนิยม สาวไฮโซ
2. ภาษาที่ใช้เพื่อสร้าง (Platonic Language) ตอกย้ำ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา ในระหว่างการสื่อสาร เช่น คำทักทาย คำกล่าวอำลา หรือ “Platonic Function” เช่น คำทักทายของชนชาติต่าง ๆ ที่ไม่ได้ต้องการคำตอบอย่างแท้จริง อาทิ ไปไหนมา (ไทย) กินข้าวหรือยัง (จีน) สบายดีหรือ (ฝรั่ง)
3. ภาษาที่ใช้เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร (Cognitive Language) ซึ่งมักจะเป็นภาษาทางการหรือ “Information Function” ซึ่งอาจเป็นทั้งคำสากลที่เข้าใจในหมู่คนส่วนใหญ่ของสังคมหรือประเทศ หรือเข้าใจกันเฉพาะกลุ่ม เช่น คำเทคนิคต่าง ๆ (Technical Terms) หรือคำเฉพาะกลุ่ม (Jargon)
4. ภาษาที่ใช้เพื่อสร้างอิทธิพลต่อความคิดและต่อพฤติกรรม (Rhetorical Language) ผู้พูดใช้ภาษาประเภทนี้เพื่อสร้างแรงจูงใจโดยการใช้คำที่สามารถสร้างภาพที่ชัดเจนให้ปรากฏในใจของผู้ฟังได้ หรือ “Directive Function” และ “Aesthetic Function”
5. ภาษาที่ใช้เพื่อบ่งชี้อย่างเฉพาะเจาะจง (Identifying Language) เช่น ชื่อเฉพาะของบุคคล แทนที่จะเรียกว่าเขาหรือเธอในสังคมไทยมักมีชื่อเล่นและชื่อจริงซึ่งส่วนใหญ่มักมี ความหมายและเป็นชื่อมงคลในขณะที่ทางตะวันตกส่วนใหญ่ใช้ชื่อทางศาสนา

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมภาษาในสังคมมีความหลากหลาย ภาษาแต่ละภาษามีความหมายทุกอิริยบทในการสื่อสารออกมา ไม่ว่าจะเป็นการเน้นย้ำแสดงอารมณ์ความรู้สึกของบุคคลที่มีการถ่ายทอดออกมา ภาษาที่ใช้ในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมแต่ละชนเผ่าย่อมมีเอกลักษณ์ของตนเอง ฉะนั้นการที่จะเข้าใจการเป็นอยู่ของคนแต่ละสังคมจะต้องเข้าใจภาษาของคนในสังคมนั้นเป็นสำคัญ

3.2 ความสำคัญของภาษา

ภาษาเกิดขึ้นจากความจำเป็นของมนุษย์ที่ต้องติดต่อสัมพันธ์กัน ภาษาเป็นสื่อกลางในการตกลงบอกกล่าว ทำความเข้าใจกันระหว่างบุคคล เป็นเครื่องมือช่วยในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ช่วยให้คนคิดและวินิจฉัยคุณภาพของสติปัญญา นักทฤษฎีพัฒนาการ ดวงเดือน ศาสตร์ภัทร์ (2529 : 214 - 215) ได้ให้ความสำคัญของภาษาไว้ว่า ภาษามีความสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1) เด็กสามารถใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นเปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการสังคมประกิต (Socialization)

2) เด็กสามารถใช้ภาษาเป็นคำพูดที่เกิดขึ้นภายในรูปแบบของการคิดและในระบบสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการทางภาษาในระดับต่อไป

3) ภาษาเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายในตัวเด็ก

ดังนั้นเด็กจึงไม่ต้องอาศัยการจัดกระทำกับวัตถุจริง ๆ เพื่อแก้ปัญหา เด็กสามารถสร้างจินตนาการในสมองซึ่งก่อให้เกิดการทดลองขึ้น เด็กสามารถจินตนาการถึงวัตถุ แม้วัตถุนั้นจะอยู่นอกสายตาหรืออยู่ในอดีต นอกจากนี้ภาษายังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านสังคม อารมณ์ - จิตใจ ร่างกาย และสติปัญญาเกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมอย่างรวดเร็วมีการปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มเพื่อนและสังคมรอบ ๆ ข้าง เกิดความอบอุ่นมั่นคง เกิดการเรียนรู้เกิดแนวคิด ตลอดจนความรู้สึกและเจตคติต่าง ๆ สามารถปรับตัวให้อยู่ในสิ่งแวดล้อมได้

3.3 ภาษาศาสตร์สังคมกับภาษาศาสตร์จิตวิทยา

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2533 : 5) ได้กล่าวไว้ว่า ภาษาศาสตร์จิตวิทยา (Psycholinguistics) ศึกษาภาษาในแง่ที่สัมพันธ์กับปัญหาด้านจิตวิทยาของผู้พูด เช่น กระบวนการเรียนรู้ หรือรับรู้สัมพันธ์กับภาษาอย่างไร สภาวะทางด้านจิตใจและภูมิหลังที่มีผลกระทบต่อจิตใจและต่อการเรียนรู้หรือการรับรู้ภาษาพัฒนาการเรียนรู้ภาษาของเด็กหรือของคนที่เรียนภาษาต่างประเทศ เป็นต้น ภาษาศาสตร์สังคมไม่เน้นปัจจัยทางด้านที่เกี่ยวกับจิตใจ นักภาษาศาสตร์สังคมมักดูภาษาเป็นพฤติกรรมทางสังคมและดูจากกลุ่มสังคมไม่ดูจากคน 1 คน อย่างเช่น นักภาษาศาสตร์จิตวิทยา นอกจากนั้นการศึกษาทางภาษาศาสตร์จิตวิทยามักใช้แนวทางของการวิจัยแบบทดลอง (Experimental Research) ซึ่งพบว่าใช้น้อยมากในการศึกษาทางภาษาศาสตร์สังคม

3.3.1 แนวทางในการศึกษาภาษาศาสตร์สังคม

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2533 : 12 - 22) ได้กล่าวเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาภาษาศาสตร์สังคม เราอาจพิจารณาได้จากหลายแง่มุมในที่นี้จะขอยกมากล่าวเพียง 2 แง่มุม คือ พิจารณาจากความเล็กใหญ่หรือขนาดของหน่วยที่ศึกษาและพิจารณาจากแนวทางการวิเคราะห์

1) ขนาดของหน่วยที่ศึกษาปัญหาทางภาษาที่สัมพันธ์กับสังคมโดยกำหนดหน่วยที่ศึกษาให้เล็กหรือใหญ่ก็ได้ ถ้ากำหนดให้เล็กก็จะเป็นการศึกษารูปภาษารูปใดรูปหนึ่งแบบเฉพาะเจาะจง เช่น เสียง (r) หรือศึกษาลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น ลักษณะของคำสแลงในภาษาวัยรุ่น เป็นต้น เพื่อดูว่ารูปภาษาหรือลักษณะที่กำหนดนี้ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางสังคมอย่างไรบ้าง ปัจจัยทางสังคมที่ศึกษาก็มักมีลักษณะเฉพาะเจาะจง เช่น ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวผู้พูด หรือปัจจัยที่เกี่ยวกับการใช้ภาษา เช่น สถานการณ์ผู้ฟัง ขอบเขตของการศึกษาเช่นนี้มักแคบมากแต่ลึก คำตอบที่ได้มักไม่เกี่ยวกับภาพรวมของภาษาทั้งหมดหรือสังคมทั้งสังคม แต่จะให้ความเข้าใจอย่างละเอียดเกี่ยวกับลักษณะบางประการในภาษาและสังคม การศึกษาเช่นนี้มีผู้เรียกว่า ภาษาศาสตร์สังคมจุลภาค (Microsociolinguistics) การศึกษาภาษาศาสตร์สังคมอีกแนวทางหนึ่ง คือการศึกษารูปภาษาที่สัมพันธ์กับสังคมในวงกว้าง หน่วยที่เกี่ยวกับภาษาที่นำมาพิจารณาคือ ภาษาทั้งภาษาไม่เฉพาะเจาะจงลงไปในรูปแบบใดรูปหนึ่งหรือลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ส่วนในด้านที่เกี่ยวกับสังคมก็พิจารณาสังคมทั้งสังคมส่วนใหญ่มักเน้นการศึกษาระดับชาติ การศึกษาเช่นนี้ เป็นการศึกษาแบบมหภาค (Macro studies) ภาษาศาสตร์สังคมที่ใช้แนวนี้จึงเรียกว่า ภาษาศาสตร์สังคมมหภาค (Macro sociolinguistics)

2) แนวทางการวิเคราะห์การเข้าถึงปัญหาในภาษาศาสตร์สังคม อาจแตกต่างกัน โดยแนวทางการวิเคราะห์ซึ่งมีหลายแนวทาง แต่ที่เด่นและสำคัญมีอยู่ 3 แนวทางดังนี้

- การวิเคราะห์การใช้ภาษา ในฐานะที่เล่นบทบาทในการสื่อสารของสังคมคือศึกษาลักษณะภาษาและการใช้ภาษาของผู้พูดว่ามีรูปแบบอย่างไร ต่างจากกลุ่มอื่นอย่างไร ความแตกต่างขึ้นอยู่กับปัจจัยใดทางสังคม เช่น การวิเคราะห์ภาษาไทยของคนไทยมุสลิมว่ามีรูปแบบอย่างไรในการออกเสียงตัวสะกด

- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภาษากับตัวแปรทางสังคม เพื่อดูว่าปัจจัยใดทางสังคมสัมพันธ์กับลักษณะการใช้ภาษา หรือเพื่อสรุปว่าการแปรในการใช้ภาษาสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมหรือไม่

- การวิเคราะห์เพื่อแสดงแนวต่อเนื่องของปรากฏการณ์ทางภาษา โดยใช้สเกลชี้บ่งเป็นนัย (Implicational Scale) ซึ่งเป็นสเกลที่เรียงข้อมูลเป็นลำดับขั้น และเราสามารถทำนายได้ว่าถ้าลักษณะหรือคุณสมบัติใดปรากฏในช่องหนึ่งจะต้องปรากฏในช่องที่อยู่ต่ำกว่าหรือช่องทางขวามือเสมอสเกลชี้บ่งเป็นนัยใช้แสดงแนวต่อเนื่อง ซึ่งเป็นหลักฐานบ่งบอกการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่ค่อยเป็นค่อยไปหรือบ่งบอกลักษณะของสิ่ง 2 สิ่ง ที่ไม่ต่างกันอย่างเด็ดขาด

3) ทฤษฎีการใช้ภาษาที่สมบูรณ์จะต้องคำนึงข้อเท็จจริง 4 ประการ

- รู้ว่ารูปภาษารูปใด เป็นไปได้อย่างเป็นทางการ (Formally Possible) หมายความว่ารู้ว่ามีรูปแบบใดในภาษาถูกไวยากรณ์นั่นเอง

- รู้ว่ารูปภาษาแบบใดที่ “ใช้ได้” คือเป็นที่ยอมรับ รูปภาษาบางแบบถึงแม้ว่าไม่ถูกไวยากรณ์ก็อาจเป็นที่ยอมรับได้

- รู้ว่ารูปภาษาแบบใดเหมาะสมหรือไม่ และใช้อย่างไรจึงจะเหมาะสม การที่จะรู้ว่าเหมาะสมหรือไม่ ผู้พูดต้องมีความรู้เกี่ยวกับบริบททางสังคมทุกชนิดที่เกี่ยวข้อง

- รู้ว่ารูปภาษาแบบใดที่ใช้กันจริงๆ คือ ได้มีผู้ใช้ไปแล้วทฤษฎีไวยากรณ์ของชอมสกีไม่สนใจประเด็นนี้เลย การปรากฏจริงของรูปภาษาไม่สำคัญเท่ากับว่ารูปภาษาที่กฎไวยากรณ์นั้นผลิตถูกไวยากรณ์หรือไม่

4) ภาษาอยู่ภายใต้อิทธิพลของสังคมและเปลี่ยนแปลงตามสภาวะของสังคมซึ่งเน้นความจริงที่ว่าในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของเราไม่มีตอนใดเลยที่เราจะหลุดพ้นจากอิทธิพลของสังคม แม้แต่ประเภทของภาษาที่ระบุไว้ในพจนานุกรมก็แสดงให้เห็นอิทธิพลทางสังคม เช่น Colloquial (ภาษาปาก) Slang (ภาษาแสลง) Literary (ภาษาวรรณคดี) Technical (ศัพท์เทคนิค) Scientific (ภาษาวิทยาศาสตร์) Conversational (ใช้เฉพาะในการสนทนา) Dialectal (ใช้เฉพาะถิ่น)

จะเห็นได้ว่าภาษาที่มนุษย์เราใช้อยู่ในปัจจุบันนี้มีอยู่หลายประเภทด้วยกันขึ้นอยู่กับว่ามนุษย์เราจะใช้ในโอกาสใด เวลาใด เพื่อที่จะให้เหมาะกับกาลเทศะ

3.4 นักเรียนสองภาษา

3.4.1 ความหมายของนักเรียนสองภาษา

ภาษาที่มนุษย์ใช้ครั้งแรกในชีวิตหลังจากได้รับการฝึกฝนจากพ่อแม่ของตนหรือบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด จนมีความสามารถสื่อความหมายได้ เรียกว่า ภาษาแม่ (Mother Tongue) หรือภาษาที่หนึ่งในบางชุมชนภาษาที่ใช้ในชุมชนมีมากกว่าหนึ่งภาษาขึ้นไป อาจเนื่องมาจากการย้ายภูมิลำเนาจากชุมชนอื่นหรือความจำเป็นทางการค้า การติดต่อทางสังคม การเมือง ทำให้คนที่มาอยู่ใหม่จำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาของชุมชนใหม่เพื่อสะดวกในการดำรงชีวิต หรืออาจมีความจำเป็นทางด้านการนับถือศาสนา ในทางปฏิบัติ ศาสนิกกิจตามศาสนาบัญญัติตามลัทธิศาสนานั้น ๆ เช่น ศาสนาอิสลาม จึงทำให้เกิดการเรียนสองภาษาในชุมชนนั้น (ฟารีดา สุบินญ, 2547 : 51) ซึ่งสอดคล้องกับ อรุณี วิริยะจิตรา (2532 : 4) ที่กล่าวว่า ภาษาที่สอง หมายถึง ภาษาอื่นที่ผู้เรียนเรียนเพื่อใช้รองไปจากภาษาที่หนึ่งภาษาที่สองนี้อาจเป็นภาษาราชการหรือเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในการเรียนการสอนในโรงเรียนจึงทำให้บุคคลเหล่านี้กลายเป็นผู้ที่พูดสองภาษาหรืออาจเรียกว่า นักเรียนสองภาษา นอกจากนี้ยังมีนักวิจัยบางท่านได้ให้ความหมายของนักเรียนสองภาษาไว้ดังนี้

ประเมษฐ์ มุณีแถม (2534 : 53) ได้ให้ความหมายของเด็กสองภาษาไว้ว่า เด็กสองภาษา หมายถึงเด็กที่ใช้ภาษาแม่เป็นภาษาที่หนึ่งและใช้ภาษาอื่น ๆ เป็นภาษาที่สอง

สาขาลี วิทยาคึก (2539 : 14) กล่าวว่า เด็กสองภาษา หมายถึง เด็กที่ใช้ภาษาหนึ่งตั้งแต่เริ่มหัดพูด และใช้ตลอดมาในชีวิตประจำวันกับครอบครัวและท้องถิ่นเป็นภาษาที่หนึ่งหรือภาษาแม่โดยการเรียนรู้ อย่างธรรมชาติจากผู้เลี้ยงดู และต่อมาเด็กคนนี้ได้เรียนรู้ภาษาใหม่ซึ่งเป็นภาษาที่สองที่เกิดจากการสอน ที่เป็นระบบ หลังจากที่ได้เรียนรู้ภาษาแม่แล้ว

เสาวภา กาญจนะ (2546 : Online) ให้นิยามว่า นักเรียนสองภาษา หมายถึง การใช้ภาษามลายู ถิ่นเป็นภาษาแม่ในการติดต่อสื่อสาร ควบคู่กับการใช้ภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษารอง

นิปาติเมาะ หะยีหามะ (2546 : 43) กล่าวว่า นักเรียนสองภาษา หมายถึง นักเรียนที่พูดภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาที่หนึ่ง

คันนิยาล สารี (2546 : 16) กล่าวว่า เด็กสองภาษา หมายถึง เด็กที่ใช้ภาษาแม่ในชีวิตประจำวัน เป็นภาษาที่หนึ่ง ต่อมามีการเรียนรู้ภาษาใหม่เพิ่มขึ้นอีกเป็นภาษาที่สอง ซึ่งในจังหวัดปัตตานีมีเด็กไทยมุสลิมจำนวนมากที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาที่หนึ่งในชีวิตประจำวัน เรียนรู้และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองเมื่ออยู่ที่โรงเรียน

ชลิตา จันทร์สว่าง (2550 : 43) กล่าวว่า เด็กสองภาษา หมายถึง เด็กที่ใช้ภาษาหนึ่งภาษาใดเป็นภาษาที่หนึ่งในชีวิตประจำวัน แต่เมื่อมาโรงเรียนจะใช้ภาษาอื่นเป็นภาษาที่สองในการเรียนการสอน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นักเรียนสองภาษาคือนักเรียนที่ใช้ภาษาหนึ่งมาตั้งแต่เกิดและใช้เป็นการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจเรียกภาษานั้นว่าเป็นภาษาถิ่น แต่เมื่อต้องเข้าสังคมที่เป็นทางการ เช่น สถาบันทางการศึกษาหรือการติดต่อกับองค์กรทางราชการ ก็จะต้องใช้อีกหนึ่งภาษาเพื่อให้เกิดความเป็นสากลที่จะทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อสาร

3.4.2 การสอนเด็กสองภาษา

Gudschinsky (1973 อ้างถึงใน ยูพา ส่งศิริ, 2531 : 26 - 27) กล่าวว่าไว้ว่า ในขั้นต้นของการสอนนักเรียนสองภาษาในการเรียนภาษาที่สองนั้น ครูควรให้แรงจูงใจแก่เด็กเพื่อให้เด็กเกิดความอยากที่จะเรียนด้วยเนื้อหาบทเรียนที่เคยได้ยินได้ฟังในภาษาของตนเองมาก่อน เพราะจะทำให้เด็กภูมิใจในวัฒนธรรมและภาษาแม่ของตน

กมลรัตน์ คนองเดช (2540 : 77) ได้กล่าวว่า ในการสอนภาษาไทยแก่นักเรียนสองภาษานั้น ครูต้องจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก จะช่วยให้เด็กได้เข้าใจความหมาย ในกรณีที่เป็นก็อาจแปลเป็นภาษาถิ่นหรือภาษาแม่เป็นครั้งคราวได้ โดยใช้กิจกรรมการสนทนา การเล่นเกม การร้องเพลง การเล่านิทาน จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ภาษาไทยได้ดียิ่งขึ้น

ก้วน ขาวหนู และ โมหัมมัด อับดุลกอเดร์ (2517 อ้างถึงใน ก้วน ขาวหนู, 2526 : 30 - 31) เสนอวิธีสอนภาษาที่สองซึ่งเป็นผลจากการวิจัยเรื่องการสอนภาษาไทยแก่ผู้ที่พูดภาษาไทยไม่ได้ว่า วิธีสอนแบบใช้ภาษาที่หนึ่งเป็นสื่อช่วยจะทำให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมทางภาษาไทย

เชรียา ใจแผ้ว (2532 : 182) กล่าวว่า การสอนภาษาที่สองแก่นักเรียนสองภาษาที่นิยมใช้กัน มี 3 วิธี ได้แก่ วิธีแปล วิธีธรรมชาติ และวิธีภาษาศาสตร์ โดยในการสอนภาษาที่สองแก่เด็กปฐมวัย ควรใช้วิธีสอนที่ผสมผสานกัน

จิตต์ โชติอุทัย (2535 : 8 - 9) ได้อธิบายรายละเอียดของการสอนนักเรียนสองภาษาคด้วยวิธีแปล วิธีธรรมชาติ และวิธีภาษาศาสตร์ ดังนี้

1. การสอนวิธีแปล เป็นการเรียนภาษาที่สองด้วยวิธีเรียนไวยากรณ์ โดยการท่องจำกฎเกณฑ์ต่างๆ และคำศัพท์ เหมาะสำหรับการสอนภาษาอ่านและเขียน

2. การสอนวิธีธรรมชาติ หรือวิธีการสอนตรง เป็นการสอนภาษาที่สองที่เน้นการพูดและฟัง โดยไม่ใช้ภาษาแม่ของผู้เรียน เป็นการเลียนแบบการเรียนภาษาของเด็กเล็ก ๆ ที่เริ่มหัดพูดซึ่งต้องใช้อุปกรณ์เป็นสื่อในการการสอนจำนวนมาก

3. การสอนวิธีภาษาศาสตร์ หรือวิธีโครงสร้าง เป็นวิธีสอนที่ยึดหลักการวิจัยทางภาษานักภาษาศาสตร์ที่สรุปว่า ภาษาเป็นเรื่องของโครงสร้างที่ประกอบด้วย 3 ระบบ ได้แก่ ระบบเสียง ระบบคำ และระบบกลุ่มคำ การสอนวิธีนี้ ผู้สอนอาจใช้การเปรียบเทียบภาษาแม่กับภาษาที่สอง ทั้งไวยากรณ์และคำศัพท์ในการอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างรวดเร็ว

คำนวน คล่องการเขียน (2517 : 126 - 137) ได้เสนอแนะแนวทางการสอนภาษาแก่นักเรียนที่พูดภาษาถิ่น โดยใช้วิธีการสอนตามหลักภาษาศาสตร์ ดังนี้

1. การสอนควรมุ่งฝึกทักษะการฟังและพูดเป็นสำคัญ
2. หนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอนควรมีเนื้อหาที่ได้มาจากการเปรียบเทียบภาษาที่เรียนกับภาษาของนักเรียน
3. ครูควรใช้ภาษาของนักเรียนเข้าช่วยในการอธิบายหรือทำความเข้าใจเรื่องเสียงและโครงสร้างของประโยค เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจเร็วขึ้น
4. ควรประวิงการสอนอ่านและเขียนไว้ก่อน ต่อเมื่อนักเรียนใช้ภาษาด้วยปากเปล่าได้ดีแล้ว จึงสอนทักษะการอ่านและเขียนต่อไป

ยุพิน พิพิธกุล (2517 อ้างถึงใน หมายใจ จิตริธรรม, 2540 : 31) กล่าวถึงแนวการสอนภาษาไทยแก่นักเรียนที่เริ่มเรียนที่มีปัญหาทางภาษา ดังนี้

1. สอนพูดก่อนโดยใช้สิ่งใกล้ตัวในชีวิตประจำวันของเด็กคุ้นเคย
2. ใช้การเปรียบเทียบภาษาถิ่นกับภาษาไทยกลางเพราะจะช่วยให้เด็กเข้าใจได้เร็วขึ้น
3. ฝึกพูดเป็นประโยค ไม่ฝึกเป็นคำ ๆ แต่หากต้องการเน้นคำใดก็ฝึกประโยคนั้นซ้ำ ๆ จนนักเรียนเข้าใจความหมาย
4. ฝึกพูดให้มาก โดยใช้การสนทนาด้วยบทสนทนาสั้น ๆ ด้วยภาษาที่ใกล้เคียงกับการสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน

5. ใช้วิธีสอนแบบเรียนปนเล่น โดยใช้เพลง เกม และรูปภาพประกอบ

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2545 : 231) กล่าวถึงการสอนภาษาที่สองแก่นักเรียนสองภาษาว่าควรให้นักเรียนได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทั้งสองภาษาจะทำให้นักเรียนเรียนรู้ภาษาได้ดี เนื่องจากการเรียนภาษาที่สองในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างจากภาษาแม่ อาจทำให้เกิดการถ่ายทอดการเรียนรู้ในเชิงลบและยิ่งผู้เรียนโตขึ้นมากก็จะเรียนได้ยากขึ้น ดังนั้นในช่วงปฐมวัยจึงเหมาะแก่การสอนภาษาที่สองแก่นักเรียนสองภาษาซึ่งจะเรียนรู้ได้ดีกว่าช่วงวัยอื่น ๆ

กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 11) กล่าวถึงการสอนภาษาที่สองแบบรับภาษาแก่เด็กสองภาษาในพื้นที่ที่มีปัญหาทางภาษา มีเป้าหมายเพื่อให้เด็กเล็กหรือชั้นอนุบาลมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย สามารถพูดสื่อสารด้วยความมั่นใจและมีความพร้อมในการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยสรุปวิธีสอนดังกล่าวดังต่อไปนี้

1. เป็นการสอนที่คำนึงถึงการทำงานของสมองซีกซ้ายของมนุษย์ที่ทำหน้าที่ด้านภาษา
2. ใช้วิธีกระตุ้นให้สมองหรือเครื่องมือรับภาษาทำงาน ด้วยการให้เข้าใจความหมายของภาษาที่ละน้อย โดยใช้กิจกรรมที่ทำให้เด็กไม่เครียด เช่น การร้องเพลง เป็นต้น
3. การสอนแบ่งเป็น 5 ระยะ คือ ระยะงง ระยะเฝ้ายาม ระยะแฉ่ง ระยะงอก และระยะงาม

วินัย ตะสดี (2536 : 8 - 63) ได้เสนอแนวคิดในการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแก่นักเรียนระดับชั้นอนุบาลว่า การสอนให้เด็กเรียนรู้ภาษาที่สองจำเป็นต้องยึดทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนและทฤษฎีการสอนภาษาที่สองแบบรับภาษา เนื่องจากเด็กจะพัฒนาการเรียนรู้ตามลำดับขั้นพัฒนาการทางภาษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กและสมรรถภาพในการสอนของครู โดยการใช้กระบวนการที่สำคัญของวิธีสอนแบบรับภาษาให้สมองหรือเครื่องรับภาษาทำงานแบบซึมเข้าที่ละน้อย ด้วยกิจกรรมสร้างเสริมพัฒนาการรอบด้านสำหรับเด็กระดับชั้นอนุบาลอายุ 4 - 6 ปี ด้วยสื่ออุปกรณ์ เมื่อสมองรับและบันทึกความเข้าใจภาษาไทยได้มาก ๆ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่าง " เสียง " กับ " ความหมาย " และนำไปใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ตามตารางกิจกรรมประจำวันอย่างมีชีวิตชีวา ผ่านประสาทสัมผัสที่เป็นประสบการณ์ตรงสำหรับเด็ก ก็เป็นการกระตุ้นให้เกิดการรับภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่สองที่ละน้อยจนเพียงพอและมีเวลาทำความเข้าใจ เกิดการพัฒนาความสามารถในการพูดสื่อสารกับครูและผู้อื่นได้

3.4.3 หลักการสอนนักเรียนสองภาษา

การสอนนักเรียนสองภาษานั้นมีอยู่หลายวิธีด้วยกัน คือ (กมลรัตน์ คนองเดช, 2542 : 153 - 182)

1. การสอนวิธีแปล-ไวยากรณ์ (Grammar - Translation) เป็นวิธีสอนที่นักศึกษาลาติน กรีก ฝรั่งเศส บาลีหรือสันสกฤต วิธีการคือ เรียนไวยากรณ์ของภาษาที่สองโดยการท่องจำกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

ทางไวยากรณ์ วิธีนี้ไม่เน้นการสอนพูด จะสอนแต่การออกเสียงเท่านั้น ในบางเล่มจะมีบทนำหนังสือสองบทเพื่อเทียบเสียงภาษาที่สองกับภาษาของผู้เรียนเป็นวิธีสอนที่ใช้สำหรับภาษาที่ตายแล้ว

2. การสอนตรง (Direct Method) เป็นการสอนภาษาที่สองโดยเน้นการพูด การฟังโดยไม่ใช้ภาษาแม่ของผู้เรียนเลย วิธีนี้บางแห่งเรียกว่า วิธีธรรมชาติ (Natural Method) เพราะมีวิธีการเลียนแบบการเรียนภาษาของเด็กเล็ก ๆ ที่เริ่มหัดพูด วิธีธรรมชาติที่แท้จริง คือ แบบที่เด็กเรียนภาษาแม่ และแบบที่ผู้เรียนพลัดหลงเข้าไปหรือเจตนาเข้าไปอยู่ในสังคมต่างภาษา แล้วเรียนภาษาที่สองไปตามธรรมชาติจริง ๆ เรียนไปตามความต้องการและความจำเป็น จากสิ่งแวดล้อมจากเจ้าของภาษาเป็นเป้าหมายเพื่อความอยู่ได้ในสังคมต่างภาษานั้น ไม่มีการจัดระเบียบ จัดลำดับ จัดปริมาณ การสอนไม่มีครูผู้สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีตรง

3. การสอนด้วยวิธีอ่าน (Reading Method) เป็นวิธีสอนที่นิยมในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา ซึ่งเชื่อกันว่าพัฒนาการทางภาษาเกิดจากการอ่านมาก ๆ การสอนด้วยวิธีนี้เป็นการสอนสำหรับผู้ที่ย่านได้แล้ว ถ้าเป็นการสอนภาษาที่หนึ่งหรือภาษาแม่ก็จะเป็นการศึกษาเพื่อยกระดับภาษาให้สูงขึ้นและการสอนวิธีนี้ไม่ได้เน้นทักษะการแสดงออกแต่ก็เกี่ยวข้องกันในลักษณะที่ว่า เมื่อรับเข้าคิรับเข้ามามาก็ย่อมจะแสดงออกได้ดีและได้มาก การอ่านจึงเป็นต้นทางของการพูดและการเขียน

4. การสอนด้วยวิธีโครงสร้าง (Structural Approach) การสอนวิธีนี้ บางแห่งเรียกว่าวิธีภาษาศาสตร์ (Linguistic) เป็นการสอนมุ่งให้เกิดทักษะฟังและพูดเป็นสำคัญ ผู้เรียนต้องสามารถใช้ระบบเสียงของภาษาทั้งสองได้ และเป็นการสอนที่เปรียบเทียบภาษาแม่กับภาษาที่สองทั้งในทางไวยากรณ์และศัพท์ แล้วนำส่วนที่ต่างกันมาฝึกฝนทำให้ไม่ต้องเสียเวลากับการฝึกในส่วนที่ไม่เป็นปัญหาผู้สอนอาจใช้ภาษาของผู้เรียนมาอธิบายภาษาที่สองได้

5. การสอนด้วยวิธี Audiolingual (Audiolingual Approach) จะเน้นการสอนภาษาแบบเร่งรัดมุ่งเอาความรวดเร็วในการเรียนเป็นหลัก วิธีนี้เห็นว่าการเรียนเป็นพฤติกรรมที่ดัดแปลงได้ด้วยการวางเงื่อนไขตามแนวคิดของ Skinner ที่เห็นว่า ภาษาเป็นรูปแบบหนึ่งของพฤติกรรมคล้าย ๆ กับการที่หนูแสดงพฤติกรรมกดคันเมื่อต้องการอาหาร เด็กเรียนรู้ภาษาจากการกระตุ้นหรือสิ่งเร้าภายใน เช่น ความหิวทำให้เด็กร้องเพื่อขอการตอบสนอง เมื่อสิ่งเร้าร้องถูกตอบสนองด้วยนมอันเป็นการเสริมแรงทางบวก กระบวนการเรียนรู้ภาษาก็ก่อตัวขึ้นทีละน้อย ๆ

6. การสอนด้วยวิธีสถานการณ์ (Situational Approach) แนวการสอนวิธีนี้จัดกระบวนการเรียนการสอนตามสถานการณ์ เช่น ภาษาในร้านตัดผม ภาษาในโรงพยาบาล ภาษาที่สนามบิน ภาษาในตลาด ภาษาในการติดต่อราชการ เป็นต้น โดยการดำเนินการสอนจะจัดสอนภาษาที่สองตามสภาพของสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ที่จะให้ใช้ภาษาในโอกาสจัดคำในวงศัพท์ (Vocabulary) ที่ต้องใช้ในสถานการณ์นั้น ๆ มาสอนเพื่อหวังผลให้การสอนเป็นไปอย่างธรรมชาติ จำเพาะนำไปใช้งานในจุดประสงค์เฉพาะสถานการณ์ และมุ่งการเร่งรัดรวดเร็ว

7. การสอนด้วยทฤษฎีสัญชาตินิยม (Cognitivism) การสอนวิธีนี้บางทีก็เรียกว่า การสอนด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ โดย Noam Chomsky ได้เสนอแนวคิดที่ได้หยิบยกเอาการเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษามาใช้อีก โดยเชื่อว่าการรู้กฎเกณฑ์ทำให้การเรียนรู้ทางภาษาพัฒนาได้อย่างไม่มีขีดจำกัด อย่างไรก็ตามความคิดของ Chomsky ได้ถูกนำไปใช้สำหรับผู้เรียนอยู่ทั่วไปอย่างน้อยก็เป็นวิธีเสริมการเรียนรู้ภาษาและการศึกษาด้านตนเอง

8. การสอนด้วยวิธีนัยสื่อสาร (Communicative Approach) การสอนด้วยวิธีนี้พัฒนามาจากการสอนตรงผสมด้วยการสอนด้วยวิธีโครงสร้าง และตามแนวการสอนด้วยวิธีสถานการณ์ซึ่ง Hymes กล่าวว่า การสอนด้วยวิธีนัยสื่อสารนี้จะเป็นการสอนให้ผู้เรียนได้รู้ว่าจะใช้ภาษาสื่อสารอย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพ เห็นคุณค่าของการสื่อสาร และเน้นการใช้ภาษาในแต่ละสถานการณ์

9. การสอนด้วยวิธีรับภาษา (Language Acquisition) วิธีสอนภาษาที่สองวิธีรับภาษานี้เป็นวิธีสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแก่เด็กอนุบาล หรือเด็กเล็กในพื้นที่ที่มีปัญหาทางภาษาของกองวิชาการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยสอนเด็กอายุ 4 - 6 ปี วิธีนี้กองวิชาการกล่าวว่า มีจุดเน้นที่จะกระตุ้นให้สมองหรือเครื่องรับภาษาทำงาน โดยรับความเข้าใจภาษาแบบซึมเข้าไปทีละน้อย จากกิจกรรมสร้างเสริมต่าง ๆ เป็นลำดับแรก และเมื่อมีความเข้าใจในภาษาไทยมากขึ้น ก็จะเกิดความพร้อมในการพูดและพูดได้ด้วยความสะดวกสบายใจและมั่นใจ

10. การสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ทางภาษา (Concentrated Language Encounter) จะเน้นการพัฒนาภาษาในปริมาณที่เป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติ โดยพัฒนาจากความหมายรวมของภาษาไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษาและไม่เพียงแต่จะเน้นทักษะสัมพันธ์ แต่จะเน้นกระบวนการอ่าน เช่น การให้ความสนใจ การใช้ประสบการณ์เดิมและการระลึกได้ เพื่อช่วยผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ สามารถแปลความ ตีความ และขยายความของเรื่องที่อ่านได้ วิธีนี้นำมาใช้สอนผู้เริ่มเรียนภาษาที่สองได้ โดยตัดการอ่านหนังสือออกไปใช้การฟังหรืออ่านภาพแทน ตัดการเขียนออกไปโดยใช้การพูดและการเขียนภาพแทนและจะใช้ได้ดีในการสอนวิธีตรงเมื่อผู้เรียนมีประสบการณ์ทางภาษาที่สองพอสมควรแล้ว

11. การสอนด้วยวิธีศัพท์สัมพันธ์ (From Know to Know) ผู้คิดค้นวิธีนี้คือ จิตต์ โชติอุทัย เป็นผู้คิดค้นขึ้นมาเพื่อใช้ในการสอนเสริมในโครงการเผยแพร่ภาษาไทยของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ หลักการสอนจะดึงความรู้เก่าของผู้เรียน คือศัพท์ร่วมระหว่างภาษาไทยกับภาษามลายูออกมา แล้วผู้สอนอธิบายเพิ่มเติมด้วยภาษาของผู้เรียนหรือด้วยภาษาที่สอง (เมื่อผู้เรียนฟังภาษาที่สอง คือภาษาไทยได้มากพอแล้ว) ให้รู้ถึงความหมายและที่มาของศัพท์นั้นแล้วนำไปฝึกออกเสียงและพูดในรูปประโยคต่อไป

12. การสอนด้วยวิธีพิเศษ เป็นวิธีสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแก่เด็กเริ่มเรียน (ก่อนเข้า ประถมศึกษาปีที่ 1 หรือเรียกว่า ชั้นเด็กเล็ก ที่พูดภาษามลายูเป็นภาษาแม่ ในบริเวณจังหวัดชายแดน ภาคใต้) เพื่อเตรียมความพร้อมต่าง ๆ โดยเฉพาะความพร้อมทางภาษาไทยให้พร้อมที่จะขึ้นไปเรียนใน หลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 1 ความพร้อมทางภาษาไทยนั้นมุ่งเพียง 2 ทักษะ คือ ฟังและพูดเท่านั้น การสอนจะใช้วิธีการสอนตรงเป็นหลัก วิธีภาษาศาสตร์หรือวิธีแนวโครงสร้างเป็นส่วนประกอบ เน้นการฝึก (Drill) ในรูปแบบต่าง ๆ ยึดหลักการสอนคล้ายแบบ Audiolingual ในการเร้า การตอบสนอง และการ เสริมแรง

13. การสอนด้วยวิธีบูรณาการ (Integration Approach) การสอนวิธีนี้ได้พัฒนาการมาจาก วิธีพิเศษ เป็นวิธีที่นำส่วนดีของวิธีต่างๆ มาใช้ตามสภาพและความจำเป็นในการเรียนการสอนอย่าง ผสมผสาน บางครั้งลัดเวลา บางครั้งก็เพื่อผลทางจิตวิทยา ทั้งเป็นการเสริมคุณภาพการเรียนและการตรา ตริงความทรงจำตลอดจนมุ่งทักษะเป็นสำคัญ

พาริคา สุบินวิญ (2547 : 61) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองที่พัฒนาขึ้นมาใช้ ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ

1. การสอนด้วยวิธีรับภาษา เป็นวิธีสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแก่นักเรียนประถมศึกษาที่มี ปัญหาทางภาษาของกองวิชาการ สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เริ่มใช้เมื่อ พ.ศ. 2529 จนถึงปัจจุบัน

2. การสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ทางภาษา เริ่มมีใช้ พ.ศ. 2527 เป็นวิธีการสอนที่เน้นการ พัฒนาภาษาในปริมาณที่เป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติเป็นทักษะสัมผัสและกระบวนการอ่าน ช่วย ให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ คือ สามารถแปลความตีความและขยาย ความของเรื่องที่อ่านได้ วิธีนี้นำมาใช้สอนผู้เริ่มเรียนภาษาที่สองได้โดยตัดการอ่านหนังสือออกไป ใช้ การฟังหรืออ่านภาพแทน ตัดการเขียนออกไปโดยใช้การพูดและเขียนภาพแทน

3. การสอนด้วยวิธีศัพท์สัมผัส หลักการสอน โดยดึงความรู้เก่าของผู้เรียนคือคำศัพท์ร่วม ระหว่างภาษาไทยกับภาษามลายูออกมา ผู้สอนอธิบายให้ผู้รู้ถึงความหมาย ที่มาของศัพท์นั้น ๆ แล้วนำไป ฝึกการออกเสียงและพูดในประโยคต่อไป

4. การสอนด้วยวิธีพิเศษ ใช้วิธีตรงเป็นหลัก วิธีภาษาศาสตร์หรือวิธีแนวโครงสร้างเป็นส่วน ประกอบ เน้นการฝึก (Drill) ในรูปแบบต่าง ๆ ยึดหลักการสอนคล้ายแบบฟัง - พูดในการเร้าการตอบ สอน และการเสริมแรง

5. การสอนด้วยวิธีบูรณาการ เป็นการนำเอาส่วนดีของวิธีการสอนอื่น ๆ มาใช้ตามสภาพและ ความจำเป็นในการเรียนการสอนอย่างผสมผสาน เช่น ใช้วิธีสอนแบบตรงเป็นหลักในการสอนคำใหม่ ใช้วิธีภาษาศาสตร์ในการฝึก ใช้วิธีฟัง - พูดในเรื่องการเร้าการตอบสนอง ใช้วิธีการวัดผลในระหว่าง

สอนและหลังสอน สร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภาษาไทย จัดกิจกรรมสนุกลานโดยนำเอาศิลปะพื้นเมือง มาประยุกต์ใช้เป็นภาษาไทย

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า หลักการสอนนักเรียนสองภาษาจะต้องศึกษาวิธีการต่าง ๆ ให้ถี่ถ้วนเพราะไม่สามารถที่จะกล่าวได้ว่าวิธีใดดีที่สุด ขึ้นอยู่กับผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป็นสำคัญ เช่นนักเรียนสองภาษา สัญชาติไทยกับต่างชาติจะไม่สามารถใช้วิธีการสอนที่เหมือนกัน เนื่องจากการเรียนภาษาที่สองมีความต่างกัน โดยเฉพาะตามหลักไวยากรณ์ ฉะนั้นวิธีการนำหลักการสอนมาใช้จึงแตกต่างกันไปตาม ลักษณะกลุ่มของผู้เรียน

3.4.4 การจัดกิจกรรมทางภาษาสำหรับนักเรียนสองภาษา

ศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา 2 (2506 : 13 - 15 อ้างถึงใน เสริญ พิศาลวัชรินทร์, 2531 : 14) ได้กล่าวถึงวิธีการเรียนรู้ภาษาของนักเรียนสองภาษาว่า ผู้เรียนจะต้องใช้ระบบเสียงและไวยากรณ์ของภาษาที่สอง โดยการเรียนทักษะการฟัง และพูด ก่อนที่จะเรียนอ่านและเขียน และใช้วิธีฝึกทั้งการเลียนแบบและฝึกด้วยตนเอง การที่ครูจะสอนภาษาที่สองให้กับเด็กนั้นควรดำเนินการตามลำดับขั้น คือ

- 1) สร้างความสนใจสิ่งที่สอนให้กับนักเรียน
- 2) ให้ตัวอย่างที่เหมาะสมกับสิ่งที่ครูสอน
- 3) ให้นักเรียนสรุปกฎเอง ซึ่งอาจใช้วิธีเลียนแบบ
- 4) ให้นักเรียนฝึกฝนให้มากที่สุด หากเป็นการออกเสียงอาจให้นักเรียนทั้งชั้นฝึกพร้อมกัน แล้วจึงแบ่งเป็นกลุ่มย่อยหรือรายบุคคลให้นักเรียนใช้สิ่งที่เรียนมาแล้วสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่ ซึ่งอาจทำได้โดยการฝึกเทียบแทน (Substitution) หรือแปรรูป (Conversion Type)

บุรินทร์ ทองแมน (2526 : 13) ได้กล่าวว่าในการสอนภาษาไทยแก่นักเรียนที่มีปัญหาทางภาษานั้น การจัดประสบการณ์ทางภาษาให้กับนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ครูต้องจัดประสบการณ์ต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียน ช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจความหมาย ในกรณีที่จำเป็นก็อาจแปลเป็นภาษาถิ่นเป็นครั้งคราวได้ กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การใช้บทสนทนา เกมบทเพลง นิทาน จะช่วยให้การเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียน โดยเฉพาะ การฟัง พูด อ่าน และเขียนดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ Hurlock (1978 : 171) ได้กล่าวถึงสิ่งที่จำเป็นที่ช่วยในการพูดไว้ 6 ประการ คือ

- 1) ความพร้อมทางร่างกาย
- 2) ความพร้อมทางจิตใจ
- 3) ตัวแบบที่ดีในการเลียนแบบ
- 4) แรงจูงใจ
- 5) การชี้แนะ
- 6) โอกาสในการฝึกหัด

เกี่ยวกับการเรียนรู้การพูด ประกอบด้วย คำศัพท์ รวมทั้งความหมายและความเข้าใจ การรวมคำ หรือการผูกประ โยคและการออกเสียง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 21 - 23) ได้กล่าวถึงเทคนิคการสอนพูดให้ชัดของเด็กสองภาษาไว้ดังนี้

1) นำเสียงที่ต้องการจะฝึกมาแต่งเป็นคำประพันธ์ง่าย ๆ ให้เด็กพูดเสียงนั้นพร้อมทำ ท่าทางและจังหวะ และมีสื่อประกอบ มีหลายวิธี คือ

1.1 พูดเสียงนั้นประกอบท่าทางและสื่อ โดยครูทำท่าทางชี้ที่ปาก เมื่อออกเสียง “ปาก ปาก”

1.2 เพิ่มจังหวะ โดยปรบมือทุกเสียงที่พูด อาจให้ปรบจังหวะปกติ 2 ครั้ง และ ปรบจังหวะเร็วหรือครึ่งจังหวะ 2 ครั้ง

1.3 เพิ่มเสียงแปลก ๆ เช่น เสียง เอ้ พร้อมกับยกมือขึ้น

1.4 เดินปรบมือ จัดเป็นแถว หรือเป็นวงกลม

2) ใช้เพลงและเกม

3) ให้เห็นตำแหน่งของลิ้นและริมฝีปาก โดยให้ดูกระจกเงาเพื่อแก้เสียงเพี้ยน

4) เป็นกลุ่มเล็ก ๆ หรือเป็นรายบุคคล

5) กระตุ้นให้เด็กได้ยินเสียงในระดับต่าง ๆ กัน

6) ใช้ฝึกคำเดี่ยว ๆ ในกรณีที่เด็กพูดคำใดคำหนึ่งไม่ชัด

7) ใช้พจนานุกรมภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 32 - 38) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางภาษา เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เข้าใจความหมาย ของคำและประ โยค พูดและฟังภาษาไทยได้รวดเร็ว ออกเสียงถูกต้องชัดเจน สำหรับกิจกรรมเพื่อเตรียม ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้านภาษามี 5 ด้าน คือ

1. ด้านการฟัง เป็นการฝึกให้ฟังเสียงที่คุ้นเคย ไม่คุ้นเคย ให้ฟังเทป และทนายเสียงที่ได้ยิน

2. ด้านการพูด เป็นการฝึกใช้ปาก ลิ้น เลียนเสียงต่าง ๆ ที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคย

3. ด้านการอ่าน เป็นการฝึกใช้สายตา ปาก มือ โดยให้เด็กเล่นกับเส้นสี และการวาดภาพต่าง ๆ

4. ด้านการเขียน เป็นการฝึกใช้สายตา มือ นิ้ว ให้รู้จักเลือกภาพและจำแนกภาพเหมือนและไม่ เหมือน และลากเส้นที่เป็นส่วนประกอบของอักษร เป็นต้น

5. ด้านการคิด เป็นการฝึกใช้สมองและประสาท ฝึกประสาทสัมผัสและการรับรู้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ได้เสนอแนะกิจกรรมการสอนพูดสำหรับนักเรียนที่ มีปัญหาทางภาษาไว้ดังนี้ (ฟารีดา สุบินวิญ, 2547 : 59)

1. ฝึกการออกเสียงให้รู้ความหมาย ให้พูดตามเสียงครูพร้อมกับให้ดูสิ่งของ รูปภาพหรือแสดง ท่าทาง หลังจากนั้นครูชี้ภาพสิ่งของหรือแสดงท่าทางพร้อมทั้งพูดออกเสียงแล้วให้นักเรียนพูดตาม

2. ครูชี้สิ่งของหรือรูปภาพ หรือที่ฝึกในข้อ 1 โดยให้เด็กออกเสียงบอกชื่อสิ่งของหรือภาพนั้น ๆ แต่ครูไม่ต้องพูดนำ

3. ฝึกออกเสียงคำหรือประโยคที่มีความหมาย โดยครูชี้ภาพหรือสิ่งของ พร้อมกับพูดประโยคสั้น ๆ ให้เด็กว่าตามพร้อม ๆ กัน

4. ฝึกบรรยายภาพ เป็นการฝึกพูดประโยคสั้น ๆ โดยครูชี้ภาพหรือสิ่งของ พร้อมกับพูดประโยคสั้น ๆ

5. เล่าเรื่องจากภาพ โดยให้ดูภาพแล้วถามว่ามีภาพอะไร ใครกำลังทำอะไร อาจจะ让孩子ช่วยกันหลาย ๆ คน เพื่อให้สัมพันธ์กับการสอนฟัง ครูอาจตั้งคำถามเรื่องราวและเหตุการณ์ในภาพ แล้วให้เด็กตอบคำถามนั้น ๆ

6. พูดเล่าประสบการณ์ ในการฝึกขั้นแรก ครูควรพาเด็กไปดูเหตุการณ์โดยรอบ ๆ บริเวณโรงเรียน ในขณะที่เดินครูบอกเด็กไปด้วยว่าสิ่งที่พบเห็นเรียกว่าอะไร เมื่อเข้าชั้นเรียนก็ให้เด็กเล่าในสิ่งที่พบเห็นให้เพื่อนฟัง

7. การฝึกพูดเพื่ออภิปราย ให้ผลัดเปลี่ยนพูดเรื่องเดียวกัน แต่พูดตามความคิดเห็นของตนฝึกมารยาทในการพูด พูดให้ชัดเจนชัดคำ มีหางเสียง รู้จักจังหวะในการพูดและการควบคุมอารมณ์ของตนเอง

8. ฝึกมารยาทในการพูด พูดให้ชัดเจนชัดคำ มีหางเสียง รู้จักจังหวะในการพูดและการควบคุมอารมณ์ของตนเอง

นอกจากนี้ การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาของเด็กสองภาษายังขึ้นอยู่กับการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้เหมาะสม โดยเฉพาะการสร้างบรรยากาศให้น่าเรียน ซึ่ง จิตต์ โชติอุทัย (2535 : 53 - 54) ได้สรุปในการสร้างบรรยากาศห้องเรียนไว้ดังนี้

1) ความสนิทสนม วิธีการแสดงความสนิทสนม ได้แก่ การเรียกชื่อของเด็กให้ถูกต้องด้วยน้ำเสียงที่ชัดเจน และแฝงไว้ด้วยความเมตตา สัมผัสตัวเด็กในโอกาสอันควรด้วยการลูบหัว ลูบหลัง เรียกมาคุยด้วย

2) ความสนุกสนาน การจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดความสุข อาจมีกิจกรรมสุดยอดก่อนเลิกเรียนทุกวัน จะช่วยแก้ปัญหาการขาดเรียนของเด็กได้

3) ความสะอาดสบาย จัดสภาพให้น่าอยู่มีเครื่องอำนวยความสะดวก มีอ่างล้างหน้า มีน้ำดื่ม มีผ้าเช็ดมือ มีสบู่ แก้วน้ำ มีโต๊ะเก้าอี้ที่นั่งอย่างสบาย และฝึกให้เด็กรู้จักชื่อสิ่งของเครื่องใช้เหล่านั้นไปด้วยขณะที่เด็กนำมาใช้

3) ความสำเร็จ ครูต้องทำให้เด็กพบกับความสำเร็จในการเรียนเสมอ ๆ หรือ อาจใช้โดยวิธีการเสริมแรง

จะเห็นได้ว่า ในทุกการเรียนการสอนครูจะต้องมีการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับแต่ละวัย เพื่อที่จะให้เกิดการพัฒนาทางด้านความคิด อารมณ์ สังคม และจิตใจไปพร้อมกันได้ ฉะนั้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนการสอนที่ขาดไม่ได้ ส่วนบรรยากาศในชั้นเรียนก็เช่นเดียวกันจะต้องเป็นบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้ และเอื้อประโยชน์ต่อตัวของผู้เรียน เพราะจะทำให้ผู้เรียนมีความสุขกับสิ่งที่เรียนไม่คิดว่าสิ่งนั้นมีความยากเกินไป สิ่งเหล่านี้จึงทำให้เกิดการต่อยอดในทางด้านความคิดและนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนอย่างง่ายดาย

3.5 อิทธิพลของวัฒนธรรมภาษาที่มีต่อการเรียนการสอนภาษา

นักเรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นในการพูดในชีวิตประจำวันและเป็นภาษาที่หนึ่ง โดยไม่ใช่ภาษาไทยพูดในชีวิตประจำวัน เมื่อนักเรียนเข้าโรงเรียนใหม่ ๆ ก็จะทำให้เกิดปัญหาด้านการสื่อสารด้วยภาษาไทย ทำให้การเรียนเป็นไปอย่างยากลำบากเพราะนักเรียนไม่เข้าใจภาษาไทย (วิระวัชร สารานุกรมจิตต์, 2525 : 2) เพื่อแก้ปัญหาการไม่เข้าใจภาษาไทยของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ครูจำเป็นต้องศึกษาคำในภาษาไทยว่ามีคำใดบ้างที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ยังไม่เข้าใจ ถ้าคำใดที่นักเรียนยังไม่เข้าใจครูต้องแปลเป็นภาษามลายูถิ่น และคำใดที่นักเรียนเข้าใจแล้วครูสามารถพูดเป็นภาษาไทยได้ทันที แต่ถ้าครูใช้ภาษาไทยเพียงอย่างเดียวก็จะทำให้นักเรียนไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูพูดและไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์

มาเรียม นิลพันธ์ (2529) ศึกษาอิทธิพลของคำแวดล้อมและการทบทวนที่มีต่อการอ่านคำใหม่ ofนักเรียนที่พูดภาษาแม่ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ปีการศึกษา 2528 จำนวน 384 คน เป็นนักเรียนที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่จำนวน 192 คน และนักเรียนที่พูดภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ จำนวน 192 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ใช้จำนวนครั้งของการเรียนน้อยกว่านักเรียนกลุ่มที่พูดภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ นั่นแสดงว่า นักเรียนที่พูดภาษาไทยภาษาเดียวเรียนการอ่านคำได้ดีกว่านักเรียนที่พูดสองภาษา

แวนามินะห์ เป๊ะเฮะฮิล (2531) ศึกษาอิทธิพลของคำนิยาม และแบบของการเสนอตัวอย่างที่มีต่อการเรียนรู้ โน้ตสนัของนักเรียนที่พูดภาษาที่หนึ่งต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2530 จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปัตตานี จำนวน 256 คน เป็นนักเรียนที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่ง 128 คน และนักเรียนที่พูดภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาที่หนึ่ง 128 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่ง และนักเรียนกลุ่มที่พูดภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาที่หนึ่งเรียนรู้ โน้ตสนัไม่แตกต่างกัน

จันทิมา จันท์แก้ว (2540 : 82 - 83) ศึกษาผลของการเตรียมความพร้อมในการอ่านต่อความสามารถในการจำแนกเสียงของเด็กสองภาษาระดับอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า เด็กสองภาษาระดับ

อนุบาลที่ผ่านการเตรียมความพร้อมโดยใช้เกมและผ่านการเตรียมความพร้อมโดยใช้คำคล้องจอง สามารถจำแนกเสียงภาษาไทยได้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในการเตรียมความพร้อมโดยใช้เกมกับการเตรียมความพร้อมโดยใช้นิทาน การเตรียมความพร้อมโดยใช้คำคล้องจองกับการเตรียมความพร้อมโดยใช้นิทาน สามารถจำแนกเสียงภาษาไทยได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งการเตรียมความพร้อมโดยนิทานส่งผลต่อการจำแนกเสียงภาษาไทยของเด็กสองภาษาได้มากที่สุด

เด็กสองภาษาระดับอนุบาลที่ผ่านการเตรียมความพร้อมโดยใช้เกม การเตรียมความพร้อมโดยใช้คำคล้องจอง และการเตรียมความพร้อมโดยใช้นิทานจำแนกเสียงภาษาไทยได้สูงกว่าเด็กสองภาษาระดับอนุบาลที่เตรียมความพร้อมตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

หลังการเตรียมความพร้อมด้านการจำแนกเสียง เด็กสองภาษาระดับอนุบาลจะจำแนกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้อง สูงกว่าก่อนการฝึกจำแนกเสียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ผลของคะแนนการจำแนกเสียงครั้งนี้มีค่าเฉลี่ยของการจำแนกเสียงภาษาไทยหลังการทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยของการจำแนกเสียงก่อนการทดลอง ทุกกลุ่มการทดลอง

นัสนรินทร์ บารู (2541 : 79 - 80) ศึกษาผลของการใช้ภาษาถิ่นประกอบการสอน โจทย์ปัญหาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า การดำเนินการสอนโดยใช้คำในภาษามลายูถิ่นประกอบการสอนจะได้ผลดีกว่าการดำเนินการสอนที่ใช้ภาษาไทยเพียงอย่างเดียวในการสอนแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ นักเรียนที่ได้รับการดำเนินการสอนที่ใช้คำในภาษามลายูถิ่นประกอบการสอน โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการดำเนินการสอนที่ใช้ภาษาไทยเพียงอย่างเดียว ในการสอนแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นแสดงว่าการดำเนินการสอนโดยใช้คำในภาษามลายูถิ่นประกอบการสอนได้ผลดีกว่าการดำเนินการสอนที่ใช้ภาษาไทยเพียงอย่างเดียวในการสอนแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง และเริ่มพูดภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่สองเมื่อเข้าโรงเรียน เมื่อครูสอน โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์และดำเนินการสอนโดยใช้คำในภาษามลายูประกอบการสอน ซึ่งเป็นคำที่นักเรียนยังไม่เข้าใจความหมายของคำ เมื่อครูได้พูดเป็นภาษามลายูถิ่นทำให้นักเรียนเข้าใจโน้ตศัพท์ของคำต่าง ๆ ได้ ซึ่งส่งผลต่อการแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

มยุรี กันทะลือ (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาพัฒนาการทางการอ่านภาษาไทยของเด็กที่พูดภาษาถิ่น ซึ่งได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวธรรมชาติที่มีระยะเวลาแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย นักเรียนหญิง อายุ 5 - 6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 10 คน ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 60 นาที พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวธรรมชาติ

มีพัฒนา การด้านการอ่านภาษาไทยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยมีพัฒนาการด้านการอ่านสูงขึ้นเป็นลำดับ

รัตนา ทูลกลาง (2546 : บทคัดย่อ) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียน วิชานิทานพื้นบ้าน ตามหลักสูตรท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการใช้บทเรียน วิดิทัศน์รูปแบบละครที่ใช้ภาษาถิ่นกับภาษากลาง ผลการศึกษา พบว่าบทเรียนวิดิทัศน์รูปแบบละครที่ใช้ ภาษากลาง และ บทเรียนวิดิทัศน์รูปแบบละครที่ใช้ภาษาถิ่น มีคุณภาพอยู่ในระดับดี นักเรียนที่เรียนจาก บทเรียนวิดิทัศน์รูปแบบละครที่ใช้ภาษากลางและภาษาถิ่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่เรียนจากบทเรียนวิดิทัศน์ รูปแบบละครที่ใช้ภาษากลางและภาษาถิ่นมีความพึงพอใจในการ เรียนไม่แตกต่างกัน และมีความพึงพอใจในการเรียนอยู่ในระดับมากทั้งสองรูปแบบ

เสาวภา กาญจนะ (2546 : Online) ศึกษาความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนพูดสอง ภาษาที่ได้รับการสอนอ่าน โดยใช้นิทานพื้นบ้านเป็นสื่อ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเจ๊ะหมะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง ผลการ วิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่าน โดยใช้นิทานเป็นสื่อ มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

อาอิต๊ะ ยีเจ๊ะนิ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลการใช้แบบแผนผังมโนทัศน์ที่มีต่อการปรับ โครงสร้างความรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้ สองภาษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จากโรงเรียนพัฒนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกอย่างเฉพาะเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้สองภาษาที่ได้รับการสอน แบบแผนผังมโนทัศน์ที่มีการปรับ โครงสร้างความรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์หลัง เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 การปรับ โครงสร้างความรู้หลังการสอน แบบแผนผังมโนทัศน์ของนักเรียนที่ใช้สองภาษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .001 โดยค่าสัมประสิทธิ์ของเพียร์สันเท่ากับ .518

ชลิตา จันทร์สว่าง (2550 : 82 - 83) ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความ คงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ ที่เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย สอนที่ใช้เสียงบรรยายภาษาไทยและเสียงบรรยายสองภาษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ใช้เสียงบรรยายภาษาไทย กับนักเรียนที่เรียนจากบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ใช้เสียงบรรยายสองภาษาแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่เรียนจากบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ใช้เสียงบรรยายสองภาษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจาก บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ใช้เสียงบรรยายภาษาไทย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนใช้ภาษามลายูถิ่น เป็นภาษาแม่ในการพูดในชีวิตประจำวัน แต่ในการจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียนส่วนใหญ่จะใช้

ภาษาไทยกลาง ทำให้นักเรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความรู้สึ้นักเรียนที่ใช้ภาษาไทยกลางเป็นภาษาแม่ไม่ได้ การใช้ภาษามลายูถิ่นประกอบการสอนหรือการแปลเป็นภาษามลายูถิ่นซึ่งเป็นภาษาแม่เป็นสื่อช่วย จะทำให้นักเรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองเกิดความพร้อมทางภาษา มีความสนใจในการเรียนและเข้าใจในเนื้อหาได้มากขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย

Lopez (1980 : 1966 - A) ทำการวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กสัญชาติอเมริกันเชื้อสายแม็กซิกัน ในโครงการสอนสองภาษาสองวัฒนธรรม ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กในโรงเรียนประถมศึกษาเกรดหนึ่งถึงเกรดสามทั้งหมด โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน และคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กสัญชาติอเมริกันเชื้อสายแม็กซิกันที่เรียนในโครงการสอนโดยใช้ภาษาเดียว มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและคณิตศาสตร์ สูงกว่าเด็กสัญชาติอเมริกันเชื้อสายแม็กซิกันที่เรียนในโครงการสอนสองภาษาสองวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

Laosa (1975 : บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้ภาษาของเด็กที่พูดสองภาษาที่มาจากสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนเกรด 1, 2, 3 จำนวน 295 คน แบ่งนักเรียนตามสิ่งแวดล้อมทางสังคม 3 กลุ่ม คือ นักเรียนที่มีเชื้อชาติเม็กซิกันจำนวน 100 คน นักเรียนที่มีเชื้อชาติคิวบาอเมริกาจำนวน 100 คน และนักเรียนที่มีเชื้อชาติเปอร์โตริกันจำนวน 95 คน รวมทั้งผู้ใหญ่ในครอบครัวเด็ก โดยใช้การสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การใช้ภาษาของแต่ละสังคมย่อย 3 กลุ่มนี้ มีผลต่อภาษาอังกฤษมาก ทำให้เรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ช้าลง โดยเฉพาะกลุ่มเม็กซิกันอเมริกันเกิดการแทนที่ภาษาแม่มากที่สุด คือ ภาษาแม่เดิมส่งผลทางลบต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จากการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าภาษาแม่ตามรบกวนการเรียนรู้ภาษาที่สอง

Williams and Adams (1975 : 142) ศึกษาเปรียบเทียบผลของวิธีสอนแบบให้ค้นพบโดยไม่มีคำอธิบายประกอบและวิธีสอนแบบให้คำอธิบายประกอบ ในการเรียนรู้กลุ่มโนทัศน์ของนักเรียนเกรดหนึ่ง ที่พูดสองภาษาและภาษาเดียว โดยในการสอนแบบให้คำอธิบายประกอบนั้น นักเรียนที่พูดภาษาเดียวจะได้รับคำอธิบายประกอบเป็นภาษาอังกฤษ ในขณะที่นักเรียนที่พูดสองภาษาจะได้รับคำอธิบายประกอบเป็นภาษาสเปน ซึ่งเป็นภาษาที่หนึ่งของกลุ่มที่หนึ่ง ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งจะได้รับคำอธิบายประกอบเป็นภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาที่สอง ผลการศึกษาพบว่า เมื่อไม่คำนึงถึงตัวแปรภาษาหรือวิธีสอนแล้ว นักเรียนที่พูดสองภาษาจะใช้กรอบการเรียนรู้ในการเรียนรู้กลุ่มโนทัศน์มากกว่านักเรียนที่พูดภาษาเดียว ความคงอยู่ของการเรียนรู้และการถ่ายโอนการเรียนรู้ของนักเรียนที่พูดภาษาเดียวและสองภาษาดีที่สุดในเมื่อได้รับการสอนโดยให้คำอธิบายประกอบเป็นภาษาที่หนึ่ง อย่างไรก็ตามความคงอยู่ของการเรียนรู้จากวิธีสอนแบบให้ค้นพบ โดยไม่มีคำอธิบายประกอบจะดีกว่าความคงอยู่ของการเรียนรู้จากวิธีสอนแบบให้คำอธิบายประกอบเป็นภาษาที่สอง

Maconnell (1980 : 1997 - A) ศึกษาประสิทธิภาพในการสอนสองภาษาเป็นรายบุคคลสำหรับนักเรียนในชนกลุ่มน้อย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงเกรดสาม อายุ 5 - 9 ปี จำนวน 1,020 กลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นสองพวก ได้แก่กลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาษาสเปนภาษาเดียวกับกลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาษาสเปนและภาษาอังกฤษ โดยใช้การทดสอบทางด้านคำศัพท์ภาษาสเปน คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ด้านคณิตศาสตร์ และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ การศึกษาพบว่า

1. คะแนนจากผลการสอนเมื่อเริ่มสอนด้านคำศัพท์ภาษาสเปนและคณิตศาสตร์ ของกลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาษาสเปนภาษาเดียว สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาษาสเปนและภาษาอังกฤษ

2. คะแนนจากผลการทดสอบด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของกลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาษาสเปนและภาษาอังกฤษเมื่อเวลาผ่านไปครึ่งปี สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3. คะแนนจากผลการทดสอบทางด้านคำศัพท์ภาษาสเปน คำศัพท์ภาษาอังกฤษคณิตศาสตร์ และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของกลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาษาสเปนและภาษาอังกฤษเมื่อเวลาผ่านไป 1 ปี, 2 ปี, 3 ปี จนครบ 6 ปี สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้สองภาษาบางส่วนและกลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาษาสเปนภาษาเดียว โดยกลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาษาสเปนภาษาเดียวจะมีคะแนนทางด้านคำศัพท์ภาษาสเปนและคณิตศาสตร์ต่ำสุด

Madrid and Garcia (1981 : 624 - 631) ศึกษาเกี่ยวกับแบบของการปฏิเสธในภาษาอังกฤษของนักเรียนที่พูดสองภาษาและภาษาเดียว ซึ่งมีอายุ 3 - 6 ปี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 80 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มนักเรียนที่พูดภาษาเดียวจะพูดภาษาอังกฤษ ส่วนนักเรียนที่พูดสองภาษาจะพูดภาษาสเปนเป็นภาษาที่หนึ่ง และพูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่พูดภาษาเดียวใช้แบบปฏิเสธได้ถูกต้องมากกว่านักเรียนที่พูดสองภาษา แสดงว่า นักเรียนที่พูดภาษาเดียวสามารถที่จะเรียนรู้ได้ดีกว่านักเรียนที่พูดสองภาษา

Maranon (1981 : 124 - A) ทำการวิจัยแบบวิเคราะห์เชิงพรรณนาของการจัดโปรแกรมละครสร้างสรรค์สำหรับเด็กที่แตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาการพูดภาษาอังกฤษของเด็กอเมริกันเชื้อสายเม็กซิกัน กลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 7 - 8 ปี 11 - 12 ปี และ 13 - 15 ปี การศึกษาครั้งนี้มุ่งเปรียบเทียบตัวแปรต่าง ๆ คือการเปรียบเทียบการใช้ภาษาอังกฤษของชั้นที่จัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์กับชั้นที่เรียนตามปกติ และชั้นที่เรียนตามความสนใจผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้ฝึกปฏิบัติสัมพันธ์ในกิจกรรมละครสร้างสรรค์ในสภาพที่เหมาะสมคือใช้เนื้อหาแบบ 2 ภาษา และ 2 วัฒนธรรม จะสามารถพัฒนาความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษของเด็กอเมริกันเชื้อสายเม็กซิกันได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ

Garbe (1985 : 39 - 42 อ้างถึงใน ประเมษฐ์ มณีแนม, 2534 : 47) ศึกษาเรื่องคำศัพท์ทางคณิตศาสตร์ กับนักเรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม จุดมุ่งหมายข้อหนึ่งของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อต้องการเปรียบเทียบว่านักเรียนเผ่านาวาโฮ (Navaho) ซึ่งพูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองกับนักเรียนเผ่าแองโกล (Anglo) ซึ่งพูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่หนึ่ง จะมี โนทัศน์เกี่ยวกับคำศัพท์ทางคณิตศาสตร์แตกต่างกันหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 4, 5 และ 6 แยกเป็นนักเรียนเผ่านาวาโฮ จำนวน 255 คน และเผ่าแองโกล 135 คน ผู้วิจัยทำการทดลอง โดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกความหมายของคำศัพท์ทางคณิตศาสตร์ที่ถูกต้องจากตัวเลือกที่กำหนดให้คำละ 2 ตัวเลือก และคำศัพท์ทางคณิตศาสตร์ที่ใช้ในครั้งนี้มีจำนวนทั้งหมด 19 คำ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีโนทัศน์เกี่ยวกับคำศัพท์ทางคณิตศาสตร์แตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนเผ่าแองโกลมีโนทัศน์เกี่ยวกับคำศัพท์ทางคณิตศาสตร์ที่ถูกต้องมากกว่านักเรียนเผ่านาวาโฮ นั่นแสดงว่า นักเรียนที่พูดภาษาเดียวมีความเข้าใจโนทัศน์เกี่ยวกับคำศัพท์ทางคณิตศาสตร์ดีกว่านักเรียนที่พูดสองภาษา

Jimenez, Robert T (2001 : Online) ศึกษาความต้องการการเรียนรู้ของผู้อ่านออกเขียนได้ของนักเรียนสองภาษา โดยศึกษาจากคะแนนแบบฝึกหัด และ การรู้หนังสือของนักเรียนที่พูดภาษาสเปนเป็นภาษาหลักและใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ซึ่งเป็นผู้อพยพรุ่นที่ 2 ที่อาศัยในภาคตะวันตกในประเทศสหรัฐอเมริกา กลุ่มเมื่อน้ำมีสชิชิปีปีจำนวน 85 คน พบว่า นักเรียนที่ใช้ภาษาสองภาษามีความสามารถทางภาษาที่สอง ได้เปรียบทางภาษาทั้งทางด้านการเขียน และการพูดมากกว่า นักเรียนที่พูดภาษาเดียว ที่เป็นภาษาสเปนหรือภาษาอังกฤษ

Guti Errez, Rocheelle, (2002 : Online) ศึกษาความซับซ้อนของภาษาในการสอนคณิตศาสตร์ของนักเรียนสองภาษา ซึ่งผู้วิจัยทำการสำรวจการปฏิบัติงานครูคณิตศาสตร์ 3 โรงเรียนขนาดใหญ่ โดยการสัมภาษณ์ครูและนักเรียน และการสังเกตของแต่ละห้องเรียน เป็นเวลา 13 เดือน พบว่า ครูส่วนใหญ่ที่ใช้ภาษาในการสอนโดยใช้ภาษาหลักและภาษาที่สองควบคู่กัน ช่วยให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนและช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยส่งเสริมให้นักเรียนทำงานกลุ่ม มีการยอมรับในการทำงานร่วมกัน ช่วยเสริมองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผลการวิจัยยังพบว่า นโยบายทางการศึกษานุเคราะห์ครูมีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาความซับซ้อนของภาษาในการสอนคณิตศาสตร์ของนักเรียนสองภาษา

จากที่ได้ยกตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวกับอิทธิพลทางด้านวัฒนธรรมภาษา สรุปได้ว่าภาษาเป็นเครื่องมือทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่เป็นปัจจัยหลักต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม การใช้ชีวิตในสังคมในการติดต่อสื่อสาร ถ้าหากขาดภาษาสิ่งเหล่านี้ก็จะไม่บรรลุผล ฉะนั้นเมื่อการใช้ภาษาเกิดปัญหาเกิดความเข้าใจไม่ตรงกันงานต่าง ๆ ก็จะไม่บรรลุเป้าหมาย เช่นเดียวกับในโรงเรียนที่มีนักเรียนกับผู้สอนสื่อสารคนละภาษา ความเข้าใจในการเรียนการสอนก็ย่อมจะไม่เกิดขึ้น สิ่งนี้จึงเป็นปัญหาที่ครูผู้สอนจะต้องคิดค้นหาวิธีการที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาว่ามีปฏิริยาร่วมระหว่างการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนกับบริบทพัฒนาธรรมทางด้านภาษาหรือไม่
2. เพื่อศึกษาผลของการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนโดยนักเรียนใช้ภาษาไทยเป็นสื่อการสอน และการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนโดยนักเรียนใช้ทั้งภาษาไทยและภาษามลายูถิ่นเป็นสื่อการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันหรือไม่
3. เพื่อเปรียบเทียบว่านักเรียนที่ใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร และนักเรียนที่ใช้ทั้งภาษาไทยและภาษามลายูถิ่นในการสื่อสาร เรียนโดยใช้การสอนแบบเพื่อนช่วยสอนต่างวิธี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐาน ดังนี้

1. มีปฏิริยาร่วมระหว่างการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนกับบริบทพัฒนาธรรมทางด้านภาษา
2. นักเรียนที่เรียนเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบเพื่อนช่วยสอนต่างวิธี คือ การสอนแบบเพื่อนช่วยสอนโดยนักเรียนใช้ภาษาไทยเป็นสื่อการสอน และการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนโดยนักเรียนใช้ทั้งภาษาไทยและภาษามลายูถิ่นเป็นสื่อการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่ใช้ภาษาต่างกัน คือ นักเรียนที่ใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร และนักเรียนที่ใช้ทั้งภาษาไทยและภาษามลายูถิ่นในการสื่อสาร เรียนโดยใช้การสอนแบบเพื่อนช่วยสอนต่างวิธี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีความสำคัญและประโยชน์ในด้านต่อไปนี้

1.ด้านความรู้

- 1.1 ทำให้ทราบว่า การสอนแบบเพื่อนช่วยสอนที่สอนโดยนักเรียนใช้ภาษาไทยเป็น สื่อการสอน

และการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนที่สอนโดยนักเรียนใช้ทั้งภาษาไทยและภาษามลายูถิ่นเป็นสื่อการสอน จะส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันหรือไม่

1.2 ทำให้ทราบวาระหว่างนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารและนักเรียนที่ใช้ทั้งภาษาไทยและภาษามลายูถิ่นในการสื่อสาร เมื่อเรียนโดยใช้การสอนแบบเพื่อนช่วยสอนต่างวิธีจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันหรือไม่

1.3 ทำให้ทราบว่าการสอนแบบเพื่อนช่วยสอนรูปแบบใดเหมาะสมกับนักเรียนที่มีรูปแบบวัฒนธรรมทางด้านภาษาแบบใด

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 เป็นแนวทางต่อครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องให้สามารถช่วยพัฒนาการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษในระดับต่าง ๆ

2.2 เพื่อเป็นแนวทางให้กับสถาบันการศึกษาใช้วางแผนระบบการศึกษา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 เพื่อเป็นแนวทางกับครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนนำรูปแบบการ สอน แบบเพื่อนช่วยสอน ไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงขึ้น

2.4 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับนักเรียนในการเรียนรู้ ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาระดับการเรียนที่ สูงขึ้น

2.5 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติมและใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยครั้ง ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขต ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 3,546 คน

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ของ โรงเรียนเดชะปัตตยานุกูล จำนวน 80 คน ที่สมัครเข้าร่วมโครงการ โดยทำการคัดเลือกจากใบสมัครเข้า ร่วมโครงการซึ่งจะคัดเลือกนักเรียนที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่ผู้วิจัยกำหนด

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) มี 2 ตัวแปร ได้แก่

2.1 การสอนแบบเพื่อนช่วยสอน มี 2 แบบ กล่าวคือ

2.1.1 การสอนแบบเพื่อนช่วยสอนโดยใช้ภาษาไทยเป็นสื่อการสอน

2.1.2 การสอนแบบเพื่อนช่วยสอนโดยใช้ทั้งภาษาไทยและภาษามลายูถิ่น
เป็นสื่อการสอน

2.2 บริบทพัฒนาธรรมชาติภาษา ประกอบด้วย 2 บริบท กล่าวคือ

2.2.1 บริบทพัฒนาธรรมชาติภาษาไทย

2.2.2 บริบทพัฒนาธรรมชาติทั้งภาษาไทยและภาษามลายูถิ่น

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษพื้นฐานชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง Profiles, Help around the House, Fun Day, Culture Corner, I'd Love to,
Curricular Cut, Special Days, Celebrations จำนวน 8 แผนการสอน ระยะเวลาในการสอน 16 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัยมีดังนี้

1. เพื่อนช่วยสอน หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนโดยนำเพื่อนนักเรียนทำหน้าที่เป็น
เพื่อนช่วยสอน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างไม่เป็นทางการ โดยนักเรียนผู้สอนผ่านกระบวนการ
ฝึกเป็นเพื่อนช่วยสอนและผ่านการพิจารณาเนื้อหาที่สอนตามความเหมาะสม โดยใช้อัตราส่วน 1 : 4
โดยมีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 1 คน เป็นผู้สอน ต่อเพื่อนนักเรียนอีก 4 คน ซึ่งเป็น
นักเรียนที่มีผลการเรียน เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และต่ำ 1 คน

2. การสอนแบบเพื่อนช่วยสอนโดยใช้ภาษาไทยเป็นสื่อการสอน หมายถึง การจัดการเรียน
การสอนโดยให้นักเรียนมีโอกาสทำหน้าที่เป็นเพื่อนช่วยสอน โดยนักเรียนผู้สอนผ่านกระบวนการฝึก
เป็นเพื่อนช่วยสอนและผ่านการพิจารณาเนื้อหาที่สอนตามความเหมาะสม โดยนักเรียนที่สอนนั้นเป็น
นักเรียนที่ใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร

3. การสอนแบบเพื่อนช่วยสอนโดยใช้ทั้งภาษาไทยและภาษามลายูถิ่นเป็นสื่อการสอน หมายถึง การเรียนการสอนโดยให้นักเรียนมีโอกาสทำหน้าที่เป็นเพื่อนช่วยสอน โดยนักเรียนผู้สอนผ่านกระบวนการฝึกเป็นเพื่อนช่วยสอนและผ่านการพิจารณาเนื้อหาที่สอนตามความเหมาะสม โดยนักเรียนที่สอนนั้นเป็นนักเรียนที่ใช้ทั้งภาษาไทยและภาษามลายูถิ่นในการสื่อสาร

4. บริบทพัฒนาวัฒนธรรมทางด้านภาษา หมายถึง สภาวะนักเรียนที่ใช้ภาษาในการสื่อสารซึ่งผู้วิจัยนำมาจากรูปแบบบริบทพัฒนาวัฒนธรรมทางด้านภาษาที่ต่างกัน ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง

4.1 บริบทวัฒนธรรมภาษาไทย หมายถึง นักเรียนที่ใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร

4.2 บริบทวัฒนธรรมทั้งภาษาไทยและภาษามลายูถิ่น หมายถึง นักเรียนที่ใช้ทั้งภาษาไทยและภาษามลายูถิ่นในการสื่อสาร ซึ่งเป็นภาษามลายูถิ่นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนเดชะปัตตณยานุกูล

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถทางด้านสติปัญญาในการใช้ภาษาในการรับรู้ ในที่นี้เป็นคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษ พื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยทำการทดสอบหลังจากการเรียนการสอนสิ้นสุดลง ที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น

Prince of Songkhla University
Pattani Campus